

ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพทั่วไป

การวิจัยครั้งนี้ เลือกกรณีศึกษาในชุมชนสี่แห่ง โดยชุมชนแห่งแรก เป็นหมู่บ้านในอำเภอ ปรากฏศูย์ของจังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยตั้งชื่อชุมชนแห่งนี้ว่าหมู่บ้านขม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนบ้านขม ส่วนชุมชนสามแห่งนั้น เป็นหมู่บ้านในอำเภอบุรินทร์ของจังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยตั้งชื่อชุมชนสามแห่งนี้ว่า หมู่บ้านยาง หมู่บ้านเพชร และหมู่บ้านสำราญ ซึ่งหมู่บ้านยางเป็นที่ตั้งของโรงเรียนบ้านยาง หมู่บ้านเพชรเป็นที่ตั้งของโรงเรียนเพชร และหมู่บ้านสำราญเป็นที่ตั้งของโรงเรียนบ้านสำราญ

ในบทนี้จะ เป็นการนำเสนอข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับสภาพของจังหวัดและอำเภอ ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนสี่แห่ง คือ จังหวัดศรีสะเกษ อำเภอบุรินทร์ และอำเภอปรากฏศูย์กับชุมชนทั้งสี่แห่ง คือ หมู่บ้านยาง หมู่บ้านสำราญ หมู่บ้านเพชร และหมู่บ้านขม กับโรงเรียนทั้งสี่แห่งคือ โรงเรียนบ้านยาง โรงเรียนบ้านสำราญ โรงเรียนบ้านเพชร และโรงเรียนบ้านขม

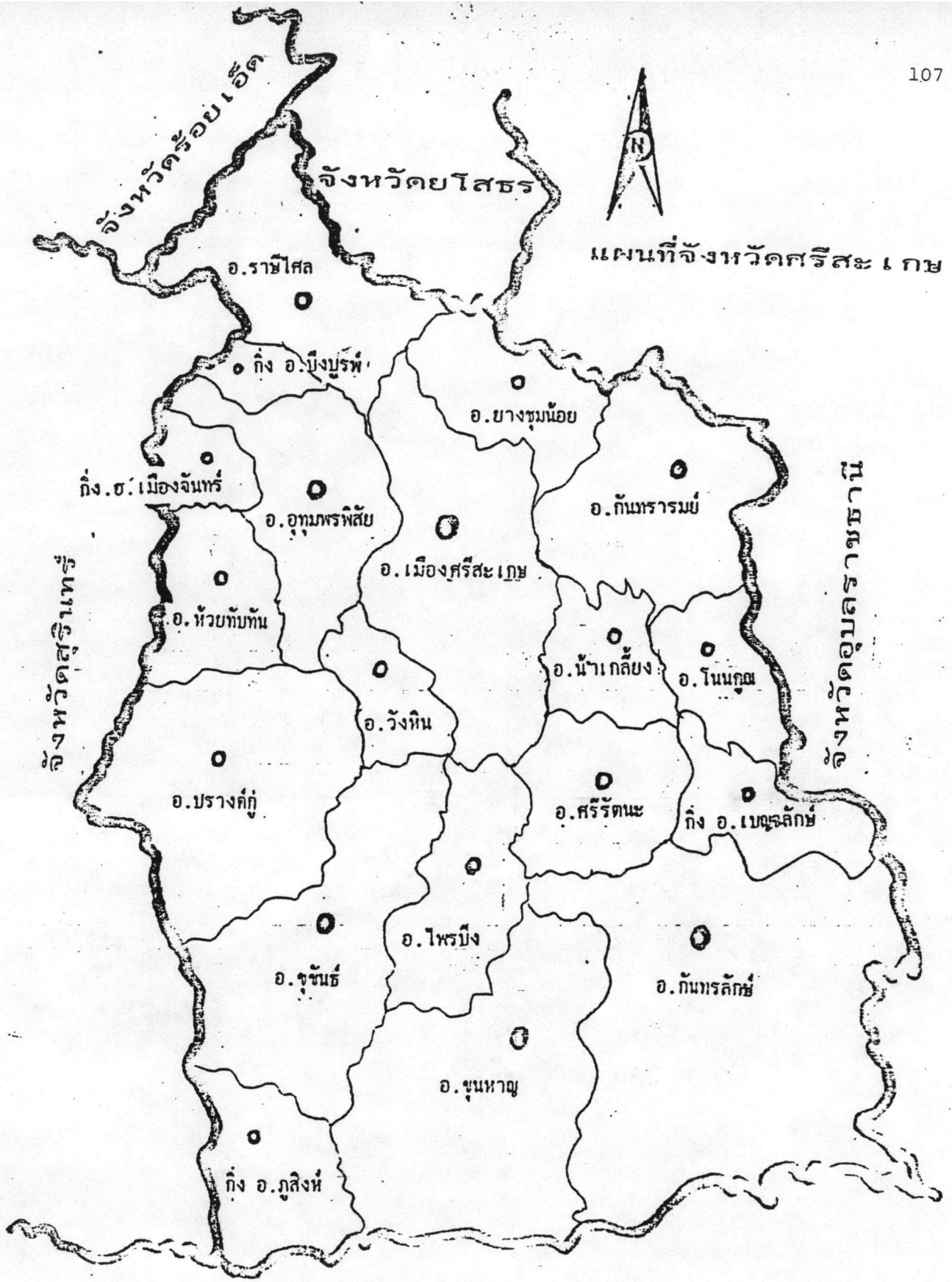
ประวัติทั่วไปของจังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษ เป็นเมืองเก่าแก่ ตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ.2302 เดิมใช้ชื่อเมืองว่า " บุรินทร์ " ต่อมาย้ายมาตั้งเมืองที่เมืองเก่า ในปีพ.ศ.2481 จึงเปลี่ยนชื่อเมืองว่า " ศรีสะเกษ " ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีเนื้อที่ทั้งหมด 8,839 ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตทางทิศใต้ติดกับประเทศกัมพูชา ทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดยโสธร ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานี ทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์

พื้นที่ของจังหวัดเป็นที่ราบสูง ดินปนทราย ทิศใต้ของจังหวัดในพื้นที่ย่านอำเภอกันทรลักษณ์ ขุนหาญ บุรินทร์ ติดชายแดนไทย - กัมพูชา ส่วนมากเป็นป่าและมีเทือกเขาพนมดงรัก เป็น เส้นกั้นเขตแดน ตามช่องเขานี้มีทางเข้า - ออก ระหว่างประเทศ 26 แห่ง ส่วนพื้นที่ตอนกลางและตอนเหนือของเป็นที่ราบ

แผนที่จังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดสุรินทร์

จังหวัดอุบลราชธานี

กัมพูชาประชาธิปไตย

จังหวัดศรีสะเกษมีประชากรจำนวน 1,365,233 คน ส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมืองพูดภาษาท้องถิ่น ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ชาวพื้นเมือง ซึ่งพูดภาษาไทยอีสาน และชาวพื้นเมืองซึ่งพูดภาษาถิ่นเขมร นอกจากนี้ยังมีชนพื้นเมืองดั้งเดิมซึ่งพูดภาษาส่วย ภาษาเยอ มีประปรายอยู่ในบางตำบลในอำเภอชายแดนที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา คือ อำเภอขุขันธ์ อำเภอขุนหาญ อำเภอกันทรลักษณ์ อำเภอปราสาท

การที่จังหวัดศรีสะเกษมีชนพื้นเมืองหลายเผ่า การใช้ภาษาพูดและขนบธรรมเนียมต่าง ๆ ย่อมไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะคนรุ่นเก่า ๆ ที่ไม่ยอมรับความรู้และวัฒนธรรมใหม่ ๆ เป็นเหตุให้ยากต่อการทำความเข้าใจงานการที่จะให้ความรู้หรือขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ

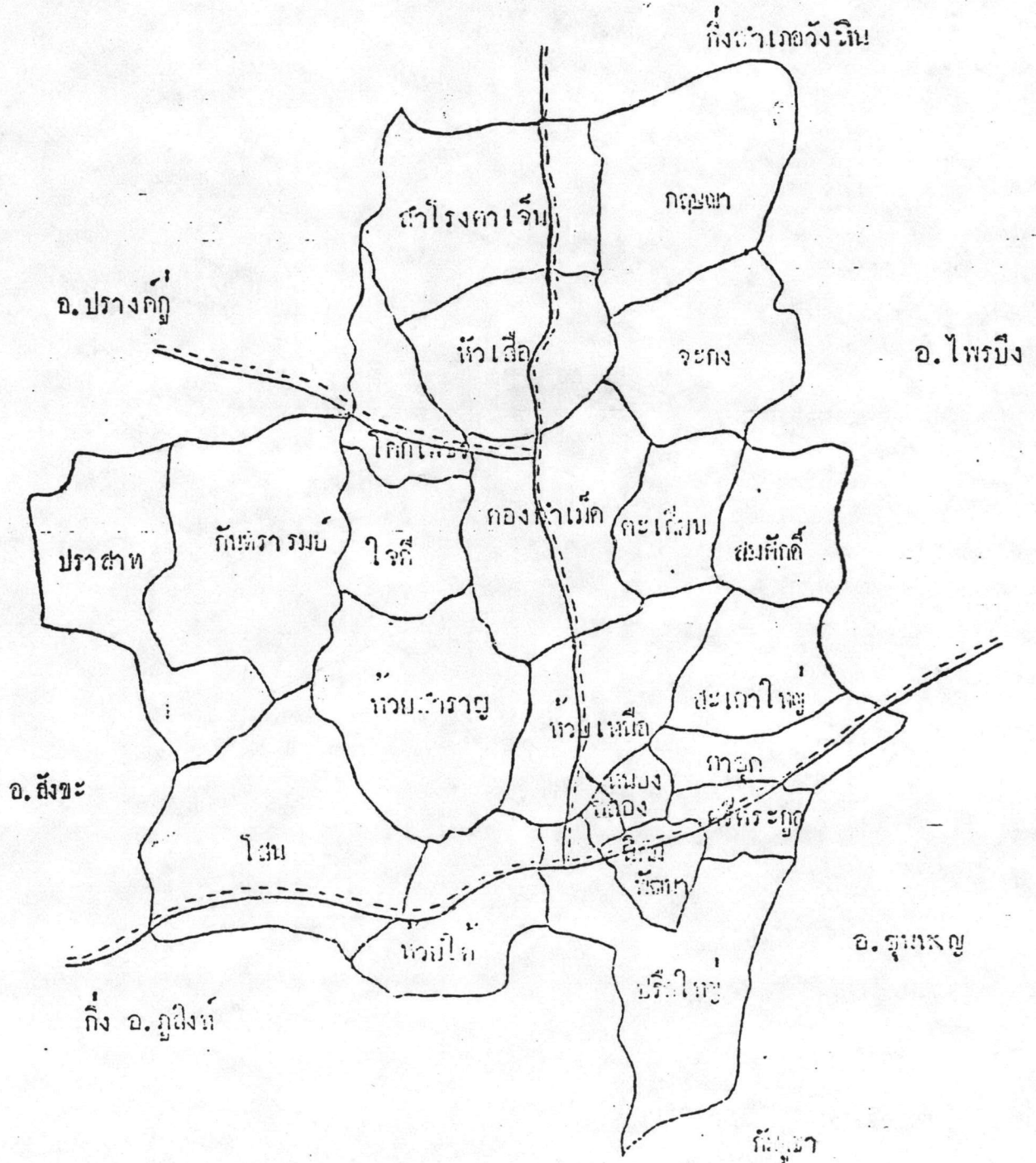
ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดศรีสะเกษประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวน ทำนา ทำไร่ ส่วนอาชีพรอง ได้แก่ อุตสาหกรรมและการค้า จังหวัดศรีสะเกษมีพืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ข้าว หอม กระจับปี่ ข้าวโพด ปอแก้ว และมะม่วงหิมพานต์

สภาพทั่วไปของอำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

อำเภอขุขันธ์ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2303 เป็นเมืองที่เก่าแก่เมืองหนึ่งของจังหวัดศรีสะเกษ และเป็นเมืองที่มีความเจริญมาก เพราะเคยเป็นที่ตั้งของเมืองศรีสะเกษในอดีต มีชื่อเมืองว่า "เมืองขุขันธ์" แต่ต่อมาได้ลดฐานะเป็นอำเภอ ในอดีตอำเภอขุขันธ์มีชนพื้นเมืองหลายเผ่า คือ ข่า ขมุ ส่วย เขมร และเยอ ชนพื้นเมือง แต่ละเผ่าต่างมีภาษาถิ่นของตนเอง

อำเภอขุขันธ์ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดศรีสะเกษ มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐกัมพูชาประชาธิปไตย โดยมีเทือกเขาพนมดงรักเป็นเส้นกั้นเขตแดน อำเภอขุขันธ์มีระยะห่างจากจังหวัดศรีสะเกษ 49 กิโลเมตร สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีพื้นที่ 750.2 ตารางกิโลเมตร การคมนาคมที่ใช้ในการติดต่อกับตัวจังหวัดและอำเภออื่น ๆ และระหว่างอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน มี 3 แบบ คือ ถนนราดยาง เป็นเส้นทางใช้เชื่อมระหว่างอำเภอกับจังหวัด และกับอำเภออื่น ๆ ถนนลูกรังใช้ติดต่อระหว่างอำเภอ ตำบล หมู่บ้านในพื้นที่ชนบท ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของราษฎรส่วนใหญ่ ถนนลูกรังจำนวนมากมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนในการคมนาคมเป็นอย่างมากในฤดูฝนและถนนดิน เป็นถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้านต่าง ๆ ทุกหมู่บ้าน

อำเภอชั้น จังหวัดศรีสะเกษ

อำเภออุษณห์มีไฟฟ้าใช้เกือบทุกหมู่บ้าน มีโรงพยาบาลขนาด 30 เตียง 1 แห่ง มีสถานีอนามัย เพื่อให้บริการราษฎรในหมู่บ้านจำนวน 23 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา 3 แห่งกับ 1 สาขา โรงเรียนประถมศึกษา 88 แห่งกับ 2 สาขา โรงเรียนเอกชน 1 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 10 แห่ง รวมสถานศึกษาทั้งสิ้น 92 แห่ง 3 สาขา

ประชากรอำเภออุษณห์มีทั้งสิ้น 148,126 คน อัตราการเพิ่มร้อยละ 1.28 ต่อปี สำหรับน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค ชาวบ้านในตำบลอำเภออาจจะอาศัยน้ำฝนและน้ำประปา ส่วนชาวบ้านในชนบทจะอาศัยน้ำฝนและน้ำในลำคลอง น้ำบาดาล แต่เนื่องจากสภาพดินของอำเภออุษณห์ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย มีคุณสมบัติไม่เก็บกักน้ำ จึงประสบปัญหาขาดแคลนน้ำมาก

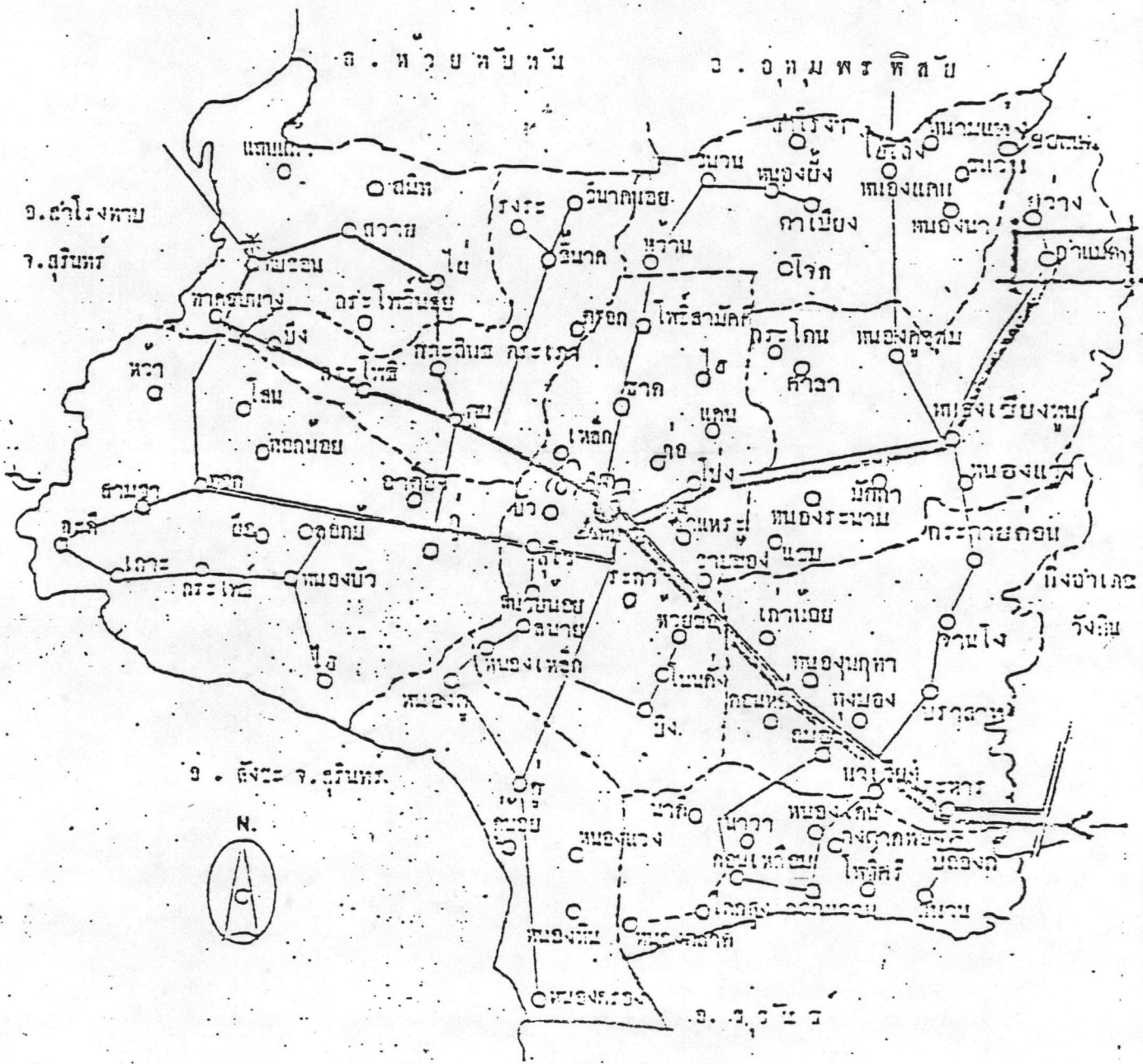
ประชากรของอำเภออุษณห์ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ร้อยละ 85 โดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก และเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วก็จะไม่ประกอบอาชีพอื่น นอกจากจะขอทานาเมื่อเข้าฤดูฝนในปีต่อไป ในระยะเวลาที่ราษฎรว่างจากการทำนา นี้ จะไม่มีรายได้และบางครั้งครัวก็จะอพยพตั้งถิ่นฐานไปขายแรงงานที่กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด นอกจากนั้นประชากรร้อยละ 10 ทำไร่ เช่น ปอแก้ว มันสำปะหลัง ถั่วลิสง งาม พริก ยาสูบ ปลูกพืชผักอื่น ๆ และประชากรร้อยละ 5 มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ และประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน

สภาพทั่วไปของอำเภอปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ

อำเภอปราสาทตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2502 โดยแยกออกมาจากอำเภออุษณห์ ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดศรีสะเกษ อำเภอนี้อยู่ห่างจากศรีสะเกษ 60 กิโลเมตร สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีภูเขา พื้นดินเป็นดินปนทราย ไม่มีแม่น้ำลำคลองไหลผ่านมีเพียงแต่ลำห้วย และหนองน้ำเท่านั้น

อำเภอปราสาทมีพื้นที่ 285 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 71,987 คน (ข้อมูลเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2535) อำเภอปราสาทเป็นอำเภอที่ยากจนที่สุด ราษฎรมีรายได้ต่ำมาก เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ต้องพึ่งพิงดินฟ้าอากาศตามธรรมชาติ หากปีใดฝนตกต้องตามฤดูกาล ชาวนาที่ทำนาได้เต็มที่ทำให้มีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว หากปีใดฝนแล้ง ชาวนาจะมีปัญหาหนี้อยู่เสมอ การทำนาอย่างใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมืองเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีบางส่วนใช้พันธุ์ดี เช่น ข้าวขาวดอกมะลิ นอกจากนั้นก็มีราษฎรบางส่วนมีอาชีพทำไร่จำพวกปอ ถั่วลิสง มันสำปะหลัง อาชีพทำสวนส่วนใหญ่ปลูกมะม่วง มะพร้าว ขนุน ไม้ดง เป็นต้น

อำเภอปรากฏใน จังหวัดศรีสะเกษ

เนื่องจากในการทำนา ทำไร่ ทำสวน ต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก และผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำ ประมาณ 320 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งผลกระทบจากเหตุดังกล่าว ทำให้ประชากรยากจนไม่สามารถส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในระดับสูงได้ และมีจำเป็นต้องให้เด็กในวัยเรียนออกจากโรงเรียนมาช่วยในการประกอบอาชีพของครอบครัว จึงทำให้ทรัพยากรบุคคลขาดคุณภาพไปพอสมควร

น้ำอุทกภัยบริเวณและการเกษตรจะเกิดมีปัญหาด้านแคลนน้ำช่วงฤดูแล้งคือ เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคมของทุกปี ส่วนน้ำเพื่อการเกษตรยิ่งขาดแคลนมากยิ่งขึ้น เกษตรกรไม่สามารถได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือได้ เพราะในพื้นที่อำเภอไม่มีการชลประทานเลย ราษฎรส่วนใหญ่อาศัยน้ำจากบ่อน้ำตื้น หรือบ่อน้ำบาดาล

การคมนาคมมีถนนราดยางที่สำคัญเพียงสายเดียว นอกนั้น เป็นถนนลูกรังหรือถนนดิน พอถึงฤดูฝนบางหมู่บ้านใช้สัญจรไปมาไม่ได้ เพราะชำรุดหรือลื่น มีไฟฟ้าใช้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน แต่บางหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้บางส่วนแต่ไม่ครบทุกหลังคาเรือน มีโรงพยาบาลจำนวน 10 แห่ง 1 แห่ง และมีสถานีอนามัย เพื่อให้บริการราษฎรอีกจำนวน 12 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา 2 แห่งกับ 3 สาขา โรงเรียนประถมศึกษา 47 แห่ง

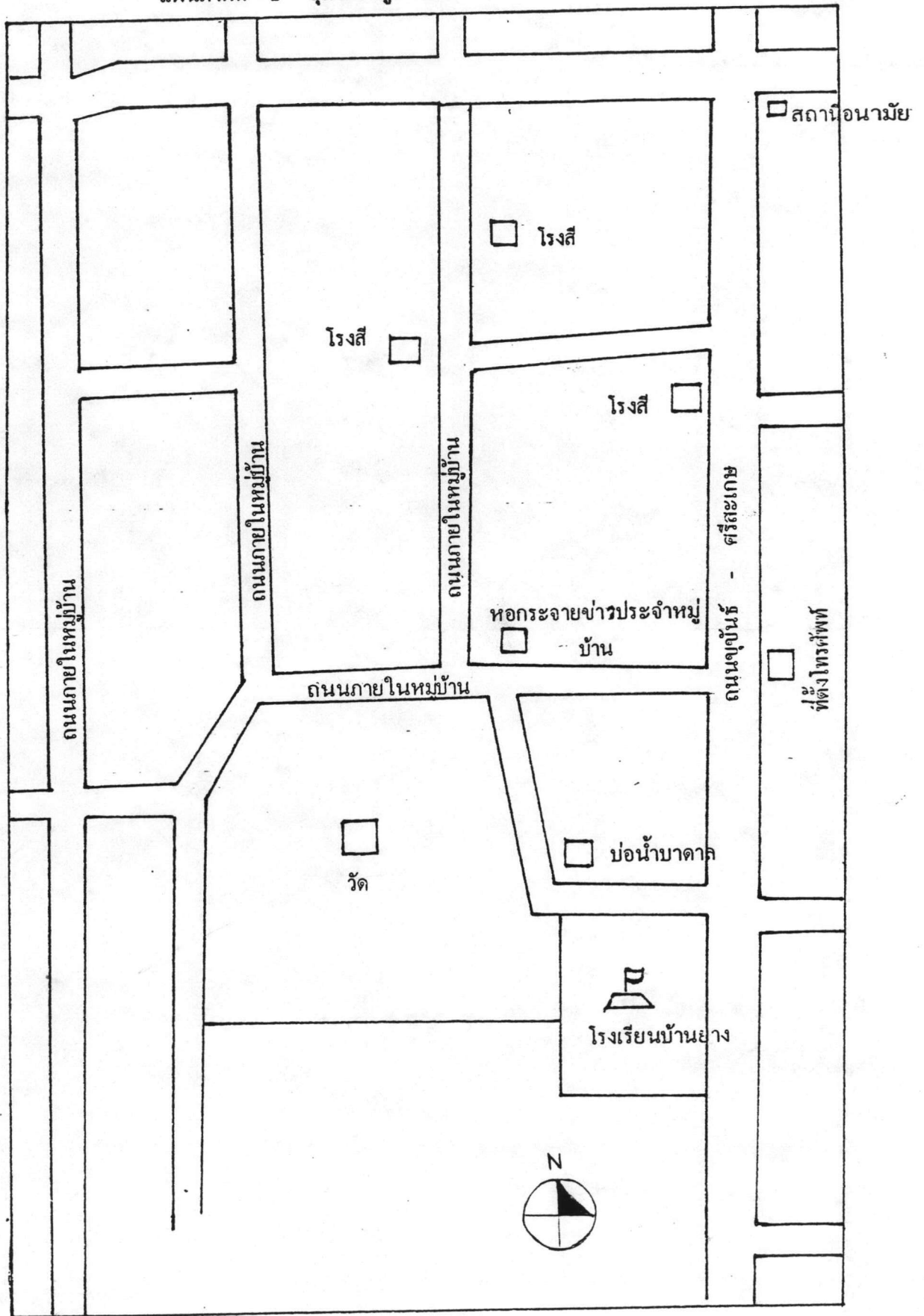
ประวัติบ้านยาง

บ้านยางมีพื้นที่ 142 ไร่ ประกอบด้วย 2 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 13 มีประชากรรวมทั้งสิ้น 2789 คน จำนวน 338 ครัวเรือน บ้านยางอยู่ห่างจากอำเภอประมาณ 11 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากจังหวัดประมาณ 38 กิโลเมตร แต่บ้านยางอยู่ติดถนนทางหลวงแผ่นดิน การคมนาคมระหว่างบ้านยางกับอำเภอ และจังหวัดจึงสะดวกสบายแม้ในฤดูฝน

ลักษณะของหมู่บ้านยาง เป็นหมู่บ้านที่มีบ้านติด ๆ กัน ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่มีรั้วกันบริเวณเขตแดนถนนภายในหมู่บ้าน เป็นถนนดิน บ่อน้ำที่ชาวบ้านขุดไว้ใช้เองนั้นมี 3 บ่อ เพื่อใช้อุปโภคสำหรับแหล่งน้ำดื่ม ได้แก่ น้ำฝน ซึ่งเกือบทุกบ้านใช้เองลายมังกรประมาณ 3 - 4 ไร่ในการเก็บกักน้ำ บ้านที่มีฐานะดีก็มีบ่อเก็บน้ำขนาดใหญ่ และมีน้ำบ่อที่รัฐบาลจัดสรรให้ประจำหมู่บ้าน 1 บ่อ

บ้านยางเป็นสถานที่ตั้งของสถานีอนามัยตำบล และเป็นสถานที่ตั้งของโทรศัพท์ประจำตำบล ซึ่งมีจำนวน 1 เครื่อง ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ การทำนา ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้กระบือในการไถนา

แผนภาพที่ 1 ชุมชนหมู่บ้านยาง

นอกจากนั้นชาวบ้านก็มีการปลูกพืช จำพวกพริก และเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพรอง ตลอดจนไปทำงานรับจ้างที่ต่างจังหวัด โดยส่วนมากไปทำงานที่ภูเก็ต และกรุงเทพฯ ซึ่งในการทำงานที่ภูเก็ตจะไปรับจ้างทำไร่สัปรด ส่วนการทำงานที่กรุงเทพฯจะไปทำงานที่โรงงานต่าง ๆ มากกว่า เป็นลูกจ้างประจำบ้าน การที่คนหนุ่มสาวเข้าไปทำงานตามต่างจังหวัดในหมู่บ้านจึงเหลือแต่คนแก่ และเด็ก ซึ่งเป็นลูกของหนุ่มสาวที่ไปทำงานในกรุงเทพฯ ทั้งไว้ให้ญาติ คายาย เลี้ยงดู โดยส่งเสียเงินมาให้ใช้ ส่วนคนแก่ที่มีอายุนอกจากจะเลี้ยงดูลูกหลานอยู่บ้านแล้ว บางคนก็ทอผ้าหรือทอเสื่อเพื่อใช้เอง ส่วนเด็ก ๆ หรือหนุ่มสาวนิยมซื้อผ้าในตลาดมาให้ใช้

ชาวบ้านส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างยากจน แทบทุกหลังคาเรือนมีหนี้สิน ทั้งนี้เพราะไม่มีทุนสำรอง และไม่มีปัจจัยในการผลิตเป็นของตนเอง คือ ปลูก ยาบปราบศัตรูพืช เงินทุน ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ได้กู้เงินมาลงทุนจากธนาคาร และพ่อค้าในอำเภอ

ในอดีตชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมส่งให้บุตรหลานเรียนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และไม่สนับสนุนให้เรียนต่อ เพราะชาวบ้านมีความคิดที่ต้องการให้เด็กช่วยหารายได้ เพื่อทำให้ได้เงินมาจุนเจือครอบครัว โดยให้ลูกหลานไปรับจ้างทำงาน จนกระทั่งในปีการศึกษา 2536 ได้มีการเปลี่ยนแปลงให้เด็กได้รับการศึกษามากขึ้น โดยทางโรงเรียนให้การสนับสนุน และมีการเปิดขยายโรงเรียนมัธยมศึกษาที่หมู่บ้านใกล้ เคียง และมีโรงเรียนขยายโอกาสในหมู่บ้านใกล้ เคียงเช่นกัน

ส่วนการใช้ภาษาของคนในหมู่บ้านนั้น โดยส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่น เขมรในการสื่อสารกัน และมีบางส่วนก็สามารถพูดภาษาไทยกลางได้ด้วย ได้แก่ คนที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียน และบางส่วนที่ไม่ได้รับการศึกษาแต่อพยพไปขายแรงงานที่ต่างจังหวัด และจากการสังเกตพบว่าคนในท้องถิ่นนี้โดยส่วนใหญ่ที่มีอาชีพรับราชการ เมื่อแต่งงานแล้วมีลูกก็จะใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารกันภายในครอบครัว ในขณะที่อาชีพอื่น ๆ จะใช้ภาษาถิ่นเขมรในการสื่อสารกับลูกของตนเอง

ประวัติบ้านสำราญ

หมู่บ้านสำราญมีพื้นที่ 4,370 ไร่ มีจำนวนครัวเรือน 219 ครัวเรือน จำนวนประชากร 1,061 คน ในชุมชนแห่งนี้มีวัดบ้านสำราญ โรงเรียนบ้านสำราญ ที่ทำการไปรษณีย์ตำบล และโรงเรียนมัธยมศึกษาของอำเภอ

บ้านสำราญอยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 14 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากจังหวัด
ประมาณ 37 กิโลเมตร เส้นทางจากบ้านสำราญไปอำเภอและจังหวัดเป็นถนนลาดยาง การ
คมนาคมจึงสะดวกทุกฤดูกาล มีรถโดยสารประจำทางบริการสม่ำเสมอ การเดินทางใช้เวลา
ประมาณ 50 นาทีจึงถึงปากทางเข้าหมู่บ้านสำราญ จากนั้นก็ต้องนั่งรถจักรยานยนต์รับจ้างหรือเดิน
เข้าไปประมาณ 1 กิโลเมตร ถนนภายในหมู่บ้านที่ใช้เชื่อมกันระหว่างหมู่บ้าน เป็นถนนลูกรัง

ลักษณะบ้าน เป็นบ้านติดๆ กันมีรั้วรอบขอบชิดเกือบทุกบ้าน โดยรั้วบ้านมีทั้งรั้วลวดหนาม
และรั้วไม้ ความรอบรั้วหมู่บ้านมีแผ่นป้าย เขียนตัวอักษรสีขาวติดไว้ที่รั้ว เป็นคติเตือนใจในการดำรง
ชีวิต บ้านส่วนใหญ่เป็นบ้าน 2 ชั้น และอีกส่วนหนึ่งเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวได้ดูสูง บริเวณใต้ดูนั้น
ใช้เป็นที่วางอุปกรณ์ทอผ้าสำหรับผู้สูงอายุ ใช้เป็นที่ผูกกล้วยเลี้ยงลูกหลาน ฯลฯ

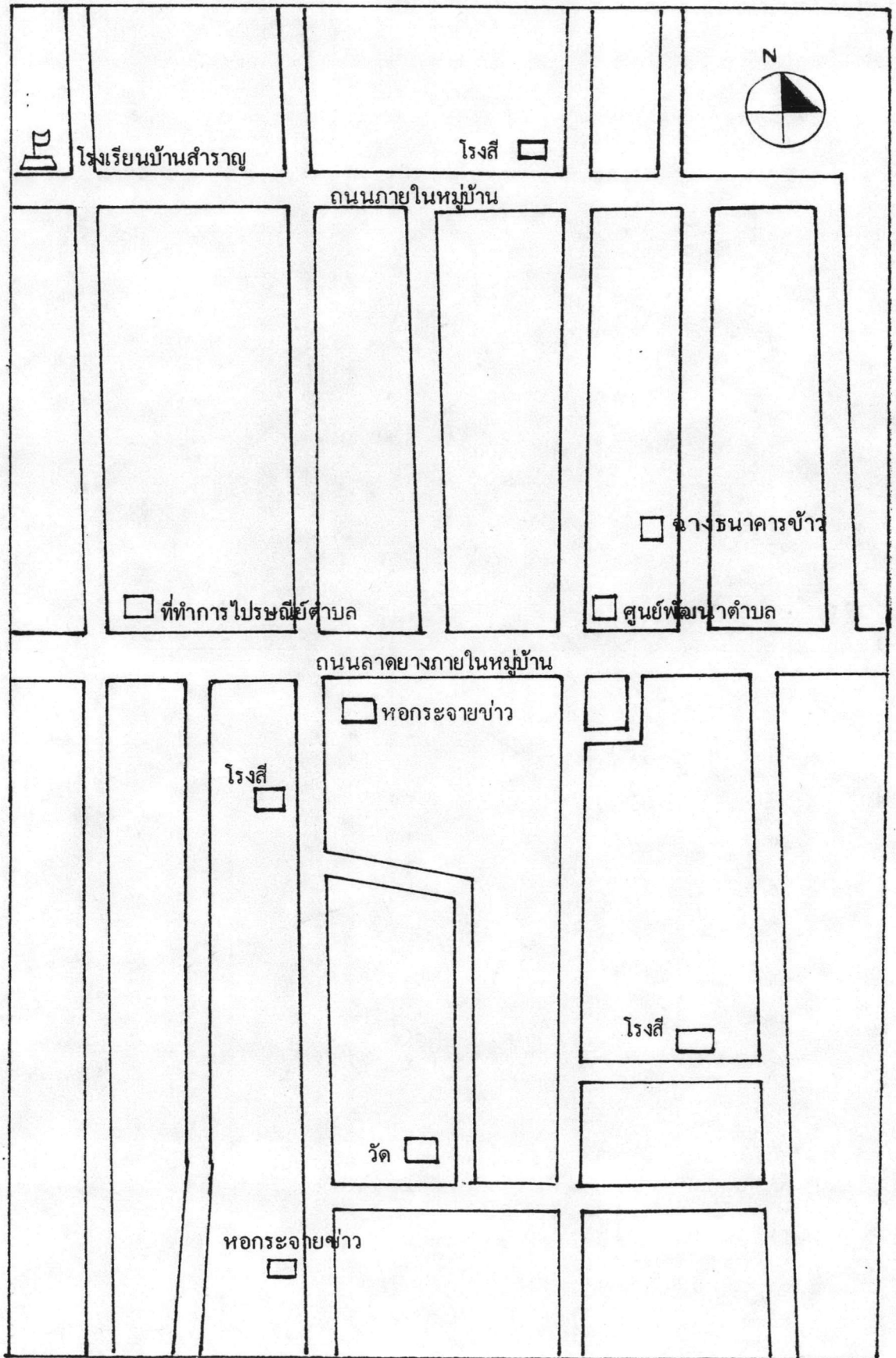
บ้านสำราญมีไฟฟ้าใช้เมื่อปี 2522 เกือบทุกหลังคาเรือน สำหรับแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค
นั้นมี 3 แหล่ง คือ แหล่งน้ำสาธารณะมีบอบาคาล 2 บ่อ บ่อน้ำตื้น 8 บ่อ แหล่งน้ำส่วนบุคคลมีบอ
บาคาล 10 บ่อ บ่อน้ำตื้น 36 บ่อ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรมีสระ 2 สระ หนองน้ำ 1 หนอง
ความขาดแคลนน้ำจึงไม่เกิดขึ้นในหมู่บ้านนี้

ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ส่วนการทำไร่พอ ทำสวนพริกเป็นอาชีพเสริม ซึ่งใช้
แรงงานในครอบครัวเป็นสำคัญ เด็กตั้งแต่อายุ 9 -10 ปีเริ่มช่วยพ่อแม่ทำงานในบ้านและงานในนา
รายได้ของครัวเรือนไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น การใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช
ส่งบุตรหลานเล่าเรียน สร้างบ้าน ช่วยเหลืองานสังคม ทำให้ชาวบ้านเกือบทุกหลังคาเรือนมีหนี้สิน
กับธนาคารและพ่อค้าในตลาด ซึ่งคิดดอกเบี้ยร้อยละ 3 โดยนำหลักทรัพย์ไปค้ำประกันไว้กับนายทุน

นอกจากอาชีพทำนาแล้ว เมื่อหมดฤดูกาลทำนาหนุ่มสาวจะเข้าไปทำงานที่กรุงเทพฯ
โดยทำงานโรงงานทอผ้า คนที่มีครอบครัวแล้วก็ทำงานก่อสร้างที่กรุงเทพฯ และมีบางส่วนจะไป
ทำงานที่จังหวัดระยอง ชลบุรี ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ กลุ่มแรงงานเหล่านี้ได้ส่งเงินมาจนเจอ
รายได้ของครอบครัวในท้องถิ่น เพื่อใช้จ่ายในการสร้างบ้าน หรือผ่อนชำระหนี้สินต่างๆ ในหมู่บ้าน
จึงเหลือเพียง เด็กและคนแก่ที่คอยดูแล เด็กแทนพ่อแม่

ในอดีตชาวบ้านส่วนใหญ่จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ปัจจุบันมีการพัฒนาการศึกษา
มากขึ้นในหมู่บ้าน โดยมีการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาที่บ้านสำราญ ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา
ของอำเภอ ในปัจจุบันประชากรบ้านสำราญมีอาชีพรับราชการเป็นจำนวนถึง 43 คน ซึ่งเป็น
แรงกระตุ้นให้การศึกษาในหมู่บ้านพัฒนาขึ้น และนอกจากนั้นยังมีแรงกระตุ้นจากชาวบ้านที่ไป

แผนภาพที่ 2 ชุมชนหมู่บ้านสำราญ

ทำงานในกรุงเทพฯ กลับท้องถิ่นของคน เพื่อทอดผ้าป่า ทอดกรฐิน หรือกลับมาทำนา ก็จะพูดคุย เกี่ยวกับความต้องการแรงงานที่มีการศึกษา

ด้านการสื่อสารและคมนาคม การติดต่อกันภายในหมู่บ้านนั้นจะใช้การเดินทาง แต่ถ้าเป็นระหว่างหมู่บ้านนิยมใช้รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ สำหรับการไปซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคในอำเภอหรือในเมืองนั้นก็จะมีรถโดยสารประจำทางผ่านปากทางหมู่บ้าน และเนื่องจากการคมนาคมสะดวกและอยู่ใกล้อำเภอบางครั้งชาวบ้านก็จะใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทาง

ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่น เขมรในการสื่อสาร และมีบางส่วนก็สามารถใช้ภาษาไทยกลาง สื่อสารได้ด้วยซึ่งได้แก่ คนที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียน และคนที่ไม่ได้รับการศึกษาบางส่วนซึ่งเป็นกลุ่มคนที่อพยพไปขายแรงงานที่จังหวัดอื่นๆ รวมทั้งครอบครัวที่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอาชีพรับราชการจะใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารกัน เช่นเดียวกับหมู่บ้านอื่น ๆ ข้างต้น

ประวัติบ้านเพชร

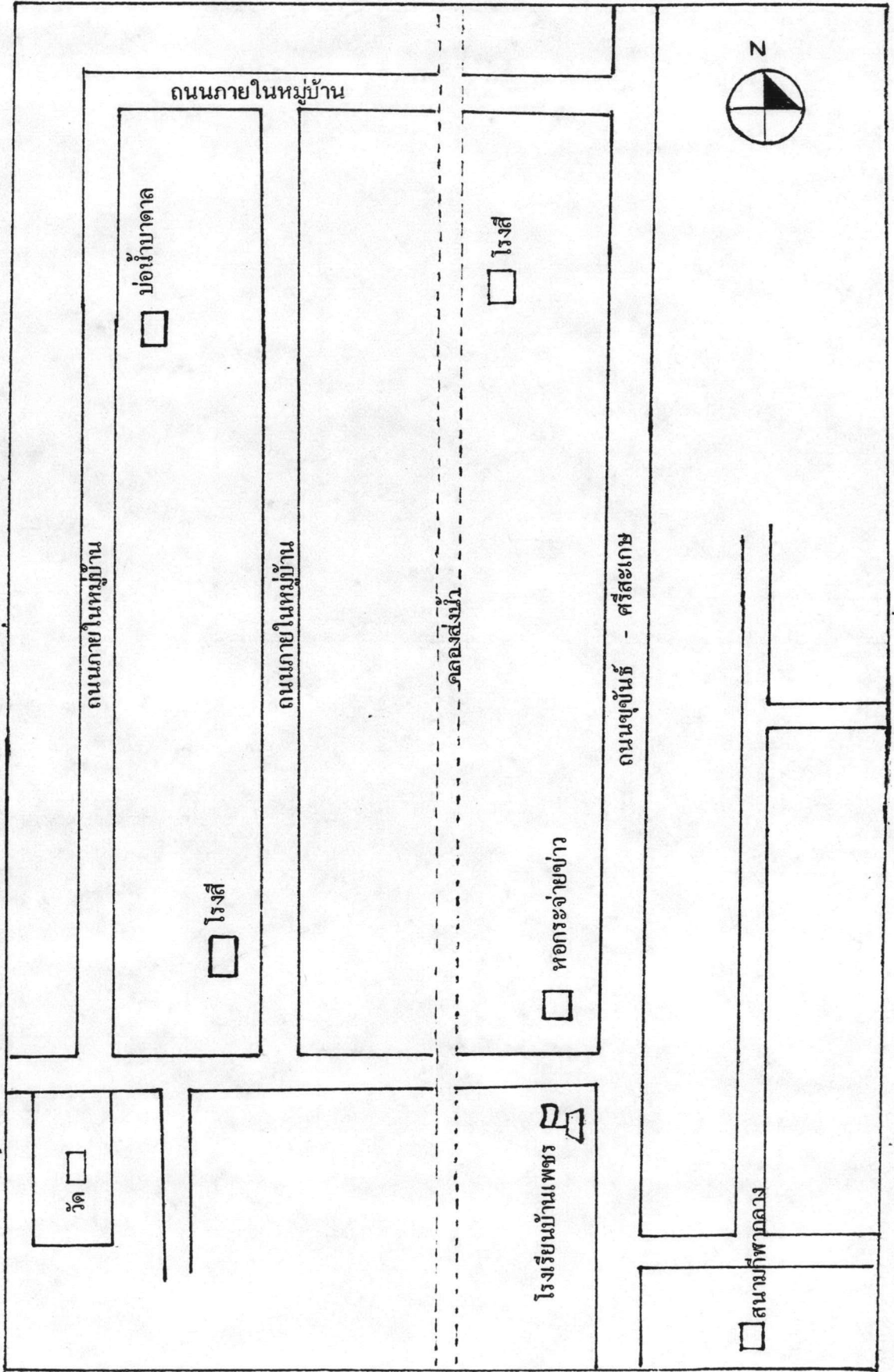
บ้านเพชรประกอบด้วย 3 หมู่บ้าน บ้านเพชรอยู่ห่างจากอำเภอประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านที่อยู่ติดถนนทางหลวงแผ่นดิน การคมนาคมระหว่างบ้านเพชรและอำเภอจึงสะดวกสบายสามารถอาศัยจักรยาน จักรยานยนต์ รถโดยสารประจำทางหรือเดินไปเพื่อซื้อหาเครื่องอุปโภคบริโภคมาใช้ในหมู่บ้านได้ จึงไม่ค่อยมีร้านค้าในหมู่บ้านซึ่งมีเพียง 3-4 ร้าน บ้านเพชรอยู่ห่างจากจังหวัดประมาณ 45 กิโลเมตร

หมู่บ้านเพชร เป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งที่มีบ้านติดๆ กัน ส่วนใหญ่ไม่มีรั้วกัน เพื่อแสดงอาณาเขตของบ้าน มีเพียงรั้วรอบหมู่บ้าน มีสภาพไม่คงทนถาวร และภายในบ้านเกือบทุกหลังมี โทรทัศน์วิทยุ เทป ฟดลม ซึ่งของเหล่านี้ส่วนมากจะได้รับจากลูกหลานที่ไปทำงานตามต่างจังหวัดซื้อให้หรือซื้อโดยเงินที่ได้รับจากลูกหลาน

ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ การทำนา โดยใช้กระบือไถนา ชาวที่ชาวบ้านนิยมปลูกคือ ข้าวหอมมะลิ เมล็ดยาว ส่วนการปลูกพืชจำพวก พริก ยาสูบ ถั่วแดงไหม เป็นงานเสริมหลังฤดูทำนา

ภายหลังการทำนาเสร็จแล้ว กลุ่มหนุ่มสาว จะไปรับจ้างทำงานแถบภาคกลาง เพื่อส่งเงินมาจุนเจือครอบครัว เงินที่พ่อแม่ได้รับมานั้นส่วนใหญ่นำมาซื้อเครื่องใช้ภายในบ้าน ซื้อปุ๋ยใส่ข้าว ถอนไถที่นาซึ่งจ้างองไว้กับธนาคารและพ่อค้าในตลาดอำเภอ ส่วนคนแก่ที่มีอายุประมาณ 60 ปี ขึ้นไปก็อยู่บ้านเลี้ยงหลานหรือเฝ้าบ้าน ส่วนคนที่อายุประมาณ 35-50 ปี ก็ไปทำงานหรือ

แผนภาพที่ 3 ชุมชนหมู่บ้านเพชร

รับจ้างทั่วไปในครัวเรือน เพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากหมู่บ้านตั้งอยู่ใกล้อำเภอ การเดินทางสะดวกสบาย

ชาวบ้านส่วนใหญ่ฐานะยากจนแต่ไม่ถึงอดอยาก เกือบทุกคนมีที่นาเป็นของตนเอง มีบางส่วนเท่านั้นไม่มีที่นาเป็นของตนเอง เนื่องจากหลดจ่านอง สาเหตุที่นำไปจ่านองนั้นส่วนใหญ่ เพราะไม่มีเงินทุนสำหรับซื้อปุ๋ย ยามาแมลงในการทำนา แต่มีบางส่วนนำเงินไปเล่นการพนัน จึงนำที่นาไปจ่านองกับพ่อค้าในตลาด โดยเสียดอกเบี้ยร้อยละ 8-12 บาทต่อเดือน ไม่มีที่นาใน จะรับจ้างทำนาเพื่อหาเงินเลี้ยงชีพ ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้ภาษากันเขมรในการสื่อสารกันมีบางส่วนที่สามารถพูดภาษาไทยกลางและใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารได้ด้วย ได้แก่ คนที่ได้รับการศึกษาและ คนบางส่วนที่ไม่ได้รับการศึกษาแต่อพยพไปขายแรงงานที่ต่างจังหวัดและเป็นที่สังเกตว่า ครอบครัวที่มีอาชีพรับราชการจะใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารกันภายในครอบครัว เช่นเดียวกัน

ความเชื่อของชาวบ้านยังคงมีอยู่ ซึ่งสามารถเห็นได้จาก ในการทำนานั้นชาวบ้านจะมี พิธี เช่นไหว้เจ้าที่เจ้าทางก่อนและภายหลังการทำนา ถึงแม้ว่าจะใกล้ตัวอำเภอซึ่งมีความเจริญทาง เทคโนโลยี นอกจากนั้นยังมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่อง "ผีฟ้า" ซึ่งเป็นการแก้บนให้กับผู้ซึ่งหายจากการเจ็บป่วย

ประวัติบ้านขม

บ้านขมประกอบด้วย 2 หมู่บ้าน คือ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 203 ครัวเรือน จำนวนประชากรประมาณ 1,240 คน

บ้านขมอยู่ห่างจากตัวอำเภอปราจีนบุรีประมาณ 13 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัด ประมาณ 56 กิโลเมตร ในการเดินทางจากตัวจังหวัดไปบ้านขมด้วยรถโดยสารประจำทางนั้น เส้นทางเป็นถนนราดยางที่มีสภาพเป็นหลุมเป็นบ่อ และจอดรับผู้โดยสารตามรายทางตลอด ทำให้ใช้เวลาถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที จึงถึงตำบลโลก ซึ่งเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านขม เมื่อลงจากรถโดยสารแล้วต้องนั่งรถจักรยานยนต์รับจ้าง หรืออาศัยขอขึ้นรถกับชาวบ้าน เพื่อเดินทางเข้าหมู่บ้าน อีก 4 กิโลเมตร ถนนเข้าหมู่บ้านเป็นดินลูกรัง ช่วงหน้าฝนจะเป็นหลุมเป็นบ่อ มีน้ำขังมาก ตามข้างทางนั้นเป็นทุ่งนาเขียวสดสี ผ่านหมู่บ้าน 2 หมู่บ้าน แล้วจึงเห็นโรงเรียนบ้านขม ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ว่าถึงหมู่บ้านขมแล้ว

บ้านทุกหลังในหมู่บ้านนี้จะมีรั้วไม้ไผ่หรือรั้วลวดหนามแสดงอาณาเขตของบ้าน และตามรั้วจะมีแผ่นป้ายกลาง เก่ากลางใหม่ เขียนคำขวัญ คติเตือนใจติดไว้เกือบทุกบ้าน นอกจากนั้นที่เสารั้วเกือบทุกเสาของแต่ละบ้านจะตั้งกะลามะพร้าวหรือกระป๋องปลูกไม้ประดับออกดอกสีสวยสดใส ภายในบ้านแต่ละหลังปลูกต้นไม้ยืนต้นจำพวก มะม่วง มะพร้าว ส้มโอ และพืชผักสวนครัว ไว้เป็นจำนวนมาก และมีโถงน้ำลายมังกรประมาณ 9 ใบในกรณีที่บ้านนี้มีคนอาศัย 2 - 3 คน และประมาณ 11 ใบ ในกรณีมีคนอาศัย 5 - 6 คน

ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ การทำนา ส่วนการเลี้ยงสัตว์และปลูกพืชผักสวนครัวเป็นงานเสริม นอกจากนี้ก็ไปทำงานรับจ้างที่ภาคกลาง ต่างประเทศ เพื่อหารายได้เลี้ยงตัวจนเจือจรรอบครัว ทำกรูบ ฝ่าป่าสามัคคีมาทำบุญทอดถวายทำบุญบำรุงวัดและโรงเรียน เป็นประจำทุกปี

ในการทำงานใช้ทั้งแรงงานกระบือ และเครื่องไถนา ซึ่งมีจำนวนถึง 74 คัน ในขณะหมู่บ้านรอบข้างต่างๆ มีเครื่องไถนาหมู่บ้านละเพียง 3 - 4 คันชาวบ้านมีที่นาคนละประมาณ 7-8 ไร่ มีกระบือบ้านละ 2 - 3 ตัว ในการทำงานนั้นมียารายจ่ายต่าง ๆ มากมาย เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงต้องพึ่งพิงเงินจากธนาคาร

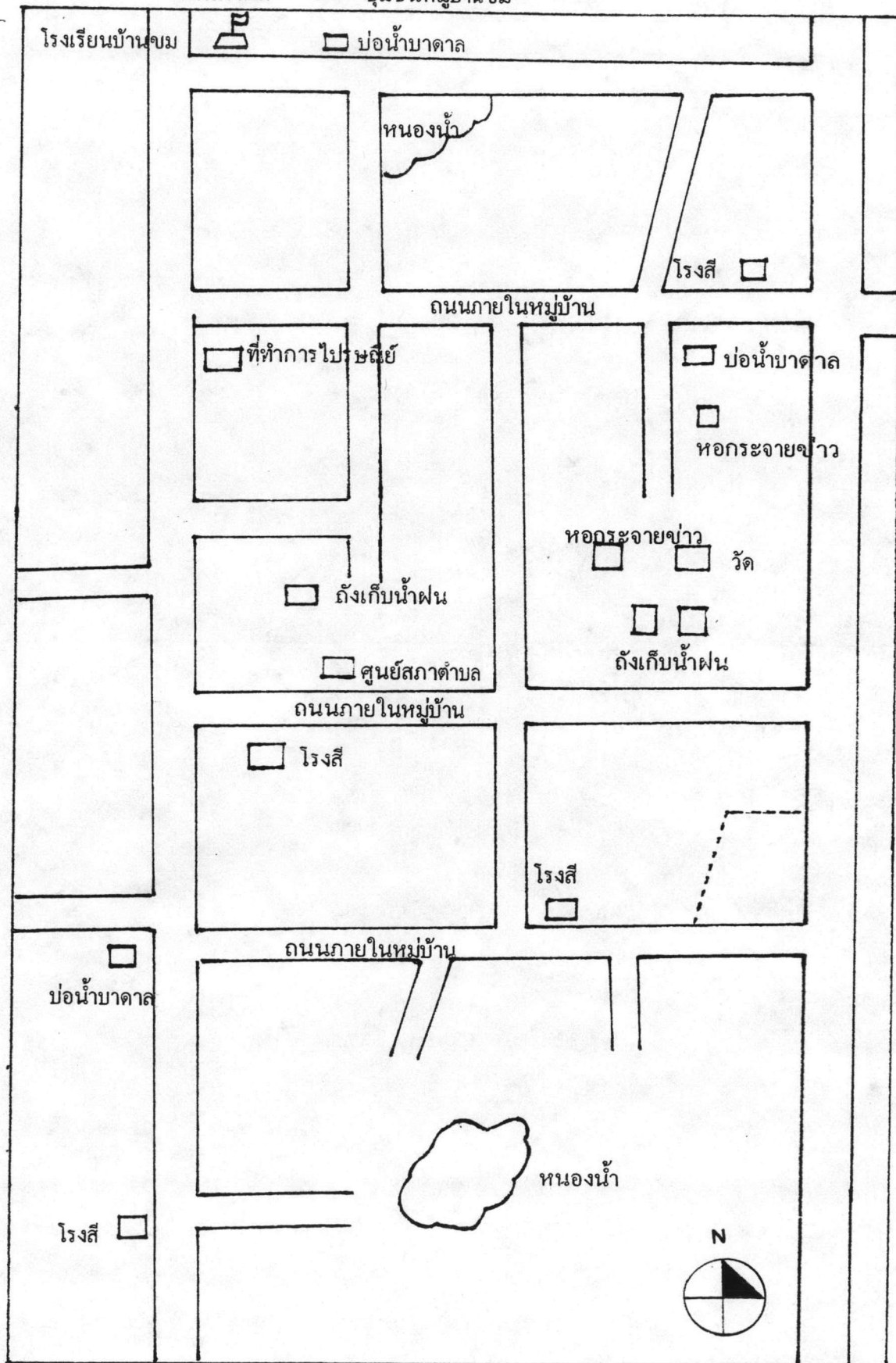
ภายในหมู่บ้านมีเรือนเพาะเห็ด เรือนเลี้ยงไก่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการกองทุนหรือของกลุ่ม จัดทำโดยเยาวชนในหมู่บ้านและกลุ่มสตรี เพื่อขายให้ชาวบ้านในราคาถูก เงินกำไรที่ได้จากการขายนำมาแบ่งปันแจกจ่ายสมาชิกที่ร่วมโครงการ ส่วนเงินทุนก็นำไปซื้อพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ มาดำเนินการเพาะเลี้ยงหากกำไรหมุนเวียนต่อไป ชาวบ้านส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางแทบทุกบ้าน มีพัดลม โทรทัศน์ หม้อหุงข้าว มีเงินเก็บออมทรัพย์ในการร่วมหุ้นสหกรณ์กับโรงเรียนบ้านชม เมื่อถึงปลายปีชาวบ้านจะได้รับเงินปันผลที่ได้จากสหกรณ์ เพื่อนำเงินมาซื้ออุปกรณ์การเรียนหนังสือให้แก่บุตรหลานของตนเอง

ชาวบ้านชมได้ชื่อว่า เป็นบ้านที่ได้รับการศึกษาและนิยมส่งบุตรหลานให้เล่าเรียนศึกษามาก จากคำบอกเล่าของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอว่า ในการเปรียบเทียบหรือยื่นคำร้องต่าง ๆ ที่สถานีตำรวจหรือที่ทำการอำเภอ เมื่อเกือบ 30 ปีที่ผ่านมา ถ้าเป็นคนจากบ้านชมแล้วกรณีพิมพ์ลายมือชื่อมีน้อย เพราะส่วนมากจะอ่านออกเขียนได้และสำเร็จการศึกษาคณะวุฒิสองฯ รับราชการตำแหน่งระดับสูง และประสบผลสำเร็จในชีวิตมาก

ในปัจจุบันหมู่บ้านชมมีโครงการจากจังหวัด เป็นโครงการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ชื่อ "โครงการพัฒนากลุ่มอาชีพ"

คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่พูดภาษาไทยถิ่น เขมร มีบางส่วนสามารถพูดภาษาไทยกลางและใช้

แผนภาพที่ 4 ชุมชนหมู่บ้านขม

ภาษาไทยกลางสื่อสารกันด้วย ได้แก่ คนที่ได้รับการศึกษาและกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษาแต่อพยพไป
ขายแรงงานที่ต่างจังหวัด เป็นที่น่าสังเกตว่าส่วนใหญ่ครอบครัวที่มีอาชีพรับราชการจะใช้ภาษา
ไทยกลางในการสื่อสารกัน เช่นเดียวกับหมู่บ้านอีก 3 แห่ง

ประวัติโรงเรียนบ้านยาง

โรงเรียนบ้านยางได้เปิดทำการสอนตั้งแต่ พ.ศ. 2468 ปัจจุบันโรงเรียนได้เปิด
การศึกษาดังแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนรวมทั้งหมด 318 คน และ
โรงเรียนบ้านยางเพิ่งเปิดภาคเรียนการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 เป็นปีแรกในปีการศึกษา 2537
ห้องเรียนมีทั้งหมด 10 ห้องเรียน โดยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ชั้นเด็กเล็ก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะมีห้องเรียนชั้นละ 1 ห้อง ในขณะที่ชั้นเรียนอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากชั้นที่
กล่าวมาแล้วจะมีชั้นละ 2 ห้องเรียน มีครูประจำชั้นต่าง ๆ จำนวน 1 คน จึงมีครู 3 คน ที่ไม่ได้
ประจำชั้นในรวมทั้งอาจารย์ใหญ่และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ด้วย

โรงเรียนบ้านยางมีหมู่บ้านรองรับจำนวน 2 บ้าน นักเรียนส่วนใหญ่จะเดินทางมา
โรงเรียนโดยการเดิน และมีเล็กน้อยเท่านั้นที่ให้ผู้ปกครองมารับมาส่ง ซึ่งพบในเด็กนักเรียนชั้น
อนุบาลปีที่ 1 - 2 บางคนเท่านั้น ส่วนด้านโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนมีทั้งหมด 12 โครงการ
ซึ่งรวมทั้งโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน ซึ่งได้รับเงินสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ โดยครูจะนำเงินเหล่านี้มาทำอาหารราคาถูก จำนวนละ 1 บาท เพื่อให้
เด็กได้ทานอาหารครบ 5 หมู่

นอกจากนี้โรงเรียนก็ได้ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขในการส่งเสริมสุขภาพเด็กที่มี
ปัญหาการขาดสารอาหารในเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โดยให้ดื่มนมวันละ 1 กลัอง มี
เด็กที่ได้รับการช่วยเหลือจำนวน 20 คน

ในปัจจุบันโรงเรียนบ้านยางมีครูทั้งหมด 15 คน เป็นครูชาย 7 คน เป็นครูหญิง 8 คน
มีนักการภารโรง 1 คน ครูส่วนใหญ่จะมีวัยใกล้กัน คือ อยู่ในช่วง 33 - 43 ปี มีครู 2 คนที่
ช่วงอายุ 47 - 56 ปี ซึ่งในจำนวนนี้เป็นอาจารย์ใหญ่ด้วย ด้านคุณภาพทางการศึกษาของครูใน
โรงเรียนมีดังนี้ พิเศษมัธยม 1 คน และระดับปริญญาตรี 14 คน ครูส่วนใหญ่ จำนวน 13 คน
เป็นคนที่อาศัยอยู่ในตำบลและตำบลใกล้เคียงกับที่ตั้งโรงเรียน และเป็นคนต่างจังหวัด 2 คน

ครูส่วนใหญ่อาศัยในหมู่บ้าน โดยมีบ้านเป็นของตนเอง มีเพียงครูชายโสด 2 คน ที่พัก
อาศัยบ้านพักครู ครูส่วนใหญ่เดินทางมาโรงเรียนโดยรถจักรยานและรถจักรยานยนต์ บางส่วน
เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัวหรือมีผู้ขับมารับ - ส่ง

การรับประทานอาหารกลางวันของครูนั้น ครูที่อยู่ในหมู่บ้านที่ตั้งโรงเรียนและภายนอกหมู่บ้าน บางคนก็หิ้วข้าวมารับประทานร่วมกัน ส่วนใหญ่จะมานั่งรับประทานที่ห้องเด็กเล็ก บางคนก็รับประทานอาหารที่บ้านหรือร้านค้าในหมู่บ้าน

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนบ้านยาง

พื้นที่โรงเรียนด้านหน้าติดกับถนนหลวงราดยาง บริเวณโรงเรียน เป็นที่ราบมีเนื้อที่ประมาณ 9 ไร่ 1 งาน มีรั้วซีเมนต์สูงประมาณ 1.5 เมตร ช่วงล่างก่ออิฐขึ้นมาสูงประมาณ 0.5 เมตร และมีลาดหนามต่อยาวขึ้นไป 4 เมตร ด้านข้างของโรงเรียนเป็นทุ่งนาซึ่งมีต้นข้าวขึ้นเขียวขจี อีกข้างหนึ่งเป็นหมู่บ้าน ด้านหลังของโรงเรียนเป็นบริเวณของวัด พื้นที่เป็นดินทราย แต่สามารถปลูกต้นไม้ยืนต้นได้ เป็นต้นไม้ใหญ่ปลูกเป็นเงาตามรายทางของโรงเรียน พื้นสนามโรงเรียนทั่วไปมีผู้ احترامชาติขึ้นซึ่งตัดไว้เรียบ และมีประตูฟุตบอลตั้งอยู่ 2 ฝั่งสนามหญ้าแห่งนี้สำหรับใช้เล่นฟุตบอล เมื่อมองไปรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน จะพบอาคารจำนวน 5 หลัง ห้องน้ำนอกอาคาร 2 ที่ และศาลา 2 หลัง

อาคารหลังที่ 1 เป็นห้องเรียน ที่ทำการกลุ่มโรงเรียน และห้องพักครู เป็นอาคาร 2 ชั้น ใต้ถุนโล่ง ใต้ถุนด้านล่างได้รับการตกแต่งเป็นห้องเพิ่มเติม ด้านหน้าอาคารนี้มีเครื่องเล่นสนามที่มีบริเวณกว้างมาก มีลานเรียบเป็นดินทรายซึ่งมีคานายิงไว้ระหว่างเสา 2 เสา สำหรับไว้ให้เด็กเล่นวอลเลย์และตะกร้อมี ศาลาจริยธรรมเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป

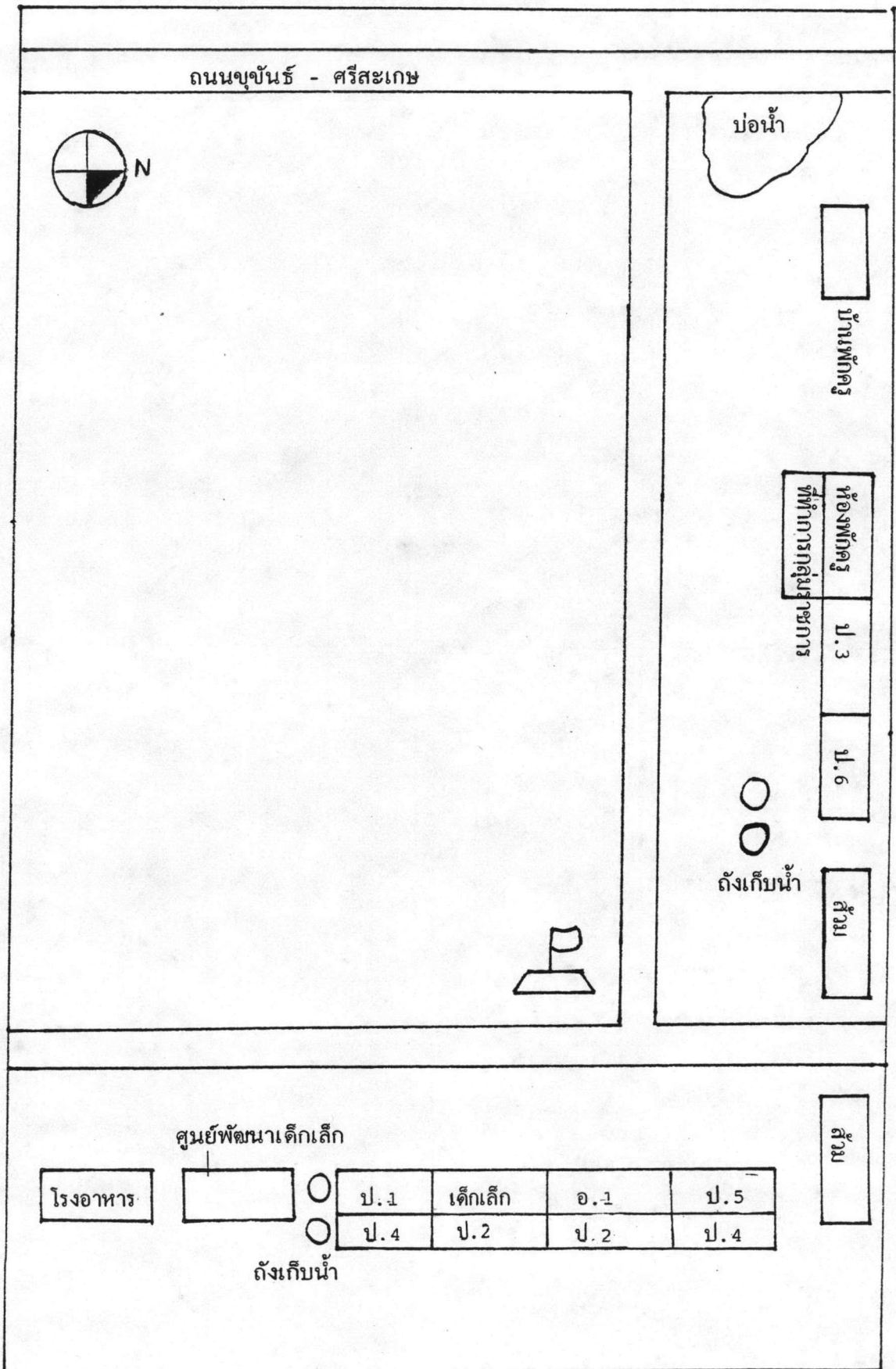
อาคารหลังที่ 2 เป็นอาคารเรียน 2 ชั้น ด้านหน้าอาคารนี้เป็นที่ตั้งของเสาธง และอาคารเรียนนี้ก็เช่นกันเรียนของอนุบาลปีที่ 1 ด้วย ข้าง ๆ อาคารนี้มีถังเก็บน้ำฝน และห้องน้ำ

อาคารหลังที่ 3 เป็นอาคารไม้ชั้นเดียว เป็นอาคารเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมการพัฒนาชุมชน ด้านหน้าอาคารนี้มีเสาธงขนาดเล็กตั้งอยู่เพื่อทำกิจวัตรในชั่วโมงเช้า

อาคารหลังที่ 4 เป็นโรงอาหาร มีโต๊ะเก้าอี้ไว้สำหรับเด็กสำหรับนั่งรับประทานอาหาร และด้านหน้าของโรงอาหารมีถังเก็บน้ำสำหรับให้เด็กดื่มตั้งอยู่

อาคารหลังที่ 5 เป็นบ้านพักครู 2 ชั้น

แผนภาพที่ 5 โรงเรียนบ้านยาง

กิจกรรมประจำวันของโรงเรียนบ้านยาง

โดยปกตินักเรียนจะเริ่มทยอยกันมาถึงโรงเรียนตั้งแต่เวลา 7.30 น. ครูที่เป็นครูเวรประจำวันจะมาโรงเรียนก่อนเพื่อนครูคนอื่น คือ ก่อนเวลา 8.00 น. เพื่อนำนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนในแต่ละจุดที่ได้รับมอบหมาย และนักเรียนที่เป็นเวรประจำวันก็จะทำความสะอาดก่อนเวลาเข้าแถว

เวลา 8.30 น. ประธานนักเรียนตักน้ำให้นักเรียนเข้าแถวหน้าเสาธง ซึ่งจะมีครูเวรรับผิดชอบดูแลนักเรียนให้เข้าแถว เคารพธงชาติ สวดมนต์ จากนั้นครูเวรก็อบรมชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ให้นักเรียนรับทราบและปฏิบัติประมาณ 10 - 15 นาที ก็ปล่อยเด็กแยกแถวเข้าห้องเรียน ครูจะพูดคุยกันเองที่เสาธงและเข้าห้องพักครู

เวลา 9.00 น. นักเรียนเดินเป็นแถวเข้าห้องเรียนเพื่อรอครูเข้าสอน

เวลา 11.30 น. นักเรียนชั้นเด็กเล็กและอนุบาลปีที่ 1 พักรับประทานอาหารกลางวัน ที่โรงอาหาร และเข้านอนเวลา 12.30 น.

เวลา 12.00 น. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 พักกลางวันรับประทานอาหารประมาณ 1 ชั่วโมง โดยมีอาหารเสริมจากโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนขายในราคาถูกชามละ 1 บาท เมื่อรับประทานอาหารเสร็จเด็กบางส่วนจะเล่นเตะบอล บางส่วนก็เล่นเครื่องเล่นสนามเล่นกระโดดยาง

เวลา 13.00 น. ครูตักน้ำเพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 เข้าแถวหน้าห้องเรียนเพื่อเตรียมตัวในการเข้าเรียนในช่วงบ่าย

เวลา 15.30 น. ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นเด็กเล็กปล่อยเด็กกลับบ้าน

เวลา 16.00 น. ประธานนักเรียนตักน้ำเล็กเรียนเพื่อให้นักเรียนเข้าแถวหน้าเสาธง โดยมีครูเวรเป็นผู้คุมนักเรียนเข้าแถวและอบรมชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ก่อนปล่อยกลับบ้าน

ข้อมูลพื้นฐานของครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยาง

ครูนางเยาว์ เป็นครูผู้หญิงอายุ 36 ปี เกิดในตำบลเดียวกับที่ตั้งของโรงเรียนบ้านยาง ครูนางเยาว์แต่งงานแล้ว มีบุตรชาย 2 คน ในการเดินทางมาโรงเรียนนั้นสามีครูนางเยาว์จะขับรถมารับ - ส่งทั้งเช้าและเย็น ในช่วงกลางวันบางวันจะห่อข้าวหรือซื้ออาหารของชาวบ้านในหมู่บ้านมารับประทานที่ห้องเรียนชั้นเด็กเล็ก เนื่องจากนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ยังไม่มีอุปกรณ์การนอนจึงอาศัยนอนกับชั้นเด็กเล็ก เรื่องสุขภาพอนามัยครูนางเยาว์ กล่าวว่าตนไม่มีปัญหาอะไร

ครูนงเยาว์จบการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาบริหารการศึกษา รัชการการครูครั้งแรก เมื่อปี 2524 ปัจจุบันรัชการการเป็นเวลา 13 ปีแล้ว

ครูนงเยาว์เคยมีประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาก่อนที่จะมาสอนใน ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และปี 2537 เป็นปีแรกที่โรงเรียนบ้านยางเปิดชั้นอนุบาลปีที่ 1 ครูนงเยาว์ก็ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ใหญ่ให้รับผิดชอบในการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 เหตุที่ครูนงเยาว์ต้องสอน ในชั้นนี้ เนื่องจากไม่มีครูคนใดอาสาที่จะสอนในระดับชั้นนี้ และในปี 2537 นี้ ภายหลังจากที่ดำเนินการสอนได้ 7 สัปดาห์ ก็ได้ไปรับการอบรมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กชั้นอนุบาล โดยได้รับการอบรม 3 วัน เช่นเดียวกับครูอื่นโรงเรียนบ้านสำราญ เรื่องที่ได้รับการอบรมคือ การทำงานธุรการในชั้น การผลิตสื่อ การใช้คำพูดสำหรับเด็กวัยนี้

จากการสอบถามเกี่ยวกับวิธีการหรือสื่อต่างๆ ที่ได้รับจากการอบรมว่าสามารถนำมาใช้ ประโยชน์อย่างใดบ้าง ครูนงเยาว์กล่าวว่า "ก็ใช้ประโยชน์ได้ แต่ดูเด็ก ดูสภาพเด็ก กับที่ไปดู งาน มันไม่เหมือนกัน เด็กเหล่านั้นอยู่ในเมือง การสอนวิธีการสอนก็เน้นแบบในเมือง"

นอกจากหน้าที่เป็นครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 แล้ว ครูนงเยาว์ยังมีหน้าที่อีกหลายอย่าง คือ ครูเวรประจำวัน ครูธุรการของโรงเรียน ซึ่งในกรณีที่มีงานด่วนของหน่วยงานต่าง ๆ มาที่ โรงเรียน ครูนงเยาว์ก็จำเป็นต้องปล่อยให้เด็ก เล่นหรือทำงานที่ครูมอบให้

ครูนงเยาว์มีบุคลิกค่อนข้างคล่องตัว พูดจาค่อนข้างดังและเร็วมีสำเนียงภาษาถิ่น เขมร ปะปนบ้างเล็กน้อย ครูนงเยาว์ออกเสียงภาษาไทยกลางค่อนข้างเพี้ยนเล็กน้อย โดยบางครั้งมี สำเนียงภาษาถิ่น เขมร เข้ามาปะปนด้วย นอกจากนั้นครูนงเยาว์ก็ประสบปัญหาในการใช้ภาษาไทย กลางไม่ถูกต้องตัวอย่าง เช่น ในเหตุการณ์ช่วงเช้า เด็กนักเรียน เดินเข้าห้องเรียนภายหลังการ ดำเนินกิจกรรมหน้าเสาธงเรียบร้อยแล้ว ครูนงเยาว์ก็จะบอกให้เด็กนั่ง เป็นแถวให้ เรียบร้อย โดยพูด "นั่งเรียนนั่งแถวคะ นั่งแถว" เด็ก ๆ ก็จะนั่งตอกกันเป็นแถวยาวตอสนึก

จากการสังเกตของผู้วิจัยในช่วงสัปดาห์แรกของการสังเกต ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้บอกจุด มุ่งหมายของการสังเกตพบว่า ครูนงเยาว์จะใช้ภาษาถิ่น เขมรในการดำเนินกิจกรรมและพูดคุยกับ เด็กเป็นส่วนใหญ่ แต่ในสัปดาห์ต่อมา ก็พบว่าครูนงเยาว์มีพฤติกรรมทางภาษา เปลี่ยนไปอย่างเห็น ได้ชัด คือ เมื่อเด็กพูดคุยหรือซักถาม เกี่ยวกับกิจกรรมการสอนของครูด้วยภาษาถิ่น เขมร ครูนงเยาว์ก็จะจ้องหน้าเด็กและพูดภาษาไทยกลางกับเด็กว่า "ไม่พูดภาษา เขมรกับครูนะคะ ต้อง พูดภาษาไทยกับครูนะ" ซึ่งพฤติกรรมของเด็กที่สามารถเห็นได้ชัด เจนและทันทีก็คือ เด็กจะ เดินหัน หลังกลับไปนั่งที่เดิม โดยไม่พูดคุยซักถามอะไรกับครูทั้งสิ้น ส่วนพฤติกรรมของครูนงเยาว์ภายหลัง

ที่เด็กเดินหันหลังกลับไป ครูนงเยาว์ก็ไม่ได้สนใจติดตามพูดคุยหรือซักถามปัญหาแต่อย่างใด พฤติกรรมของเด็กที่สามารถพบเห็นได้ภายหลังจากครูนงเยาว์เน้นการใช้ภาษาไทยกลางกับเด็ก คือ เด็กกลุ่มที่ใช้ภาษาถิ่น เขมรสื่อสารกับครูจะไม่กล้าเข้าไปใกล้ครูและไม่กล้าซักถามครูอีก และก็จะไปนั่งทำกิจกรรมอยู่ด้านหลัง

แต่ต่อมาประมาณ 1 เดือน พบว่า ครูนงเยาว์ไม่เน้นการใช้ภาษาไทยกลาง เช่นที่ผ่าน มาทั้งนี้คงเนื่องจากครูนงเยาว์คงเริ่มผ่อนคลายในการมุ่งให้เด็กใช้ภาษาไทยกลาง ซึ่งสาเหตุของการมุ่งให้เด็กใช้ภาษาไทยกลางนั้น ครูนงเยาว์คงคิดว่า เป็นเรื่องน่าอายสำหรับครูประจำชั้น ในกรณีที่เด็กซึ่งพูดภาษาถิ่นไม่สามารถพูดภาษาไทยกลางที่เป็นภาษาประจำชาติที่สำคัญในการสื่อสารให้เข้าใจกันทั่วทั้งประเทศ

ส่วนพฤติกรรมของเด็กกลุ่มที่ใช้ภาษาถิ่น เขมรพูดคุยกับครูพบว่า เริ่มกลับมามีความสัมพันธ์ ใกล้ชิดกันเหมือนเดิม โดยจากการสังเกตพบว่า เมื่อครูให้เด็กทำแบบฝึกต่าง ๆ เด็กจะเข้ามานั่งใกล้โต๊ะครูและพูดคุยซักถามครูด้วยภาษาถิ่น เขมร เช่นเดิม

ส่วนในด้านการเรียนสอน ในช่วงระยะแรกของการเปิดภาคเรียนนั้น ครูนงเยาว์จะบัน เสนอว่า "ที่ก็ไม่รู้จะสอนอะไร ก็ไม่เคยสอน ต้องคอยมองที่ข้าง ๆ ห้องสอนบ้าง แต่ที่ว่าสอนชั้น อนุบาลปีที่ 1 คงคล้ายกับสอนชั้น ป.1 เพราะอายุใกล้เคียงกัน" และครูนงเยาว์ก็เคยขอให้ผู้วิจัย ช่วยแนะนำวิธีการดำเนินงานกิจกรรมชั้นอนุบาลปีที่ 1 ด้วย

ข้อมูลสืบฐานเกี่ยวกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยาง

นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยางมีทั้งหมด 29 คน เป็นนักเรียนชาย 15 คน นักเรียนหญิง 14 คน นักเรียนเกือบทั้งหมดเดินมาโรงเรียน มีเพียงบางคนที่ผู้ปกครองขับรถจักรยานยนต์มาส่ง เนื่องจากเด็กเหล่านี้อยู่อีกหมู่บ้านหนึ่งที่ไกลจากที่ตั้งของโรงเรียน

อาชีพของพ่อแม่ผู้ปกครองโรงเรียนบ้านยางเกือบทั้งหมด คือ อาชีพทำนา มีพ่อแม่ของนักเรียนจำนวน 4 คน ที่มีอาชีพรับราชการครูและสาธารณสุข

เด็กเกือบทุกคนจะนำอาหารกลางวันมารับประทานที่โรงเรียน โดยภาชนะที่บรรจุอาหารนั้นส่วนใหญ่เป็นคัสตอลพลาสติกสีขาว บางคนก็มีกระบอกใส่น้ำดื่มมาด้วย อาหารที่เด็กนำมาเป็นไปตามฤดูกาล ในช่วงเก็บข้อมูลเป็นฤดูฝน กับข้าวส่วนใหญ่ คือ ปลา กบ ไข่ ไก่ และมิเด็กนักเรียนหญิง 1 คน ซึ่งบางวันไม่ได้หิ้วข้าวมารับประทาน เนื่องจากมีฐานะยากจน และอาศัยอยู่กับย่า เด็กก็จะนั่งเล่นอยู่ในห้องเรียนหรือใต้ต้นไม้

เด็กมัก เรียนส่วนใหญ่มักจะมีส่วนสูงและน้ำหนัก เหมาะสมกับวัย จะมีเด็กบางส่วนที่ตัว เล็ก ผอม และ เด็กส่วนใหญ่มักมีใบหน้าที่สดใส

นักเรียนของโรงเรียนแห่งนี้จำนวน 22 คน เคยผ่านการเตรียมความพร้อมที่ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กของกรมการพัฒนาชุมชนมาก่อนที่จะ เข้าเรียนในชั้นอนุบาลปีที่ 1 อีก 7 คน ไม่เคยผ่าน ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กมาก่อน ซึ่งจากการสังเกตและสัมภาษณ์ครูกล่าวถึงความแตกต่างของ เด็ก 2 กลุ่ม ดังนี้ คือ

1. กลุ่มที่ได้ เข้ารับการเตรียมความพร้อมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในช่วงเปิดเรียนได้ ประมาณ 1 เดือนกว่า เด็กมีความพร้อมมากอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพร้อมใน การปรับตัว เข้ากับกลุ่ม เพื่อนหรือสังคมในโรงเรียน ไม่ค่อยมีการร้องไห้ เมื่อ เปิดเทอมช่วงแรก นอกจากนั้น เด็กส่วนใหญ่มักมีความสนใจในตนเอง กล่าวแสดงออก แม้มีบางส่วนที่ไม่ค่อยมีความสามารถ ในการใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสารก็กล้าแสดงออกโดยใช้ภาษาถิ่น เขมรอย่างมั่นใจโดยไม่ หวาดกลัว นอกจาก เวลาโดนทักท้วงจากครู

2. กลุ่มที่ไม่ได้ เข้ารับการเตรียมความพร้อมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กล่าวว่าเป็นช่วง เปิดเรียนได้ประมาณ 1 เดือนกว่า เด็กขาดความพร้อมต่างๆ มากในช่วงเปิดเรียน คือ เด็กไม่มี ความพร้อมในการปรับตัว เข้ากับหมู่ เพื่อนหรือสังคมในโรงเรียน ขาดความพร้อมในการ เรียนรู้ ขาดความมั่นใจในตนเองไม่กล้าแสดงออก เด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กจำนวนน้อยของห้อง และส่วนใหญ่มักขาด ความสามารถในการใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสาร

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า เด็กเหล่านี้มีวิธีช่วยเหลือตนเองในการ เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ครูสอน โดยจะพยายามไปทำงานใกล้ครูในบางช่วง

นอกจากนั้น จากการสังเกตนักเรียน เกี่ยวกับความกล้าแสดงออกในการใช้ภาษาไทย กลาง พบว่า นักเรียนจำนวน 10 คน โดยส่วนใหญ่มักเป็นนักเรียนหญิงมีความสามารถในการใช้ ภาษาไทยกลางสูงกว่าเพื่อนในห้อง และนอกจากนี้ก็พบว่าเด็ก เหล่านี้ก็สามารถพูดภาษาถิ่น เขมร ได้ดี ผู้ปกครองของเด็กกลุ่มนี้มีสถานะทาง เศรษฐกิจดี และมีอาชีพ เกี่ยวกับค้าขายหรือรับราชการ ด้วย และภายในครอบครัวใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารกันซึ่งในขณะที่ทำงานที่ครูมอบหมายเด็กกลุ่ม นี้จะร้องเพลงหรือท่องคำคล้องจองกันในกลุ่ม โดยบางครั้งเด็กกลุ่มอื่นก็ร้องเพลงหรือท่องคำคล้อง จองตาม และในช่วงระยะแรกของการ เปิดภาคเรียน เด็กกลุ่มนี้จะจับกลุ่มทำงานร่วมกัน แต่ ในช่วงระยะหลัง เด็กกลุ่มนี้จะแยกกันไม่จับกลุ่มกัน เช่น เดิม โดย เด็กบางคนก็ไปจับกลุ่มกับ เด็กซึ่งมี

ความสามารถในการใช้ภาษาถิ่น เขมรสูง และเด็กก็ใช้ภาษาถิ่น เขมรในการสื่อสารนั้น แต่ในกรณีช่วงระยะแรกที่เด็กกลุ่มนี้จับกลุ่มจะพูดคุยกันโดยใช้ภาษาไทยกลาง

ส่วนเด็กอีกประมาณ 4 - 5 คน มีความสามารถใช้ภาษาไทยกลางได้ดีแต่ไม่ค่อยกล้าแสดงออกในการใช้ภาษาไทยกลางมากนัก ในการพูดคุยกับครูนั้น เด็กพูดเสียงเบาและก้มหน้า นอกนั้น เด็กมีความสามารถในการใช้ภาษาถิ่น เขมรได้ดี

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยาง

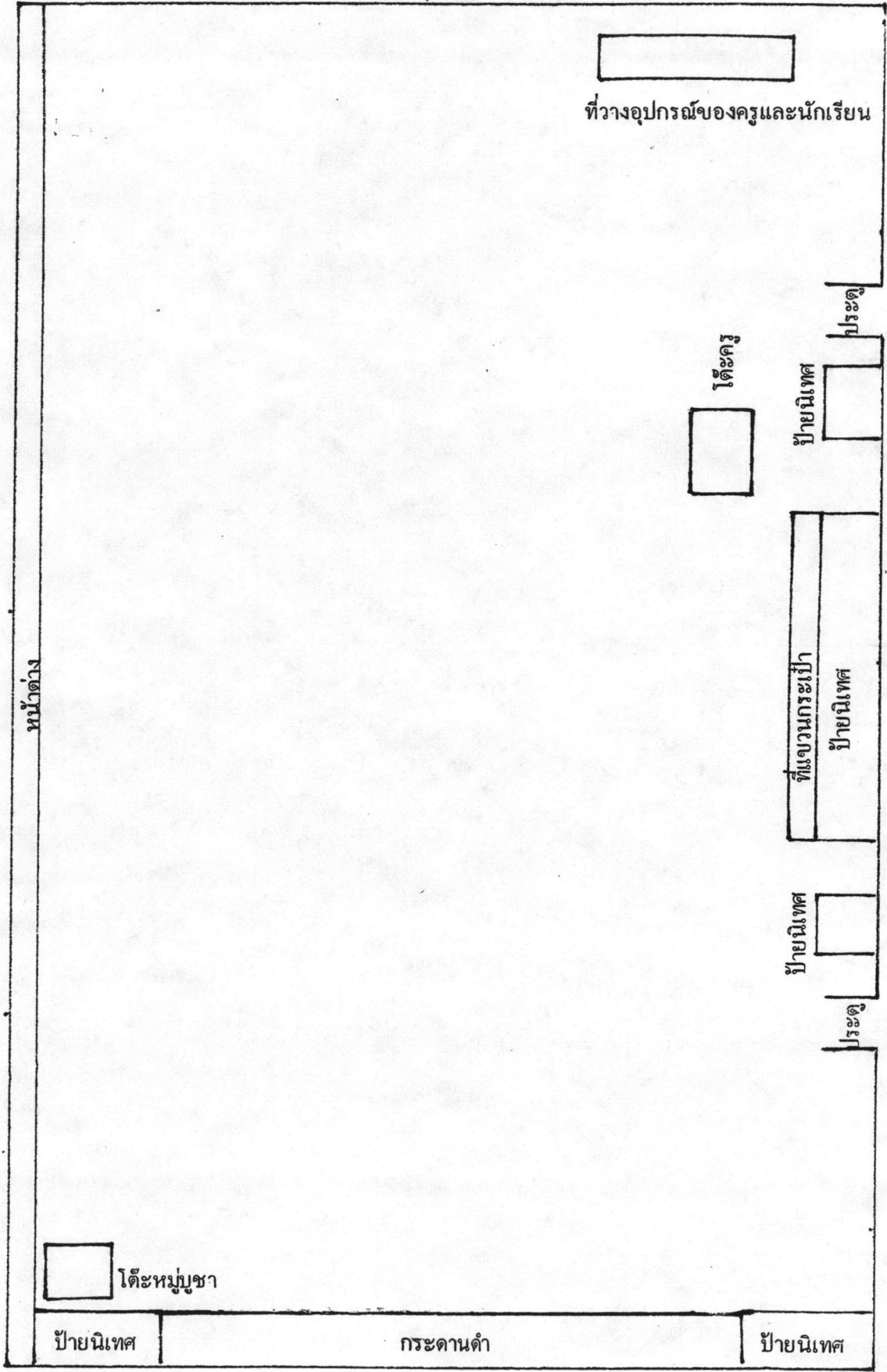
ห้องชั้นอนุบาลปีที่ 1 อยู่ชั้นล่างของอาคารที่อยู่ด้านหน้าเสาธง โดยอยู่ระหว่างชั้นเด็กเล็กและชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และหน้าห้องเรียนมีร่องเท้าพองน้ำของ เด็กทั้งเก่าและใหม่วางไว้ห้องนี้มีประตู 2 ด้าน โดยในแต่ละช่องของบานประตูติดภาพวิวทิวทัศน์และรายชื่อของเด็กประจำปีการศึกษา 2537

เมื่อเดินเข้ามาในห้องเรียน จะพบว่าห้องนี้ค่อนข้างมืด เนื่องจากมีหน้าต่างเพียง 1 ด้าน โดยส่วนใหญ่มีสภาพใช้การไม่ได้ และหน้าต่างแต่ละบานติดภาพผลไม้ ดอกไม้ ผัก ซึ่งรูปภาพเหล่านี้มีรอยคราบ เบื้อนสีน้ำตาลและขวม เนื่องจากถูกฝนซัดสาดมาหลายฤดูกาลแล้ว ส่วนพื้นห้องนั้นปูด้วยเสื่อน้ำมันค่อนข้างไหม ภายในห้องมีเฉพาะโต๊ะเก้าอี้ของครู ซึ่งตั้งอยู่ข้างประตูด้านหลังห้อง นอกจากนี้ก็พบว่า มีโต๊ะอีกจำนวน 2 ตัว ตั้งไว้สำหรับวางอุปกรณ์การเรียนการสอนของครู และคลิบข่าวของเด็กอยู่มุมด้านหลังห้อง ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ ๆ กับโต๊ะครู ส่วนมุมอีกด้านหนึ่งของหลังห้องมีตุลเลอร์น้ำค่อนข้างเก่าสีน้ำเค็มปรี่ทุกครั้ง พร้อมกับแก้วน้ำพลาสติก 1 ใบ

ส่วนมุมด้านหน้าห้องซึ่งติดกับหน้าต่างมีโต๊ะหมู่บูชาตั้งอยู่ แต่ไม่มีพระพุทธรูปหรือ เครื่องบูชาตั้งอยู่เลย เมื่อเหลือบมองไปยังเพดานห้องก็พบว่า เพดานห้องเป็นไม้กระดาน พื้นชั้นบนซึ่งบางมุมของเพดานห้องมีแผ่นสังกะสี 1 แผ่นตีไว้ นอกจากนั้นก็มัลลวดไฟ 2 หลอด ซึ่งยังมีสภาพใช้การได้

เมื่อมองไปยังหน้าต่างก็พบว่า มีป้ายนิเทศต่าง ๆ ติดอยู่เพียง 2 ด้าน คือ ฝาผนังด้านห้องเรียน และฝาผนังด้านตรงข้ามกับหน้าต่าง โดยฝาผนังที่ตรงข้ามกับหน้าต่างนั้นติดแผ่นป้ายนิเทศขนาดเล็กอยู่ 2 ป้าย เป็นป้ายเกี่ยวกับภาพประกอบพยัญชนะไทย ก-ช ภาพประกอบอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ถัดลงมาจากป้ายนิเทศมีไม้ขนาดเล็กและยาวถูกมัดติดไว้กับช่องอิฐรูปสี่กัปรองแล้วดอกตะปูไว้ที่ไม้ เพื่อเป็นที่แขวนกระเป๋านักเรียน

แผนภาพที่ 6 ห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยพ

สวนผาผนังหน้าห้องมีป้ายนิเทศ 2 ป้ายขนานอยู่ข้างกระดานดำทั้ง 2 ข้าง ซึ่งเป็นป้ายนิเทศเกี่ยวกับภาพสัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง ภาพประกอบตัวเลขอารบิก และไทย 1 - 10 และเหนือแผ่นกระดานดำขึ้นไปจะติดภาพ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ความเป็นไปในแต่ละวันและสภาพการจัดกิจกรรมประจำวันของห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยาง

เวลา 7.30 น. เด็กเริ่มทยอยมาโรงเรียน เมื่อมาถึงห้องเรียน เด็กก็จะนำกระเป๋ามาวางไว้ บางคนก็นำไปแขวนไว้ แล้วก็ออกไปเล่นนอกห้องเรียน บางคนก็ไปเล่นเครื่องเล่นสนาม บางคนก็เล่นที่ห้องชั้น เด็กเล็กซึ่งอยู่ข้าง ๆ ห้อง

เวลา 8.30 น. เด็กเข้าแถวหน้าเสาธง พร้อมกับที่ ๆ ชั้นเรียนอื่น ๆ

เวลา 8.50 น. เด็กเดินแถวจากหน้าเสาธงมายังห้องเรียน แล้วก็ถอดรองเท้าวางไว้ที่พื้นซีเมนต์หน้าห้อง รองเท้าของเด็กทุกคนเป็นรองเท้าฟองน้ำ ซึ่งมีทั้งเก่าและใหม่ ต่อจากนั้นเด็กก็เข้าเรียนแล้วก็นั่งเป็นแถวตอนลึก 2 แถว โดยแบ่งแถวตามเพศ ซึ่งในการเข้าแถวนั้นเด็กจะมีการพูดคุยหรือเล่นกันแต่ก็ยังคงรักษาสภาพแถวไว้ได้ ขณะรอครูเข้าสอน

เวลา 9.05 น. เมื่อครูเข้ามาในห้องเรียน หัวหน้าห้องซึ่งเป็นผู้ชายก็จะบอกให้เด็กทุกคนทำความเคารพครู โดยการลุกขึ้นสวัสดีพร้อมกับพูดว่า "สวัสดีครับคุณครู สวัสดีค่ะคุณครู" แล้วก็นั่งลง ครูเดินไปทักท้วงเด็ก เพื่อสำรวจจำนวนนักเรียน บางวันครูก็ตรวจสอบภาพของเด็กเกี่ยวกับเส้น และ เลื่อนผ้าของเด็กเป็นรายบุคคล พร้อมกับพูดเชิงชี้แนะในการปฏิบัติหน้าที่ ถูกสุขลักษณะด้วย

เวลา 9.15 น. ครูหยิบหนังสือที่ครูชั้นเด็กเล็กจัดหาให้เป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมซึ่งครูนำเสนอเด็กโดยการดูหนังสือและอ่าน ให้เด็กอ่านออกเสียงตาม จากนั้นก็มีการพูดคุยซักถามเกี่ยวกับประโยคและภาพประกอบที่นำเสนอมา ซึ่งก็พบว่าในช่วงระยะเวลาแรกของการสอนเด็กมีความสนใจในสื่อและสิ่งที่ครูนำเสนอ การนำเสนอสื่อของครูจะประสบปัญหาเกือบทุกครั้ง เมื่อเด็กที่นั่งข้างหน้าสวนวิทยุยกตัวเพื่อให้เห็นสื่อได้ชัดเจนส่งผลให้เด็กด้านหลังไม่เห็นว่าครูนำเสนอเมื่อนำเสนอได้ประมาณ 30 นาที ครูก็จะพูดชี้แจงงานที่จะให้เด็กฝึกหัด และบางครั้งก็จะมีสนทนากับเด็ก เกี่ยวกับแบบฝึก

เวลา 9.45 น. ครูให้เด็กทุกคนนำหนังสือแบบเรียนเล่มเดียวกับที่ครูนำเสนอ เพื่อมาทำงานที่ครูมอบหมายให้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ครูจะให้เด็กระบายสีภาพ มีบางครั้งที่ครูจะให้เด็กทำกิจกรรมจับคู่ภาพเหมือน แต่เกิดขึ้นน้อยครั้ง

นอกจากจะทำกิจกรรมระบายสีแล้ว ครูก็แจกแผ่นภาพที่ครูจัดทำให้เด็กระบายสีหรือวาดภาพตามที่ครูกำหนด หรือที่เด็กสนใจ

ในการทำกิจกรรมช่วงระยะแรกของการเปิดภาคเรียน ครูจะแจกสีให้เด็กเรียนส่วนใหญ่ซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีระบายสี โดยครูจะแจกสีให้เด็กเป็นกลุ่มที่เด็กจับกันเอง สีเทียนที่แจกนั้นเป็นสีเทียนกลองเล็ก ซึ่งพบว่า เมื่อเด็กใช้เสร็จ บางส่วนก็นำกลับบ้านด้วย แต่มีนักเรียนบางส่วนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะใช้สีของตนเอง ได้แก่สีเทียนและสีเมจิก

ในระยะหลังการเปิดภาคเรียนตั้งแต่สัปดาห์ที่ 7 เป็นต้นไป ครูจะเริ่มให้เด็กฝึกลากเส้นพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้เด็กฝึกเขียนตัวอักษร ก - ข ตามความสนใจของเด็ก โดยครูจะแจกสมุดให้แก่เด็กคนละ 1 เล่ม และจะลากเส้นหรือเขียนเป็นแบบอย่างให้ เด็กจะเข้าแถวรอรับงานจากครู แล้วมาจับกลุ่มกันเองเพื่อทำงาน ครูจะเดินดูงานของเด็ก เมื่อสังเกตว่าเด็กคนใดทำไม่ได้ ครูก็จะช่วยฝึกหัด เด็กและอธิบายให้เด็กฟัง

เด็กบางคนที่ทำไม่ได้ จะนำงานมาซักถามครู หรือบางคนก็แก้ไขปัญหา โดยมานั่งทำงานใกล้ ๆ กับครู บางคนก็วิ่งไปซื้อไอศกรีมที่ห้องชั้นเด็ก เส็กรับประทานและบางคนก็จะไปเข้าห้องน้ำหรือดื่มน้ำบ้างในการฝึกเขียนหรือลากเส้นนั้น ครูก็จะแจกดินสอให้เด็ก ๆ ด้วย โดยบางคนก็นำมาส่งคืน บางคนก็นำกลับบ้านด้วย

เมื่อครูเดินดูการทำงานของเด็กได้ประมาณ 10 นาที ครูก็จะไปนั่งทำงานธุรการของห้องเรียนหรืองานของโรงเรียนซึ่งครูได้รับมอบหมาย

เวลา 11.15 น. ครูบอกให้เด็กที่ทำงานเสร็จนำผลงานมาส่ง เด็กจะวิ่งกรูกันนำผลงานมาส่ง ครูต้องพูดตักเตือนเด็กเข้าแถวให้เรียบร้อย เมื่อเด็กยืนเข้าแถวเรียบร้อยแล้ว ครูก็จะตรวจผลงานเด็ก เป็นรายบุคคลโดยมีการสนทนาซักถามเกี่ยวกับภาพที่ครูให้เด็กระบายสีหรือภาพที่เด็กวาดเอง ซึ่งครูจะให้แรงเสริมเด็กในผลงานโดยการให้ดาวและกล่าวชม

เมื่อเด็กคนใดส่งผลงานแล้ว ครูก็บอกให้เด็กไปล้างมือเพื่อเตรียมตัวไปรับประทานอาหาร ซึ่งเด็กแต่ละคนจะออกไปล้างมือนอกห้อง แล้วเข้าห้องมาเปิดกระเป๋าทียบคัสข้าว แล้วมานั่งเป็นแถวรอเพื่อน เมื่อเด็กนั่งครบทุกคนแล้ว ครูจะนำเด็กร้องเพลงหรือบอกชื่อเพลงให้เด็กร้องเพลงเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร เมื่อร้องเพลงได้ประมาณ 3 - 4 เพลง ครูจึง

อนุญาตให้เด็กไปรับประทานอาหารได้ หัวหน้าห้องจะนำเพื่อนลุกขึ้นทำความเคารพและกล่าวขอบคุณคุณครู แล้วก็หยิบคัสซิ่งข้าว เดิน เป็นแถวออกไปสวมรองเท้าหน้าห้อง แล้วก็เดิน บางคนก็วิ่งถือคัสซิ่งข้าวไปโรงอาหาร เพื่อรับประทานด้วยตนเอง โดยครูไม่ได้ตามเด็กไป เด็กจะจับกลุ่มกันเองเพื่อรับประทานอาหาร โดยบางกลุ่มก็รับประทานอาหารที่โต๊ะ บางกลุ่มก็รับประทานอาหารใต้ต้นไม้ ใกล้อีกใกล้กับโรงอาหาร

ในขณะที่เด็กไปรับประทานอาหารกลางวันนั้น ครูประจำชั้นก็จะเก็บกวาดห้องเรียนและไปเก็บกวาดห้องชั้น เด็กเล็ก เพื่อ เตรียมที่นอนให้แก่เด็ก เพราะห้องอนุบาลชั้นปีที่ 1 ไม่มีอุปกรณ์การนอนต้องอาศัยนอนร่วมกับนักเรียนชั้นเด็กเล็ก และในบางวันครูก็ไม่ได้เก็บกวาดห้องเรียน แต่ต้องไปทำงานธุรการของโรงเรียน ซึ่งเป็นงานที่ครูได้รับมอบหมาย

เมื่อเด็กรับประทานอาหารเช้าเรียบร้อยแล้ว จึงนำคัสซิ่งข้าวไปเก็บที่ห้องและไปวิ่งเล่นหรือเล่น เครื่องเล่นสนาม เล่นฟุตบอลกับรุ่นพี่

เวลา 12.30 น. ครูตั้งรับเป็นสัปดาห์ให้เด็กที่เล่นอยู่ที่ต่าง ๆ กลับเข้าห้อง เมื่อเด็ก ๆ ได้ยินสัปดาห์ก็วิ่งกรูกันเข้ามาที่ห้องเรียน เมื่อเข้ามาที่ห้องเรียนแล้วเด็กก็จะไปหยิบหมอนมาวางเรียงตามมุมต่าง ๆ และกลางห้องเรียน ต่อจากนั้นครูจึงบอกขั้นตอนการเตรียมตัวก่อนนอน คือ การนอนที่ถูกต้อง การสวมคัสซิ่งก่อนนอน โดยครูพูดเป็นแบบอย่างให้เด็กพูดตาม แล้วจึงนอนในการนอนของเด็กนั้นหมอนไม่เพียงพอ ครูจึงใช้ผ้าห่มทำเป็นหมอนสำหรับให้เด็กนอน และหมอนบางใบก็มีเด็ก 2 คนหนุนร่วมกัน เมื่อมองดูห้องนี้ก็จะเห็นนักเรียนนอนเต็มไปทุก ๆ พื้นที่ของห้อง ต่อจากนั้นครูก็จะสำรวจจำนวนนักเรียนทั้ง 2 ชั้นว่ามาครบหรือไม่ ถ้ามาไม่ครบครูก็จะชกถามเด็กที่นอนใกล้กับโต๊ะครู

ในขณะที่เด็กนอน ครูชั้นอนุบาลปีที่ 1 และครูชั้นเด็กเล็กก็นั่งรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน เมื่อรับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้ว ในบางวันครูชั้นอนุบาลปีที่ 1 ก็จะไปทำงานธุรการของโรงเรียน

เวลา 14.40 น. ครูปลุกให้เด็กทุกคนตื่น และเมื่อเด็กตื่นแล้วก็เก็บหมอนไว้ที่ตู้ และต่างคนต่างก็ลุกขึ้นไปล้างหน้า ส่วนครูก็จะนำนมมาจควางเรียงเตรียมไว้สำหรับเด็ก เด็ก ๆ จะมานั่งเป็นแถวรอเพื่อน เมื่อเรียบร้อยแล้ว ครูชั้นเด็กเล็กก็จะนำเด็กร้องเพลงหรือบอกชื่อให้เด็กร้องเพลง ต่อจากนั้นเด็กก็รับนมจากครูเดินแถวออกไปดื่มข้างนอกใกล้กับถังขยะ

ภายหลังที่เด็กตีมนมเสร็จแล้ว เด็กก็จะหยิบกระเป๋าทนเองสะพายไว้ด้านหลังแล้ว ไปเล่นข้างนอกห้องเรียน แต่ในบางวันครูก็มีการทบทวนกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กฟัง

เวลา 15.40 น. ครูตั้งรับเพื่อให้นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นเด็กเล็ก เข้าแถวหน้าอาคารเรียน เมื่อเด็กเข้าแถวแล้ว ครูก็จะพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัยของเด็ก และบางครั้งก็ตรวจสุขภาพของเด็ก แล้วจึงปล่อยเด็กกลับบ้าน

การควบคุมชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านยาง

ตลอดระยะเวลาของการสังเกต 10 สัปดาห์ พบถึง ความแตกต่างเกี่ยวกับการควบคุมชั้นเรียนของครูได้ 2 ช่วง คือ

1. ช่วงก่อนเข้ารับการอบรม เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเด็ก ในช่วงระยะนี้ คือ ช่วงเปิดภาคเรียนตั้งแต่สัปดาห์แรกถึงสัปดาห์ที่ 7 ของการเปิดภาคเรียน ขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจะประสบปัญหาเกี่ยวกับความสนใจในการร่วมกิจกรรมของเด็ก พฤติกรรมของเด็กในช่วงนี้ คือ เด็กที่นั่งอยู่ด้านหลังห้องเรียน จะจับกลุ่มพูดคุยกันและเล่นกัน โดยเฉพาะในกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกพูด เป็นประโยคประกอบภาพ ครูจึงคอยพูดชักชวนเด็กตลอด เพื่อให้เด็กหันมาสนใจกิจกรรม ซึ่งก็ปรากฏว่า เด็กหันมาสนใจกิจกรรมเพียง 1 นาทีเท่านั้นก็หันไปกระทำเช่นเดิม

เหตุที่เด็กซึ่งนั่งด้านหลัง ๆ ของห้องเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงความไม่สนใจต่อกิจกรรมของครู เพราะในการจัดแถวนั่งของเด็ก ซึ่งนั่งเป็นแถวคอนลิก 2 แถว คือ แถวเด็กหญิงและแถวเด็กผู้ชาย โดยเด็กทุกคนมีอิสระในการนั่ง เพราะครูให้นักเรียนจัดแถวและที่นั่งเอง จึงพบว่าเด็กที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยกลางจะนั่งข้างหน้า ในขณะที่เด็กบางคนที่สามารถพูดภาษาถิ่นเขมรได้ดีกว่าภาษาไทยกลาง โดยเฉพาะกลุ่มเด็กผู้ชายจะชอบนั่งข้างหลังและมักไม่ค่อยสนใจในกิจกรรมหรือคำเตือนของครูเสมอ ๆ

ในการสอนช่วงนี้ครูต้องตะเบ็งเสียงหรือพูดเสียงดัง เพื่อให้เด็กเรียนหยุดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือหันมาสนใจในกิจกรรมที่ครูนำเสนอ

2. ช่วงหลังการอบรม เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเด็ก ในช่วงระยะนี้ คือ ช่วงสัปดาห์ที่ 8 เป็นต้นไปของการเปิดภาคเรียน พบว่า เด็กมีความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีวีธีนำเสนอแตกต่างจากเดิมมากขึ้น การควบคุมชั้นจึงง่ายขึ้น ในการบอกให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งหรือการให้เด็กมีความสนใจในกิจกรรม โดยครูไม่ละเลย เด็กบางคนที่นั่งด้านหลังของห้องเรียน ซึ่งครูมีการเน้น

ระเบียบมากขึ้น และพบว่า เด็กก็สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นระเบียบมากกว่าเดิม เด็กรู้จักการรอคอยเพื่อนมากขึ้น

กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละช่วงเวลาของครูโรงเรียนบ้านยาง

เนื่องจาก เป็นการจัดการเรียนการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 เป็นปีแรกของโรงเรียนและครูจึงไม่มีแผนการจัดประสบการณ์สำหรับครู เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ครูมีการดำเนินกิจกรรมแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา โดยแบ่งเป็น 4 ช่วง คือ

1. ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 - 2 ของการเปิดภาคเรียน ในช่วงระยะนี้ครูยังไม่ได้เข้ารับการอบรม เพื่อเตรียมความพร้อม เด็กก่อน เปิดชั้นอนุบาลปีที่ 1 ครูจึงดำเนินกิจกรรมในช่วงนี้ตามความเข้าใจของครูและการชี้แนะจากครูชั้น เด็ก เล็กข้างห้อง โดยระยะนี้ครูจะทำให้เด็กรู้สึกคุ้นเคยและรักการมาโรงเรียน แต่เด็กที่มีส่วนใหญ่มักไม่ค่อยประสบปัญหาความคุ้นเคยกับโรงเรียนมากนัก ทั้งนี้เพราะ เด็กส่วนใหญ่มักเคยได้รับการอบรมจากศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กของกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งตั้งอยู่ในโรงเรียนมาแล้ว ในช่วงนี้ครูใช้กิจกรรมการเล่านิทานด้วยภาษาถิ่นเขมรที่ครูแต่งขึ้นเอง
2. ในช่วงสัปดาห์ที่ 2-6 ของการเปิดภาคเรียน ภายหลังเมื่อครูสร้างความคุ้นเคยกับเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดความรักที่จะมาโรงเรียนแล้ว ครูก็ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกหัด เล่มหนึ่ง เป็นหลักในการดำเนินกิจกรรม เกี่ยวกับการฝึกให้ เด็กพูด เป็นประโยคตามภาพและตัวอักษร โดยครูพูดเป็นแบบอย่างให้เด็กพูดตาม การฝึกการระบายสีและการโยงเส้นจับคู่ภาพ เป็นกิจกรรมหลักที่ครูใช้ในการเรียนการสอนโดยไม่ใช้แผนการจัดประสบการณ์ เป็นคู่มือในการสอนช่วงนี้ครูไม่ เน้นระเบียบวินัยเด็กมากนัก
3. ในช่วงสัปดาห์ที่ 7-8 ของการเปิดภาคเรียน ช่วงนี้เป็นช่วงที่ครูได้รับการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กแล้ว ครูเลิกใช้หนังสือแบบฝึกหัดสำหรับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 และเริ่ม เน้นความเป็นระเบียบวินัยในตนเอง และมีการเน้น เกี่ยวกับการร้องเพลง เป็นกลุ่มและรายบุคคลมากขึ้น ตามเทคนิควิธีการที่ครูได้รับการอบรมมา มีการสนทนาถาม เรื่องราวต่าง ๆ แต่ยังไม่ได้นำแนวทางจากแผนการจัดประสบการณ์มาปฏิบัติ
4. ในช่วงสัปดาห์ที่ 9 - 10 ของการเปิดภาคเรียน ครูดำเนินกิจกรรมการฝึกกล้ามมือ โดยเขียนเส้นต่าง ๆ และฝึกการเขียนตัวอักษรตามความต้องการของเด็กที่ เสนอ และตามแนวความคิดของครู เกี่ยวกับลำดับการฝึกกิจกรรม

ความแตกต่างของการใช้ภาษาของครูโรงเรียนบ้านยางในแต่ละช่วงเวลา

1. ช่วงระยะสัปดาห์แรกของการเปิดภาคเรียน ครูโรงเรียนบ้านยางใช้ภาษาถิ่นเขมร ในการดำเนินกิจกรรมมากกว่าภาษาไทยกลาง ไม่ว่าในด้านคำสั่งหรือการชี้แนะให้ เด็กประพฤติตน ให้เหมาะสม การเสวนาทานด้วยภาษาถิ่นเขมร ก็เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความกลัวในการมาโรงเรียน เพราะแม้ว่าเด็กส่วนใหญ่จะ เคยผ่านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งตั้งอยู่ใกล้โรงเรียน แต่ครูก็เป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กไม่คุ้นเคย

2. ช่วงระยะสัปดาห์ที่ 2-6 ของการเปิดภาคเรียน ครูโรงเรียนบ้านยางใช้ภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาถิ่นเขมร และในช่วงนี้ครูเน้นให้เด็กใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารกับครู โดยส่วนใหญ่ถ้าเด็กคนใดพูดภาษาถิ่นเขมรกับครูในขณะที่ดำเนินกิจกรรม ครูก็จะพูดเตือนให้เด็ก เปลี่ยนการพูดภาษาถิ่นเขมรมาเป็นภาษาไทยกลาง ตัวอย่างเช่น เด็กคนหนึ่งเดินมาถามครูด้วยภาษาถิ่นเขมร ครูก็จ้องหน้าเด็กและพูดภาษาไทยกลางกับเด็กว่า "ไม่พูดภาษาเขมรกับครูนะคะ ต้องพูดภาษาไทยกับครูนะ" ซึ่งก็ปรากฏผลว่า โดยส่วนใหญ่เด็กจะเงยและเดินไปยังที่เดิม ส่วนครูเมื่อมีพฤติกรรมเช่นนั้นก็จะไม่ได้ว่ากล่าวหรือพูดคุยกับเด็ก ซึ่งเดินออกไปจากครู ส่วนพฤติกรรมของเด็กที่สามารถพบเห็นได้ภายหลังที่ครูเน้นการใช้ภาษาไทยกลาง ก็คือ เด็กกลุ่มที่ใช้ภาษาถิ่นเขมรสื่อสารกับครูจะไม่กล้าใกล้ชิดครู พร้อมกับไม่กล้าซักถาม โดยจะไม่นั่งทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้านหลังห้องเรียน

ในด้านภาษาถิ่นเขมร เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนช่วงนี้ คือ ในด้านคำสั่งต่าง ๆ บางคำสั่งเช่น "ขยายวงจับมือเพื่อน" และคำสั่งใหม่ ๆ ที่เด็กยังไม่คุ้นเคย เพื่อช่วยเหลือเด็กในการปฏิบัติ หรือในบางครั้งครูอาจจะพูดภาษาถิ่นเขมรปนกับภาษาไทยกลางในการสื่อความหมายให้เด็กเข้าใจ

3. ช่วงระยะสัปดาห์ที่ 7-10 ของการเปิดภาคเรียน ครูโรงเรียนบ้านยางก็ยังคงใช้ภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาถิ่นเขมร แต่ในช่วงนี้ครูไม่เน้นให้เด็กจำกัภาษาในการสื่อสารเพียงภาษาไทยกลางอย่างเดียว แต่เปิดโอกาสให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารกับครูได้ทุกภาษา พบว่าพฤติกรรมเด็กที่พูดภาษาถิ่นเขมรสื่อสารกับครูเปลี่ยนแปลงไปคือ เด็กจะกล้าใกล้ชิดกับครูมากขึ้น แม้ขณะทำกิจกรรมแบบฝึกต่าง ๆ เด็กจะ เข้ามานั่งใกล้โต๊ะครูและพูดคุยกักถามด้วยภาษาถิ่นเขมร

นอกจากนั้นช่วงนี้ครูยังใช้ภาษาถิ่นเขมรเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในคำศัพท์ภาษาไทยกลางของเด็กบางคำที่ครูคิดว่ายาก และใช้ในการอธิบายวิธีการปฏิบัติงานของเด็ก

ในด้านคำสั่งต่าง ๆ ช่วงนี้ ครูใช้ภาษาไทยกลางและทำท่าประกอบ เข้ามามาแทนที่คำสั่งด้วยภาษาถิ่นเขมร

หมายเหตุ ขณะที่ครูโรงเรียนบ้านยางสนทนากับเด็ก เป็นรายบุคคลที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจะใช้ภาษากับเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน ถ้าเด็กคนใดสามารถพูดภาษาไทยกลางได้ดีครูจะพูดคุยกับเด็กด้วยภาษาไทยกลางเช่นเดียวกัน ถ้าเด็กคนใดไม่สามารถพูดภาษาไทยกลางได้ดีครูก็จะพูดคุยกับเด็กด้วยภาษาถิ่นเขมร

ประวัติโรงเรียนบ้านสำราญ

โรงเรียนบ้านสำราญก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2482 ปัจจุบันเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และปีนี้เป็นปีแรกที่โรงเรียนเปิดการเรียนการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปัจจุบันมีนักเรียนทั้งหมด 271 คน มีครูทั้งหมด 14 คน เป็นครูผู้หญิง 6 คน เป็นผู้ชาย 8 คน ครูทุกคนในโรงเรียนมีหน้าที่ประจำชั้นทุกคน ในกรณีที่ครูคนใดคนหนึ่งไม่สามารถมาดำเนินการสอนที่โรงเรียนได้ ครูประจำชั้นอื่น ๆ ก็จะมาคอยดูแลเด็กนักเรียนของตนเองและนักเรียนของห้องครูที่ไม่สามารถมาสอนได้ โดยครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 จะฝากให้ครูประจำชั้นเด็กเล็กช่วยดูแลอีกห้องหนึ่ง ครูส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 33 - 41 ปี มีครู 2 คน ที่มีอายุระหว่าง 53 - 59 ปี ด้านคุณวุฒิทางการศึกษาของครูในโรงเรียนนี้มีดังนี้ คือ ศิษย์มัธยม 2 คน และปริญญาตรี 8 คน

ครูส่วนใหญ่นั้นเป็นคนภายในตำบล และตำบลใกล้เคียงกับที่ตั้งโรงเรียน เป็นคนต่างอำเภอ แต่อยู่ในจังหวัดศรีสะเกษ 3 คน เป็นคนต่างจังหวัดจำนวน 1 คน ครูส่วนใหญ่อาศัยในหมู่บ้าน และเดินทางมาโรงเรียนด้วยการเดินหรือขี่รถจักรยานยนต์ ส่วนครูบางส่วนที่พักอาศัยนอกหมู่บ้านที่ตั้งของโรงเรียนจะเดินทางมาโรงเรียนโดยรถยนต์ส่วนตัว

ครูที่มีบ้านอยู่ในตำบลที่ตั้งของโรงเรียนจะเดินหรือขี่จักรยานยนต์ไปรับประทานอาหารกลางวันที่บ้าน สำหรับครูที่อยู่ต่างถิ่นก็ไปรับประทานอาหารกลางวันที่บ้านบ้างบางคนก็ห่อข้าวมารับประทานที่โรงเรียน

โรงเรียนบ้านสำราญรองรับเด็กนักเรียนจำนวน 5 หมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่อายุฐานะยากจนทางโรงเรียนได้จัดตั้งโครงการอาหารกลางวันขึ้น โดยจัดทำอาหารควบคู่กับของหวานโดยครูผู้หญิงและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ และยังได้รับเงินสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศแห่งหนึ่ง ช่วยเหลือเงินด้านอาหารเป็นจำนวนเงิน 20,000 บาท โดยมีจุดประสงค์ให้โรงเรียนใช้ดอกเบี้ยมาจัดทำอาหารโดยให้คงทุนไว้เช่นเดิม

ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนนั้น ได้มีการตกลงกันระหว่างคณะกรรมการการศึกษาว่าจะมีการส่งเสริมด้านอาหารเด็กใน เดือนธันวาคมของทุกปี ชาวบ้านเขตต่าง ๆ จะรับผิดชอบทำอาหารกลางวันมาเลี้ยงนักเรียนเป็นเวลา 9 วัน นอกจากนั้นในด้านสหกรณ์ของโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีหุ้นสหกรณ์ร่วมกับครูและนักเรียนด้วย

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนบ้านสำราญ

โรงเรียนบ้านสำราญเป็นพื้นที่ราบ มีเนื้อที่ประมาณ 34 ไร่ 2 งาน 72 ตารางวา ซึ่งด้านหน้าของโรงเรียนเป็นถนนราดยาง เข้าหมู่บ้านอีกหมู่บ้านหนึ่ง ด้านหลัง 2 ไร่ข้างเป็นหมู่บ้าน 2 หมู่ ด้านหลังของโรงเรียนเป็นป่า พื้นที่โรงเรียนถูกแบ่งบริเวณจากสวนอื่น ๆ ด้วยรั้วอิฐบล็อกสูงประมาณ 1.20 เมตรทาสีสีขาวห่างจากอาคารเรียนพอสมควรใกล้ประตูโรงเรียนมีถังพักน้ำเพื่อจ่ายน้ำไปตามก๊อกภายในโรงเรียน

นอกจากนั้นตามข้างทางของถนนทั้ง 2 ไร่ข้างของโรงเรียน มีต้นไม้ยืนต้นปลูกห่างกันเป็นระยะ ๆ และตามข้างถนนยังมีบ้านกั้นดินอ่อนตั้งไว้เป็นระยะใกล้ต้นไม้ ซึ่งได้รับการบริจาจากครูทุกคนในโรงเรียน พื้นที่ด้านหลัง เป็นสวนป่าของโรงเรียนซึ่งเต็มไปด้วยไม้ เศรษฐกิจงานนาชนิดกอทำให้เกิดความร่มรื่นและความเขียวขจีสดสีฟ้าให้แก่โรงเรียน เป็นอันมาก นอกจากนั้นก็ปลูกต้นไม้ยหนาประมาณ 60 ต้นซึ่งมีผลบ้างพอสมควร โดยอาจารย์ใหญ่ปลูกไว้เพื่อให้เด็กและครูเก็บรับประทาน

ด้านหน้าของโรงเรียน ใกล้กับสนามฟุตบอล เป็นแปลงฝึกการเกษตรของเด็ก และใกล้กันนั้นก็มีลานเรียบ เป็นคันทราย 2 แห่ง ให้เด็กได้เล่นวอลเลย์บอล

โรงเรียนนี้มีอาคารทั้งหมด 5 หลัง รวมทั้งบ้านพักครูด้วย โดยอาคารหลังที่ 1 เป็นอาคารชั้นเดียว ด้านหลังอาคารเป็นถังเก็บน้ำฝนขนาดใหญ่ และสวนป่าของโรงเรียน ด้านหน้าอาคารเป็นเสาธง ด้านข้างทั้ง 2 ไร่ข้างของอาคารเรียนเป็นห้องน้ำ

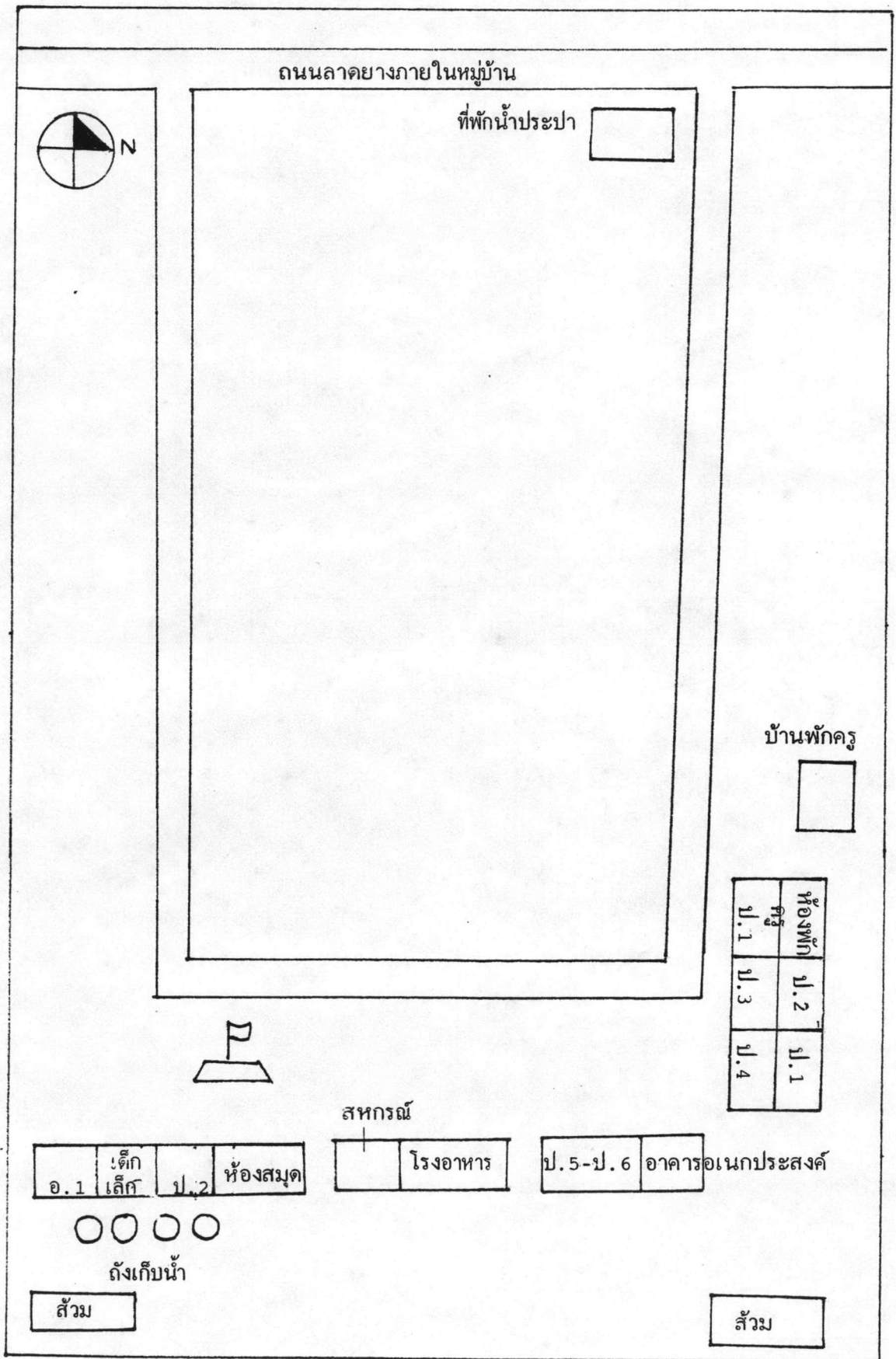
อาคารหลังที่ 2 เป็นอาคารอเนกประสงค์ ใช้เป็นห้องเก็บของและเป็นห้องสหกรณ์

อาคารหลังที่ 3 เป็นหอประชุมส่วนหนึ่ง และห้องเรียนชั่วคราวของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

อาคารหลังที่ 4 เป็นอาคารเรียนเช่นกัน แต่เป็นอาคารสองชั้น สภาพค่อนข้างเก่า

อาคารหลังที่ 5 เป็นบ้านพักครู

แผนภาพที่ 7 โรงเรียนบ้านสำราญ

กิจกรรมประจำวันของโรงเรียนบ้านสำราญ

โดยปกตินักเรียนจะเริ่มทยอยกันมาโรงเรียนตั้งแต่ 7.30 น. ครูที่เป็นครูเวรประจำวัน และครูหัวหน้างานกิจการนักเรียนจะมาโรงเรียนก่อนเพื่อนครูคนอื่น เพื่อดูแลให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ทำความสะอาดในแต่ละจุดของโรงเรียน โดยครูเวรและครูฝ่ายกิจการนักเรียนรับผิดชอบให้เด็กเข้าแถวเคารพธงชาติ ในการร้องเพลงชาตินั้น จะมีนักเรียนส่วนหนึ่งตีกลองพาทเรดและเล่นเครื่องเล่นดนตรีต่าง ๆ เพื่อให้จังหวะและประกอบท่วงนองในการร้องเพลงของนักเรียน ต่อจากนั้นก็สวดมนต์ อบรมชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ประมาณ 10 -15 นาที ก็ปล่อยให้เด็กแยกย้ายห้องเรียน ในระหว่างนี้ครูบางส่วนที่พักอาศัยอยู่นอกชุมชนและเพิ่งมาถึงก็จะไปนั่งพักเหนื่อยจากการเดินทาง

เวลา 9.05 น. นักเรียนเข้าห้องเรียนเพื่อรอครูสอน และจากการสังเกตพบว่า ครูที่อยู่ในห้องเรียน จะเริ่มต้นสอนเร็วกว่าครูที่พักอยู่นอกชุมชนเล็กน้อย

เวลา 11.30 น. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นเด็กเล็กมารับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 12.00 น. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 พักกลางวัน 1 ชั่วโมง
รับประทานอาหารกลางวัน โดยโรงเรียนมีอาหารจำพวก แกง ผัด ของหวาน ให้เด็กรับประทานฟรี

เวลา 13.00 น. ตีระฆังเข้าเรียน นักเรียนทุกระดับชั้นแบ่งพื้นที่จุดต่าง ๆ ของโรงเรียน เมื่อแตรงพินเสร็จแล้ว นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นเด็กเล็กเข้าห้องเรียนเพื่อนอนพักนอน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 เข้าห้องเรียนเวลา 13.20 น. ครูสอนเป็นบางห้อง เนื่องจากครูบางคนไปรับประทานอาหารกลางวันในหมู่บ้าน

เวลา 16.00 น. คณะกรรมการสถานักเรียนตีระฆังเลิกเรียนให้นักเรียนเข้าแถวหน้าเสาธง โดยมีครูเวรและครูฝ่ายกิจการนักเรียนเข้าแถวและอบรมชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ก่อนปล่อยกลับบ้าน

ข้อมูลพื้นฐานของครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำราญ

ครูรวิน เป็นครูผู้ชายอายุ 40 ปี เกิดที่บ้านสำราญ และปัจจุบันก็อาศัยอยู่ในหมู่บ้านสำราญ ครูรวินแต่งงานแล้วมีบุตรชาย 2 คน ครูรวิน จบการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาการประถมศึกษา รัชการการครูครั้งแรกเมื่อปี 2522 ปัจจุบันรับราชการเป็นเวลา 15 ปีแล้ว ครูรวินบรรจุครั้งแรกในอีกตำบลหนึ่ง โดยเริ่มต้นสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 สอนได้ 2 ปี ก็ย้ายไป

ทำงานอีกตำบลหนึ่ง ซึ่งได้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 6 ค่อมปี 2529 ได้ย้ายมาที่โรงเรียนบ้านสำราญ เมื่อมาประจำการที่นี้ก่อนที่จะสอนชั้นอนุบาลนี้ ครูวินเคยได้รับมอบหมายให้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 , 2 , 3 และชั้นเด็กเล็ก ครูวินเคยสอนชั้นเด็กเล็กเป็นเวลา 2 ปี สาเหตุที่ได้สอนในชั้นนี้เนื่องจากอาจารย์ใหญ่ได้ถามความสมัครใจครูทุกคนในที่ประชุมแล้ว ไม่มีใครอาสาสอนในระดับชั้นนี้นอกจากครูวิน ซึ่งในขณะที่นั้นครูวินไม่มีความรู้เกี่ยวกับการสอนในระดับชั้นเด็กเล็ก

ระหว่างสอนในระดับชั้นเด็กเล็ก ครูวินได้รับการอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อสำหรับชั้นเด็กเล็กเพียง 1 ครั้งเท่านั้น

ปี 2537 ครูวิน รับอาสาอาจารย์ใหญ่ในการสอนเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 เพราะไม่มีครูคนใดในโรงเรียนอาสาสมัครในการสอนระดับชั้นนี้ สอนในระดับชั้นนี้ได้ประมาณ 7 สัปดาห์ก็เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กชั้นอนุบาล โดยได้ไปดูงานที่โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ

นอกจากที่ครูวินจะมีหน้าที่เป็นครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 แล้ว ครูวินยังมีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนและธุรการ ซึ่งในช่วงปลาย ครูวินจะไปทำหน้าที่ธุรการให้แก่โรงเรียน โดยช่วงนี้ครูวิน จะฝากครูชั้นเด็กเล็กช่วยดูแลเด็กชั้นอนุบาลเกือบทุกวัน

ครูวินมีลักษณะใจเย็น พูดค่อนข้างเบา มีท่าทีเป็นกันเองกับเด็ก และค่อนข้างใส่ใจกับพฤติกรรมของเด็กทุกคน ไม่ค่อยเข้มงวดกับพฤติกรรมของเด็ก เด็กไว้ใจครูวินมากแม้ในช่วงระยะแรกของเปิดภาคเรียน ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กต้องปรับตัวเข้ากับโรงเรียนที่เป็นสภาพแวดล้อมใหม่แต่เด็กเหล่านี้ก็กล้าเข้ามาพูดคุยกับครูเมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ

ครูวินออกเสียงภาษาไทยกลางไม่ชัด เจนโดยมีสำเนียงถิ่นเขมรแทรก และในการพูดคำภาษาไทยกลางก็พบว่า บางครั้งใช้คำไม่ถูกต้อง ยกตัวอย่างเช่น ในเย็นวันหนึ่ง ครูวินพูดคุยกับเด็กว่า "วันเสาร์วันอาทิตย์ หยุด 2 วัน (ชื่อนี้ 2 นิ้วประกอบ) หยุดเสาร์และอาทิตย์ 2 วัน (ชื่อนี้ 2 นิ้ว) วันจันทร์ก็มาโรงเรียนเหมือนเดิมปิดเรียน 2 วัน ให้นักเรียนบอกผู้ปกครองให้เอาแปรงฟันมาให้พ่อแม่ เอาแปรงให้เหมือนมานะนะ" ซึ่งเมื่อครูพูดจบแล้ว เด็กคนหนึ่งก็พูดว่า "ครูผมไม่มีแปรงฟัน" ครูก็พูดว่า "มีนาฟันถึงผม"

ในการสอนชั้นนี้ ครูวินจะรับฟังเด็กทุกคนที่พูดคุยด้วย แม้ขณะนั้นครูวินจะดำเนินการกิจกรรมที่เด็กส่วนใหญ่กำลังสนใจ ครูก็จะหยุดและพูดคุยกับเด็กคนนั้น ส่งผลให้การดำเนินการกิจกรรมขณะนั้นชะงัก ขาดตอนและไม่ประสบผลสำเร็จ

ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำราญ

นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำราญมีทั้งหมด 54 คน เป็นนักเรียนชาย 23 คน นักเรียนหญิง 31 คน นักเรียนจำนวน 6 - 7 คน ฐานะดีกว่าเพื่อนในท้อง จะขี้อวดขี้อวดมาโรงเรียนเอง สำหรับเด็กคนอื่นนั้นบางคนพ่อแม่ก็จะขี้อวดขี้อวดมาส่ง บางคนก็จะเดินมาเองหรือเดินมาพร้อมกับ

อาชีพของพ่อแม่เด็กเรียนเกือบทั้งหมดมีอาชีพทำนา นอกจากนั้นก็ทำอาชีพค้าขาย และรับจ้างทำงานที่ต่างจังหวัด เด็กนักเรียนในชั้นนี้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ แต่ก็มีส่วนที่อยู่ในความดูแลของปู่ย่า ตายาย ทั้งนี้เนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กไปรับจ้างทำงานที่ต่างจังหวัด

นักเรียนทุกคนนำอาหารกลางวันมารับประทานที่โรงเรียนพร้อมกับน้ำดื่มด้วย ภาชนะที่บรรจุอาหารของนักเรียนทั้งหมดนั้น เป็นคัสตอลพลาสติกสีสวยสดใส และอาหารที่นักเรียนห่อมานั้นจะเป็นอาหารตามฤดูกาล การแต่งกายของนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยสะอาดและเรียบร้อยนัก หน้าตาของเด็กก็ไม่ค่อยสดใสนัก

นักเรียนชั้นอนุบาลแห่งนี้มีกลุ่มอายุ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 5 ปี มีจำนวน 25 คน เป็นชาย 10 คน หญิง 15 คน และกลุ่มอายุ 4 ปี มีจำนวน 30 คน เป็นชาย 14 คน หญิง 16 คน เหตุที่โรงเรียนนี้มีเด็ก 2 กลุ่มอายุ เพราะโรงเรียนนี้มีนโยบายเปิดรับเด็กที่เกิด พ.ศ. 2532 และ พ.ศ. 2533 พร้อมกัน

จากเหตุที่กล่าวข้างต้น ลักษณะร่างกายภายนอกของเด็กจึงมี 2 ลักษณะ คือ มีสุขภาพแข็งแรง แต่มีทั้งตัวสูงและตัวเล็ก และนอกจากนั้นยังพบว่า เด็กหญิงจำนวน 3 คน มีปัญหาพฤติกรรม เด็กเหล่านี้มีพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความสงบหรือสมาธิในการเรียนการสอนของครูด้วย เพราะเด็กจะร้องกรี๊ด หรือเดินออกไปนอกห้อง หรือก่อกวนแกล้งเพื่อนและครู

จากการสังเกตความสามารถของเด็กในการใช้ภาษาไทยกลาง แบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารได้ดี แต่ใช้ภาษาถิ่น เขมรสื่อสารไม่ได้ดี คือ เด็กที่เคยตามพ่อแม่ไปรับจ้างทำงานที่ต่างจังหวัด เมื่อถึงวัยที่สมควรจะได้รับการศึกษา พ่อแม่ก็นำลูกเข้ารับการศึกษานในท้องถิ่นของคน โดยพ่อแม่ให้ปู่ย่า ตายายเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูแทน เนื่องจากพ่อแม่ต้องไปรับจ้างทำงานต่อ ซึ่งเด็กกลุ่มนี้มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารกับครูได้ดี จึงกล้าคิดกล้าแสดงทั้งการกระทำและคำพูด ในช่วงแรกของการเปิดภาคการศึกษาเด็กกลุ่มนี้จะพูดภาษาไทยกลาง ต่อมาในช่วงหลังเปิดภาคเรียนได้ประมาณ 1 สัปดาห์ เด็กกลุ่มนี้จะพยายามพูดภาษาถิ่น เขมร ซึ่งเป็นภาษาท้องถิ่นในการพูดคุยกับครูและเพื่อน ๆ มากขึ้น

กลุ่มที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยกลางได้ และใช้ภาษาถิ่นเขมรได้ดีด้วย คือ เด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี หรือมีอาชีพรับราชการหรือค้าขาย เด็กกลุ่มนี้สามารถใช้ภาษาไทยกลางได้ แต่ในกรณีที่คำบางคำที่เด็กไม่สามารถถ่ายทอด เป็นภาษาไทยได้จะใช้คำภาษาถิ่น เขมร ร่วมกับคำภาษาไทยกลางอื่น ๆ ที่เด็กต้องการพูด โดยไม่รู้สึกลายหรือผิด เด็กกล้าแสดงออกด้านคำพูดและการกระทำ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ มาก พ่อแม่เด็กใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสารกับเด็กที่บ้าน และโอกาสของเด็กในการรับรู้ภาษาไทยกลางมาจากสื่อต่าง ๆ

กลุ่มที่ไม่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารแต่ก็ใช้ภาษาถิ่น เขมรสื่อสารได้ดี คือ กลุ่มเด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี เด็กจะไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยกลางได้ เด็กใช้ภาษาถิ่น เขมรในการสนทนาสื่อสารกับครูและเพื่อน

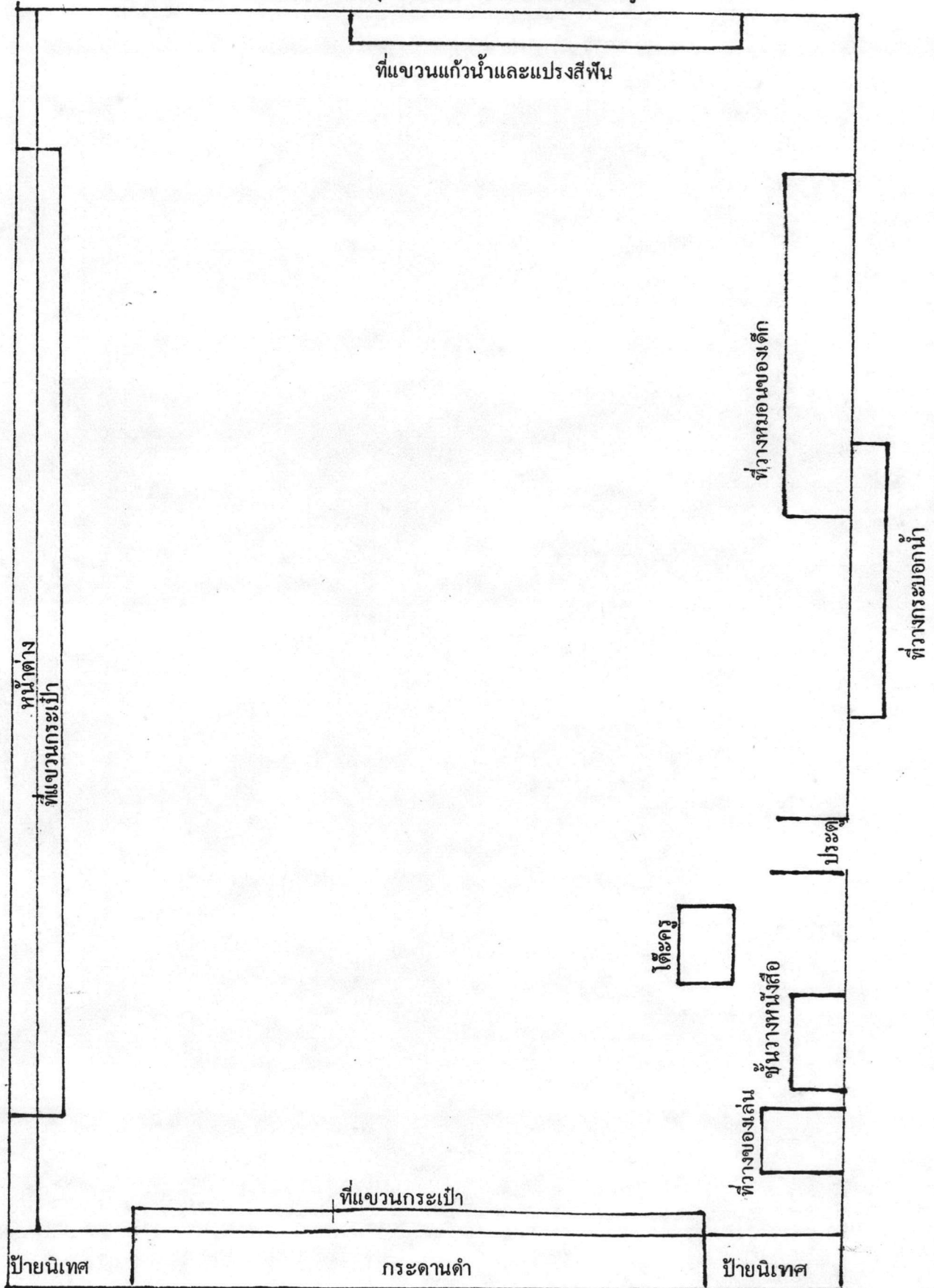
สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำราญ

ห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 อยู่ในอาคารไม้ชั้นเดียวซึ่งตั้งใกล้กับเสาธง โดยติดอยู่กับห้องชั้นเด็กเล็ก พื้นหน้าห้องเป็นพื้นซีเมนต์ ส่วนด้านหน้าห้องมีโต๊ะจำนวน 2 ตัว เป็นที่วางคัลบข้าว กระบอกน้ำของเด็ก ซึ่งเด็กทุกคนนำน้ำใส่กระบอกมาดื่มเอง เนื่องจากน้ำในโรงเรียนมีสีน้ำตาลปนน้ำมัน นอกจากนั้นใกล้ประตูมีถังขยะตั้งอยู่ ประตูมีเพียง 1 ด้าน ที่ประตูมีแผ่นกระดานดำขนาดเล็ก สำหรับบันทึกจำนวนนักเรียนที่มาโรงเรียน

เมื่อมองผ่านประตูเข้าไปยังห้องเรียน พบว่า ห้องถูกกั้นด้วยไม้กระดานไว้ประมาณ 1/3 ของห้องเรียน สำหรับเก็บอุปกรณ์ของโรงเรียน ส่วนพื้นห้องเป็นพื้นซีเมนต์ปูด้วย เสื่อน้ำมันค่อนข้างเก่า ภายในห้องเรียนมีเพียงโต๊ะเก้าอี้สำหรับครู ซึ่งตั้งอยู่ข้าง ๆ ประตู และใกล้ ๆ กับโต๊ะครูมีชั้นวางของติดอยู่บนผนังไม้ มีสภาพค่อนข้างเก่า สืบเนื่องจากสีของชั้นวางของและสีของที่วาง บังบอกถึงอายุการใช้งาน ซึ่งมีฝุ่นจับหนาเขรอะ นอกจากนั้นก็มีโต๊ะอีก 2 ตัว ใช้เก็บอุปกรณ์ในการนอนของเด็กก็คือ หมอน มีหลายสีหลายลาย ส่วนใหญ่มีสภาพค่อนข้างเก่า

ในห้องเรียนนี้มีหน้าต่างเพียง 1 ด้าน สภาพค่อนข้างเก่าและใช้การได้บางส่วนเท่านั้น หน้าต่างแต่ละบานติดแผ่นภาพอาหารชนิดต่าง ๆ ซึ่งนั้นค่อนข้างเก่าสีซีดจางบังบอกถึงการใช้งานผ่านมามากมายปีแล้ว ถึงแม้ห้องนี้มีหน้าต่างเพียง 1 ด้าน แต่แสงสว่างก็สามารถส่องได้ถึง ทั้งนี้คงเนื่องจากไม่มีต้นไม้ใหญ่ปลูกใกล้หน้าต่างปิดบังแสงไว้ และทั้งนี้รวมถึงเหนือช่องกระจกไป เป็นช่องค้ำชายซึ่งเปิดโอกาสให้แสงส่อง เข้ามารังในห้องได้มากขึ้นและใต้หน้าต่างมีตะปูกองอยู่หลายตัวไว้สำหรับแขวนกระเปาะ เด็ก

แผนภาพที่ 8 ห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำราญ

เมื่อเหลือบมองไปผนังส่วนต่าง ๆ ของห้อง ก็พบว่า ฝาผนังด้านตรงข้ามกับหน้าต่าง คิดป้ายนิเทศขนาดใหญ่ มีรูปภาพอาคาร โบราณสถานต่าง ๆ ของประเทศไทย ส่วนข้าง ๆ ป้ายนิเทศนั้นก็มีปฏิทินทั้งเก่าและใหม่จำนวน 3-4 แผ่น ส่วนผนังด้านหน้าต่างมีนาฬิกาแขวนอยู่แต่ใช้การไม่ได้ และใกล้กันนั้นก็ เป็นแผ่นป้ายคำกลอนเกี่ยวกับจังหวัดศรีสะเกษแขวนอยู่ ซึ่งบ่งบอกถึงสภาพการใช้งานครุภัณฑ์แล้ว

ส่วนผนังด้านหน้าห้องเรียน มีป้ายนิเทศ 2 ป้ายขนาดข้างกระดานดำอยู่ทั้ง 2 ข้าง ซึ่งป้ายนิเทศบ่งถึงสภาพที่ไม่ได้รับการตกแต่งเพิ่มเติมหลายปีแล้ว ถัดขึ้นไปเหนือแผ่นกระดานดำมีรูปภาพสัญลักษณ์ซึ่งทุกห้องควรมีประจำห้อง คือ รูปชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นอกนั้นก็ มีแผ่นภาพวาด คติเตือนใจติดอยู่

เพดานห้องมีหลอดไฟจำนวน 2 หลอด แต่ใช้การได้เพียง 1 หลอด และพัดลมเพดาน 1 เครื่อง ซึ่งยังสามารถใช้การได้ แต่ฝ้าเพดานมีรอยคราบเป็นด่างเป็นดวง บ่งบอกถึงน้ำฝนสามารถ เล็ดลอด เข้ามายังห้องนี้ได้

ความเป็นไปในแต่ละวันและสภาพการจัดกิจกรรมประจำวันของห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำราญ

เวลา 7.20 น. เด็กเริ่มทยอยมาโรงเรียน โดยในระยะแรกของการเปิดภาคเรียน จะมีผู้ปกครองของเด็กจำนวน 3 - 4 คน มากับเด็กและอยู่กับเด็กตลอดเวลา เมื่อเด็กมาถึงห้องเรียนก็จะนำกระเป๋าไปแขวนไว้ที่ห้อง และนำกระบอกน้ำไปวางที่โต๊ะหน้าห้องเรียน จากนั้นเด็กบางส่วนจะนั่งเล่นในห้อง บางส่วนก็ไปเล่นนอกห้องเรียน กับพี่ ๆ หรือไปคู่อื่น ๆ เล่น

เวลา 8.30 น. เด็กไปเข้าแถวหน้าเสาธง

เวลา 9.00 น. เด็กเข้าห้องเรียนแล้วจับกลุ่มพูดคุยกัน เด็กบางคนก็มีผู้ปกครองไปนั่งอยู่ด้วย เมื่อครูเข้าห้องมาแล้ว ครูก็บอกให้เด็กนั่งเป็นแถวให้เป็นระเบียบ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ครูต้องช่วยเด็กจัดแถว

เวลา 9.05 น. ครูจัดที่ได้แล้วเรียกชื่อเด็กเป็นรายบุคคล เมื่อเด็กได้ยินชื่อของตนเอง บางคนก็ลุกขึ้น บางคนไม่ลุกขึ้นแต่ก็จะขานรับครูว่า "มาครับ มาค่ะ" เด็กบางคนก็ไม่ขานชื่อตนเอง ครูต้องพูดเป็นแบบอย่างให้เด็กพูดตาม ซึ่งพบว่า เด็กบางคนก็ไม่สามารถพูดได้

เวลา 9.15 น. ครูบอกให้หัวหน้ามาเพื่อนำความเคารพครู เมื่อหัวหน้าบอกแล้ว เด็กก็ลุกขึ้น แล้วพูดว่า "สวัสดีค่ะ ครับ คุณครู" ต่อจากนั้นครูก็นำเด็กร้องเพลงและบางครั้งก็บอกชื่อเพลงให้เด็กร้อง ซึ่งก็ปรากฏว่า เด็กให้ความสนใจและร่วมทำกิจกรรมด้วย

หลังจากนั้นครูก็สนทนาซักถาม เด็ก เกี่ยวกับ เรื่องราวต่าง ๆ หรือบางครั้งก็เปิดโอกาสให้เด็กออกมาเล่าเรื่องจากประสบการณ์ของเด็กหรือเล่านิทาน ซึ่งพบว่า เด็กส่วนใหญ่ไม่สนใจในกิจกรรมหันไปพูดคุยกัน นายขนมมารับประทาน นอนเล่น และเกือบทุกครั้งจะมีเด็กจำนวน 3 คน ที่ชอบร้องกรี๊ดและมีพฤติกรรมที่รบกวนการดำเนินงานกิจกรรมของครู ซึ่งในช่วงระยะแรกของการเปิดภาคเรียนครูก็จะสนใจเด็กทุกคนที่มีพฤติกรรมไม่สนใจในการดำเนินงาน หรือเด็กที่พูดแทรกขึ้น เพื่อเสนอความคิดของตนเอง ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ดำเนินอยู่ครูก็จะหยุดเรื่องที่น่าเสนอ เด็กทั้งชั้น เพื่อฟังการพูดของเด็กที่พูดแทรกขึ้นมา

ในบางครั้งครูก็นำเด็กทำกิจกรรม เคลื่อนไหวประกอบจังหวะ พบว่า เด็กมีความสนใจ และร่วมกิจกรรมอย่างสนุกสนาน

เวลา 10.20 น. ในระยะแรกครูจะเป็นผู้นำเด็กเข้าห้องน้ำ โดยครูจะบอกให้เด็กเข้าแถวไปห้องน้ำ เดินไปได้สักระยะหนึ่งเด็กบางคนก็เดินออกจากแถว มีเฉพาะเด็กบางคนเท่านั้นที่เข้าห้องน้ำ บางคนก็ปีสสาวะข้างหลังห้องน้ำ เมื่อเด็กคนใดปีสสาวะเรียบร้อยแล้วก็จะเดินเล่นบริเวณหน้าห้องน้ำ เมื่อครูเรียกให้เด็กเข้าแถวก็มีเด็กเพียงบางคน เท่านั้นมา เข้าแถวแต่บางคนก็ยังเล่นโดยไม่สนใจคำบอกกล่าวของครู ครูต้องกลับไปตามเด็กและนำตัวเด็กกลับมาเข้าแถวด้วยตนเอง เด็กจึงจะตามมา

ในระยะหลังครูจะปล่อยให้เด็กไปห้องน้ำด้วยตนเอง เด็กทั้งหมดจะวิ่งกรูกันออกไปสรองเท้าเพื่อวิ่งไปเข้าห้องน้ำ จากการสังเกตพบว่า นึกเรียนก็ยังคงปฏิบัติ เช่น เดิมคือ บางคนก็เข้าห้องน้ำ บางคนก็ปีสสาวะนอกห้องน้ำ

เวลา 10.30 น. ในบางครั้งครูจะนำเด็กเล่นเกมตัดต่อภาพ บล็อก โดยครูจัดกลุ่มให้เด็กเล่น ซึ่งก็ปรากฏว่าเด็กบางคน เล่นได้สักระยะหนึ่งก็เปลี่ยนไปเล่นกับกลุ่มอื่นในการเล่น เกมตัดต่อภาพนั้น จะพบว่า แผ่นภาพของเกมตัดต่อไม่สมบูรณ์ ในขณะที่เด็กเล่นเกมของเล่นนั้น ครูก็จะเดินดูเด็กแต่ละกลุ่ม เล่นพร้อมกับพูดชี้แนะการเล่นของเด็ก ซึ่งในการเล่น เกมของเด็กบางคนที่มีผู้ใหญ่มาด้วยผู้ใหญ่จะช่วยเหลือเด็กในการเล่นด้วย

ในบางครั้งครูก็นำเด็กออกไปเล่น เกมกลางสนาม โดยในการเล่น เกมบางครั้งครูจะอธิบายและสาธิตการเล่น เกม เป็นแบบอย่างแก่เด็ก เกมที่นิยมเล่นก็คือ เลือกินวัว แข่งโยนรับลูกบอล

เวลา 11.30 น. เมื่อเด็กเล่นเกมหรือกิจกรรมกลางแจ้งเสร็จแล้ว บางครั้งครูก็จะนำเด็กไปล้างมือ และกลับมายังห้องเพื่อนำตลับข้าวมาล้างจับกลุ่มกัน เองรับประทานอาหารบนพื้นซีเมนต์

หน้าห้องเรียน และฝึกเรียนแต่ละคนจะนำถ้วยคนละ 1 ใบ เพื่อเป็นภาชนะใส่แกงซึ่งเป็นอาหารเสริมจากโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน โดยครูชั้นเด็กเล็กและชั้นอนุบาลปีที่ 1 จะเป็นผู้ตักอาหารแจกแก่เด็ก ในขณะที่รับประทานอาหารของเด็กจะมีสุนัขจำนวน 3 - 4 ตัวมาคอยกินเศษอาหารที่เด็กทำตกหล่น ซึ่งบางครั้งครูและเด็กต้องคอยไล่สุนัขให้พ้นจากการรับประทานอาหาร

ในขณะที่เด็กนั่งรับประทานอาหาร ครูก็ไปทำความสะอาดห้องเรียนเพื่อเตรียมพื้นที่ไว้ให้เด็กนอนพักกลางวัน เมื่อเด็กรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ก็จะต้อนน้ำในกระบอกที่ต้อนมาและนำภาชนะที่ใส่อาหารไปล้าง แล้วนำไปเก็บใส่กระบะ แล้วไปเล่นหรือช้อนนมรับประทาน

เวลา 12.50 น. เด็กนำแปรงสีฟันของตนเองมารับยาสีฟันจากครู แล้วไปแปรงฟันตามก๊อกน้ำต่าง ๆ ที่มีภายในโรงเรียน โดยบางครั้งครูก็จะติดตามไปดูการแปรงฟันของเด็ก

เวลา 13.00 น. เด็กนำหมอนต่าง ๆ มาวางเรียงไว้ตามความพอใจของตนเอง ซึ่งเกือบทุกครั้งครูต้องมีส่วนช่วยในการจัดที่นอนของเด็กให้เหมาะสม เมื่อครูและเด็กจัดที่สำหรับนอนได้แล้ว ในช่วงระยะแรกของการสวดมนต์นั้น ครูจะพูดเป็นแบบอย่างทีละวรรคให้เด็กพูดตาม แต่ในระยะหลังของการเปิดภาคเรียนครูให้หัวหน้าเป็นผู้สวดมนต์ ต่อจากนั้นเด็กก็นอน โดยครูจะคอยดูแลให้เด็กนอนหลับประมาณ 10 - 20 นาที แล้วในวันบางวันครูจะไปทำงานธุรการที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน โดยให้ครูชั้นเด็กเล็กช่วยดูแล

เวลา 14.55 น. ครูปลุกให้เด็กตื่น เมื่อเด็กตื่นแล้วก็นำหมอนไปเก็บไว้บนโต๊ะ แล้วก็เดินไปล้างหน้าที่ก๊อกน้ำ แล้วเดินมารับแบ่งจากครูชั้นเด็กเล็กบ้าง และในวันบางวันก็รับแบ่งจากครูชั้นอนุบาลปีที่ 1 ต่อจากนั้นครูก็ให้นักเรียนตั้งเป็น 2 แถว เป็นแถวเด็กชาย แถวเด็กหญิง แล้วครูก็เดินแจกกล่องนมแก่เด็ก ในการแจกนมนี้ครูจะเน้นให้เด็กกล่าวคำว่า "ขอบคุณ" กับครูด้วย โดยในกรณีที่เด็กบางคนลืมนั้น ครูก็จะพูดเป็นแบบอย่างให้แก่เด็ก

ภายหลังที่เด็กแต่ละคนรับนมจากครูแล้วก็แจกกล่องนมดื่มทันที เมื่อเด็กทุกคนดื่มนมเสร็จก็จะนำกล่องนมไปทิ้งในถังขยะ

เวลา 15.10 น. ครูนำเด็กร้องเพลงหรือบอกชื่อให้เด็กร้องเพลง บางครั้งครูก็พูดทบทวนกิจกรรมที่ครูนำเสนอผ่านมาในช่วงเช้า ซึ่งพบว่า เด็กบางส่วนเท่านั้นที่พูดคุยกัยตามกับครู แต่เด็กส่วนใหญ่จะพูดคุยกัยตัวเองหรือหยอกล้อกันในห้องเรียนโดยไม่สนใจ เข้าร่วมกิจกรรมกับครู ยกเว้นกิจกรรมการร้องเพลง ที่เด็กทุกคนให้ความสนใจและร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม

เวลา 15.50 น. ครูให้เด็กทุกคนหยิบกระเป๋าสองของตัวเองเพื่อเตรียมตัวเข้าแถวหน้าเสาธง ต่อจากนั้นครูก็ให้หัวหน้านำเด็กกล่าว "สวัสดิ์คะ ครูปุณศรี" พร้อมกันทั้งชั้น ต่อจากนั้นเด็กก็เข้ามาไหว้ครูทีละคนก่อนไปเข้าแถวกลับป้านอีกครั้งหนึ่ง

การควบคุมชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านสำราญ

ในการควบคุมชั้นเรียนด้านต่าง ๆ นั้น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ขณะการสอนถามคำถามเล่าเรื่อง ครูจะใส่ใจเด็กทุกคนที่พูดแทรกขึ้นไม่ว่าเรื่องนั้นจะตรงกับเรื่องที่กำลังสนทนาหรือไม่ ครูก็จะหยุดพูดเล่าเรื่องทุกอย่างแม้ว่าขณะนั้นกำลังพูดคุยกับเด็กทั้งชั้นหรือเด็กคนใดคนหนึ่งในห้อง และจากการสังเกตตลอดระยะเวลา 10 สัปดาห์ พบว่า เด็กที่พูดแทรกขึ้นขณะเรียนนั้น เป็นเด็กกลุ่มเดิม ๆ คือ เด็กชาย 5 คน หญิง 2 คน ซึ่งมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยกลางดีกว่าเพื่อนในห้องเรียน ยังผลให้เด็กบางส่วนจะความสนใจจากครูโดยหันไปเดินเล่น นอนเล่น คุยกันในห้อง ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรม แม้บางครั้งในการดำเนินกิจกรรมครูจะใช้ภาษาถิ่นเขมรในการพูดคุยกับเด็ก ก็พบว่า เด็กสนใจช่วยขณะ แล้วเพิกเฉยไม่สนใจในการดำเนินกิจกรรมของครู เพราะเด็กกลุ่มเดิมจะพูดแทรกและคุยกับครูตลอด ซึ่งเรื่องส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องไกลตัวสำหรับเด็กอีกกลุ่มหนึ่ง

อย่างไรก็ตามมีกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้การควบคุมชั้นเรียนหรือการดำเนินกิจกรรมบรรลุผลดีกว่าสิ่งอื่น คือ การร้องเพลง ไม่ว่าจะขณะนั้นเด็กกำลังเล่นกับเพื่อน พูดคุยหรืออยู่มุมต่างๆ ของห้อง เด็กก็จะร่วมร้องเพลงและทำท่าประกอบเพลงกับครูด้วย ในกรณีที่เพลงนั้นมีท่าทางประกอบแต่ก็มีเด็กส่วนน้อยที่ไม่ลุกขึ้นทำท่าประกอบแต่ก็มีส่วนร่วมโดยการร้องเพลงเพียงอย่างเดียว

ในการควบคุมชั้นเรียนด้านระเบียบการต่าง ๆ เช่น การเข้าแถว การนั่งตามที่ครูจัดไว้ พบว่า เด็กส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามครู ตลอดระยะเวลาการสังเกตพบว่า ครูต้องมีส่วนช่วยเหลือให้เด็กกระทำตามคำบอกและคำสั่ง

ความแตกต่างของการใช้ภาษาของครูโรงเรียนบ้านสำราญในแต่ละช่วงเวลา

1. ช่วงระยะสัปดาห์แรกของการเปิดภาคเรียน ครูโรงเรียนบ้านสำราญจะใช้ภาษาถิ่นเขมรกับเด็กมากกว่าภาษาไทยกลาง ทั้งนี้จากการสอบถามครูได้ความว่า ช่วงนี้เป็นช่วงการปรับตัวของเด็กให้คุ้นเคยกับโรงเรียน การเน้นภาษาไทยกลางจะทำให้เด็กไม่อยากมาโรงเรียนมากขึ้น

ส่วนใหญ่การใช้ภาษาไทยกลางช่วงนี้ครูจะใช้กับนักเรียนบางคนที่พูดภาษาไทยกลางได้ดี

2. ตลอดระยะเวลา 9 สัปดาห์ ต่อมาของการเปิดภาคเรียน ผู้วิจัยพบว่า ครูโรงเรียนบ้านสำราญ จะใช้การสื่อสารกับ เด็กด้วยภาษาไทยกลางและภาษาถิ่น เขมร แต่ในการดำเนินกิจกรรม โดยส่วนใหญ่ครูจะใช้ภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาถิ่นเขมร

ครูใช้ภาษาถิ่น เข้ามามีส่วนช่วยแปลภายหลังที่พูดภาษาไทยกลางแล้ว หรือ ใช้ เพียง ภาษาถิ่น เขมรเพียงอย่างเดียว ซึ่งพบว่า ครูใช้ภาษาถิ่น เขมรมากในด้านคำสั่งต่าง ๆ และการอธิบายวิธีการปฏิบัติตนของเด็กในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น สวดมนต์ เล่นเกมต่าง ๆ

หมายเหตุ ในการสนทนากับ เด็ก เป็นรายบุคคลที่ไม่ เกี่ยวกับการเรียนการสอน ครูโรงเรียนบ้านสำราญจะใช้ภาษากับ เด็กแต่ละคนแตกต่างกัน ถ้าเด็กคนใดสามารถพูดภาษาไทย กลางได้ดีครูก็จะพูดคุยกับ เด็กด้วยภาษาไทยกลาง เช่นเดียวกันถ้า เด็กคนใดไม่สามารถพูดภาษาไทย กลางได้ดีครูก็จะพูดคุยกับ เด็กด้วยภาษาถิ่น เขมร

กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละช่วงเวลาของครูโรงเรียนบ้านสำราญ

1. ในช่วงระยะสัปดาห์ที่ 1 ของการเปิดภาคเรียน ครูยังไม่มีการดำเนินการสอนใด เนื่องจากครูประสบปัญหาเด็กร้องไห้ เพราะปรับตัวให้เข้ากับโรงเรียนซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ ช่วง นี้ครูจึงเพียงฝึกให้ เด็กพูดเกี่ยวกับมารยาทในชีวิตประจำวัน เช่นคำว่า "สวัสดี ขอบคุณ ขอโทษ" และสอดแทรกกิจกรรมนี้ตลอดเวลาเมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้น และในช่วงนี้ครูได้ฝึกให้ เด็กรู้จัก ชื่อตนเอง

2. ในช่วงระยะสัปดาห์ที่ 2 - 10 ของการเปิดภาคเรียน ตลอดระยะเวลาของการ เปิด ภาคเรียนจนกระทั่งถึงสัปดาห์ที่ 10 ของการเปิดภาคเรียน นอกเหนือจากช่วงแรกของการ เปิด ภาคเรียน ในช่วงต่อมาการดำเนินกิจกรรมการสอนก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ครูใช้ เพลง เป็น กิจกรรม หลักในการเรียนการสอนตลอดเวลา เนื่องจากครูไม่มีแผนการจัดประสบการณ์ เป็นแนวทางใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูอาศัยประสบการณ์ในการสอนชั้นเด็กเล็กมาสอนเด็ก ทั้งนี้ เนื่องจากครูไม่เคยได้รับการอบรม เกี่ยวกับ เทคนิคหรือวิธีการสอน ครูจึงดำเนินการสอนตาม เข้าใจ ของตนเอง

ประวัติโรงเรียนบ้านเพชร

โรงเรียนบ้านเพชร ตั้งขึ้นเมื่อปี 2477 ปัจจุบันได้เปิดสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ชั้นเด็กเล็ก ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนรวมทั้งหมด 161 คน ห้องเรียนมีทั้งหมด 8 ห้องเรียน โดยทุกระดับชั้นมีเพียงชั้นละ 1 ห้องเท่านั้น โรงเรียนนี้มีครูทั้งหมด 10 คน รวมทั้งอาจารย์ใหญ่ด้วย โดยเป็นครูผู้ชาย 3 คน ครูผู้หญิง 7 คน

ครูส่วนใหญ่เป็นคนในตำบล และตำบลใกล้เคียงกับที่ตั้งโรงเรียน 8 คน เป็นคนต่างจังหวัด 2 คน ครูส่วนใหญ่พักอาศัยนอกหมู่บ้านที่ตั้งโรงเรียน ไม่มีใครพักในโรงเรียนเนื่องจากไม่มีบ้านพักครู ครูส่วนใหญ่เดินทางมาโรงเรียนโดยรถจักรยานยนต์ บางส่วนขีบรรดยนต์

โรงเรียนบ้านเพชรรองรับนักเรียนเป็นจำนวน 3 หมู่บ้าน นักเรียนส่วนใหญ่จะเดินมาโรงเรียน มีบางส่วนที่ใช้จักรยานเป็นพาหนะในการเดินทาง ประมาณ 10 คัน นักเรียนที่นำจักรยานมาส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

ครูในโรงเรียนนี้มีหน้าที่ประจำชั้นต่าง ๆ 8 คน โดยมีครูอีก 1 คน ไปช่วยราชการที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และอีก 1 คนไม่มีการประจำชั้น คือ อาจารย์ใหญ่

โรงเรียนมีโครงการต่าง ๆ ประมาณ 15 โครงการ โดยมี 7 โครงการได้รับการสนับสนุนจากอาสาสมัครหน่วยสันติภาพสหรัฐอเมริกา คือ โครงการเลี้ยงเปิดเนื้อและเปิดไข่ โครงการเลี้ยงไก่เนื้อและโครงการเพาะเห็ดนางฟ้า โดย 3 โครงการนี้เข้ามาสนับสนุนอาหารกลางวัน โดยนำมาปรุงเลี้ยงเด็กนักเรียนทุก ๆ คน และบางครั้งก็จำหน่ายในราคาถูกให้โครงการอาหารกลางวัน นอกจากนั้นก็ เป็นโครงการเครื่องกรองน้ำ โครงการหล่อท่อสวม โครงการปลูกสับปะรดเพื่ออาหารกลางวัน โครงการทันตสุขภาพ

นอกจากนั้นโรงเรียนก็มีโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งโรงเรียนบ้านเพชรได้ดำเนินการประกอบอาหารให้นักเรียนได้รับประทานฟรีทุก ๆ วัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เป็นอาหารคาว 4 วัน คือวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี อาหารหวาน 1 วัน คือ วันศุกร์ โดยการดำเนินการของโรงเรียนนั้นจัดให้ครูทุก ๆ คน ยกเว้นอาจารย์ใหญ่เป็นผู้ประกอบอาหาร โดยแบ่งเวรวันละ 1 คน หมุนเวียนกัน และมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 มาช่วยประกอบอาหารในแต่ละวัน

ปัญหาและอุปสรรคในการทำโครงการนี้ คือ ในวันที่ประกอบอาหาร ครูไม่ได้ทำการสอนประมาณครึ่งวัน และนักเรียนที่มาช่วยประกอบอาหารก็จะไม่ได้เรียนเต็มที่ แต่ก็มิผลดีเพราะเด็กส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและขาดสารอาหารถึงร้อยละ 51 ซึ่งเป็นผลมาจากผู้ปกครองมีฐานะยากจน เพราะปลูกข้าวได้ปีละครั้งเดียว โดยอาศัยน้ำฝนเท่านั้น

โครงการอาหารกลางวันได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและคณะครูในโรงเรียนคนละ 100 บาทต่อเดือน ซึ่งครูในโรงเรียนทุกคนก็จะรับประทานอาหารกลางวันชนิดเดียวกับเด็ก โดยอาจมีอาหารเสริมเพิ่มเติมที่ครูเวรทำอาหารจัดเพิ่มขึ้นมา

โรงเรียนแห่งนี้มีการดำเนินการสหกรณ์ โดยสมาชิกในทุกระดับชั้นสามารถจะมีหุ้นได้หุ้นละ 10 บาท ลืมปีได้กำไรเท่าไร ก็จะมีการปันผลให้สมาชิก 50 % และอีก 25 % ให้โรงเรียน อีก 25 % ไว้เป็นทุนต่อไป ในการดำเนินการสหกรณ์นั้นจะให้เด็กเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4, 5 และ 6 มาช่วยขายของวันละ 3 คน โดยเด็กเหล่านี้จะเป็นกรรมการสหกรณ์ด้วย

สินค้าที่นำมาขายให้แก่เด็กเรียนและครูนั้นมีทั้งขนม อุปกรณ์เครื่องเขียน อุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือน จ้าพวกกะปิ น้ำปลา น้ำตาล

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนบ้านเพชร

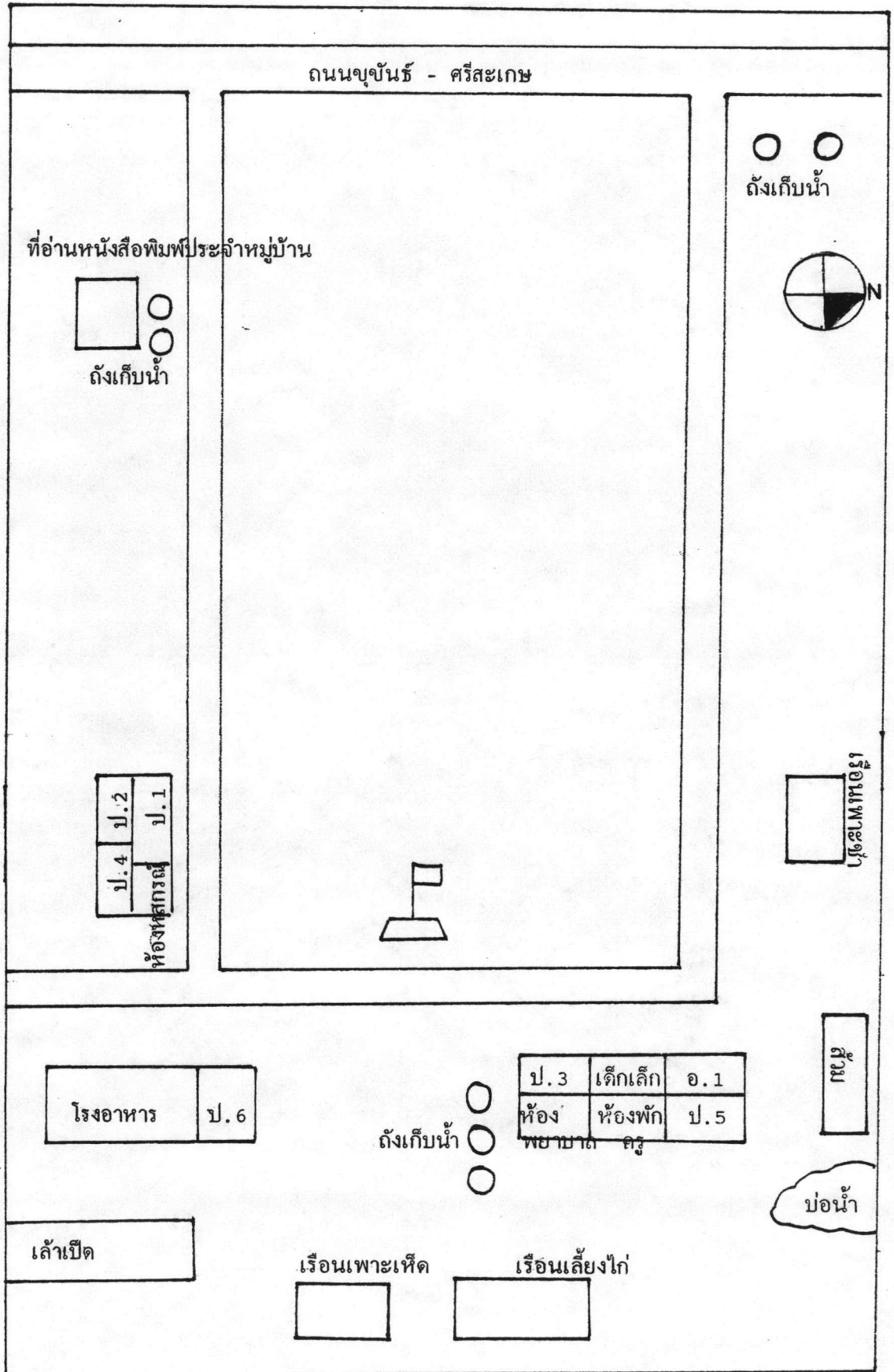
โรงเรียนบ้านเพชรเป็นพื้นที่ราบ มีเนื้อที่ประมาณ 6 ไร่ พื้นที่ด้านหน้าโรงเรียนติดกับถนนหลวงราดยาง ด้านข้างของโรงเรียนเป็นทุ่งนาเขียวขจี ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นหมู่บ้าน ส่วนบริเวณด้านหลังโรงเรียนเป็นทุ่งนา พื้นที่ของโรงเรียนถูกแบ่งเขตจากพื้นที่อื่นๆ โดยรั้วไม้เก่าๆ มีลวดหนามกั้นล้อมรอบสูงประมาณ 1.10 เมตร

รอบ ๆ บริเวณรั้วของโรงเรียนปลูกต้นไม้ประปรายไม่ถึงกับร่มไม้ โดยรั้วด้านหน้าของโรงเรียนปลูกต้นอินทนิล ด้านข้างโรงเรียนปลูกต้นไม้กอเล็ก ๆ ตามรายทางเมื่อเดินเข้ามามายังโรงเรียนพบต้นกล้วยซึ่งบางครั้งก็มีกล้วยสุกสีเหลืองทองบนต้น บางครั้งก็หล่นอยู่ใต้ต้นกล้วย และใกล้กันนั้นก็มีสนามฟุตบอล ทั้งนี้รู้ได้จากมีประตูฟุตบอล ซึ่งทำจากกิ่งไม้ขนาดใหญ่ตั้งอยู่ และบริเวณสนามฟุตบอลก็พบที่ตั้งของเสาธงอีกด้วย ใกล้กับเสาธงก็พบเครื่องกรองน้ำจำนวน 3 เครื่อง มีสภาพใหม่แต่ใช้การไม่ได้ ซึ่งทั้งหมดนี้ได้รับการบริจาคจากโครงการอาสาสมัครอเมริกัน

อาคารของโรงเรียนบ้านเพชรมีทั้งหมด 4 หลัง และห้องน้่านอกอาคาร 1 ที่

อาคารหลังที่ 1 เป็นห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ด้วย เป็นอาคารเรียน 2 ชั้น ข้าง ๆ อาคารเป็นห้องน้ำ ผ่าทำด้วยไม้คอนกรีตเก่า ส่วนอีกข้างหนึ่งเป็นถังเก็บน้ำจำนวน 4 ถัง ซึ่งเป็นงบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ส่วนด้านหลังอาคารมีคลองน้ำไหลผ่าน ซึ่งไม่สะอาดนัก เพราะมีถังขยะจ้าวกกกล่องนม เปลือกลูกอมลอยเต็มไปหมด

แผนภาพที่ 9 โรงเรียนบ้านเพชร

อาคารหลังที่ 2 เป็นทั้งโรงอาหารและชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พื้นโรงอาหารส่วนหนึ่งเป็นพื้นซีเมนต์โล่งสำหรับให้เด็กนั่งรับประทานอาหารกับพื้น ด้านหลังโรงอาหารเป็นเก้าอี้เบียด เรือนเพาะชำเห็ด เรือนเลี้ยงไก่ ซึ่งถูกสร้างขึ้นอย่างคงทนถาวร แต่ปัจจุบันเรือนต่าง ๆ ถูกทิ้งไว้โดยไม่มีการดำเนินการใด ๆ

อาคารหลังที่ 3 อยู่ด้านหน้าของโรงอาหารเป็นอาคาร 2 ชั้น ครึ่งตึกครึ่งไม้ เป็นอาคารเรียน และห้องสหกรณ์ ซึ่งในห้องสหกรณ์มีสิ่งของจำพวก เครื่องใช้อุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน และเครื่องเขียนวางจำหน่าย

อาคารหลังที่ 4 เป็นอาคารห้องสมุดประจำหมู่บ้าน ลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียวขนาดเล็ก ปัจจุบันไม่เปิดให้บริการ

กิจกรรมประจำวันของโรงเรียนบ้านเพชร

โดยปกตินักเรียนจะเริ่มทยอยกันมาถึงโรงเรียนตั้งแต่เวลา 7.20 น. ครูที่เป็นครูเวรประจำวันจะมาโรงเรียนก่อนเพื่อนครูคนอื่น คือ ก่อนโรงเรียนเข้าประมาณ 10 - 20 นาที เพื่อเตรียมงานให้ทันโรงเรียนเข้า

เวลา 8.30 น. ครูหรือนักเรียนเตรียมโต๊ะนั่งให้นักเรียนทั้งหมดเข้าแถว ครูเวรจะมีหน้าที่ดูแลเด็กให้เข้าแถวกลางสนาม เคารพธงชาติ สวดมนต์ จากนั้นก็ปล่อยนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นเด็กเล็กกลับไปห้องเรียนก่อน หลังจากนั้นครูเวรอบรมชี้แจงเรื่องต่าง ๆ และตรวจสุขภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 ประมาณ 10 - 15 นาที ก็ปล่อยเด็ก

เวลา 9.05 น. เด็กเดินแถวเข้าห้องเรียน ครูที่มาถึงก่อนก็พูดคุยกับ ส่วนครูที่ฟักนอกชุมชนและเพิ่งมาถึงก็จะนั่งพัก

เวลา 9.10 น. ครูก็เริ่มเข้าสอน และครูซึ่งเป็นเวรทำอาหารก็จัดทำอาหารกลางวันไว้รอให้นักเรียนและเพื่อนครู โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง 6 เปลี่ยนหมุนเวียนกันมาช่วยเหลือครูทำอาหาร

เวลา 11.30 น. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นเด็กเล็กพักรับประทานอาหารที่โรงอาหาร โดยมีอาหารเสริมจากโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งครูเวรทำอาหาร ตักไว้รอเด็ก

เวลา 12.00 น. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 และครูทุกคนพักกลางวัน รับประทานอาหารโดยมีอาหารเสริมจากโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนด้วย

เวลา 13.00 น. นักเรียนเข้าห้องเรียนรอครูเข้าสอน ครูจะเริ่มสอนเวลา 13.20 น.
 เวลา 15.00 น. ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นเด็กเล็ก ปล่อยให้เด็กเล่น
 เวลา 15.50 น. ครูเวรหรือนักเรียนตีระฆังเลิกเรียน ครูเวรคุมนักเรียนเข้า
 แถวก่อนปล่อยกลับบ้าน แต่ในกรณีที่วันฝนตกนั้น ครูก็ปล่อยนักเรียนกลับบ้านโดยไม่เข้าแถว

ข้อมูลพื้นฐานของครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเพชร

ครูสายหยุด เป็นครูหญิงอายุ 42 ปี เกิดที่ตำบลใต้ ที่ตั้งอยู่ใกล้กับตำบลบ้านเพชร และ
 ปัจจุบันก็อาศัยอยู่ในตำบลใต้ ครูสายหยุดแต่งงานแล้วมีบุตรสาว 1 คน ครูสายหยุดมีโรคประจำ
 ตัวซึ่งเป็นโรคที่ทำให้เหนื่อยและหงุดหงิดง่าย ในการเดินทางมาโรงเรียนนั้น ครูสายหยุดจะมี
 รถจักรยานยนต์ไปกลับเอง ในช่วงกลางวันครูสายหยุดจะรับประทานอาหารที่ทางโรงเรียนจัด
 ให้ร่วมกับครูทั้งโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากครูในโรงเรียนส่วนใหญ่มิจะอาศัยในโรงเรียน จึงมอบ
 เงินคนละ 100 บาทสมทบกันเพื่อทำอาหารกลางวันรับประทานที่โรงเรียน

ครูสายหยุด จบการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาภาษาไทย รับราชการครูครั้งแรกเมื่อ
 ปี 2514 ปัจจุบันรับราชการเป็นเวลา 18 ปีแล้ว

ครูสายหยุด เคยมีประสบการณ์ในการสอนชั้นเด็กเล็กแต่ไม่ต่อเนื่อง 5 ปี และเหตุผลที่
 ครูสายหยุดมาสอนระดับชั้นนี้ เพราะว่า ครูใหญ่ให้สอนในระดับนี้ เนื่องจากไม่มีใครอาสาสมัครที่
 จะสอนในระดับนี้

แต่เมื่อครูสายหยุดสอนในระดับชั้นนี้ได้สักระยะ ก็ได้รับการอบรมเกี่ยวกับ เทคนิควิธี
 การสอน การทำกิจกรรม การถ่ายทอดเพลง 1 วัน เพียง 1 ครั้งเท่านั้น

ครูสายหยุด นอกจากจะมีหน้าที่เป็นครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 แล้ว ครูสายหยุดยังมี
 หน้าที่อีกหลายอย่าง คือ ครูเวรประจำวันโรงเรียน ครูเวรประจำวันทำอาหารกลางวัน และ
 รับผิดชอบดูแลรักษาพยาบาลและอนามัยต่าง ๆ ของนักเรียน

งานเหล่านี้ทำให้ครูสายหยุดไม่สามารถทำหน้าที่ครูประจำชั้นได้ในบางวัน โดยเฉพาะ
 เมื่อครูสายหยุด ต้องเป็นครูเวรทำอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน ครูสายหยุดต้องปล่อยให้เด็กทำ
 งานหรือเล่นในห้อง บางครั้งก็ฝากครูข้างห้องดูแล ทั้งนี้เนื่องจากครูทุกคนมีห้องสอนประจำของตน
 เอง ยกเว้นครูใหญ่

จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในระยะหลังพบว่า ครูสายหยุดมีอารมณ์ค่อนข้าง
เฉยเมย โกรธและไม่โง่งาย มีน้ำเสียงอันดัง และไม่มีการดำเนินกิจกรรมการสอน และไม่คอย
สนใจเด็ก เมื่อผู้วิจัยเริ่มเข้าสังเกตการสอนในช่วงระยะแรก ๆ ครูสายหยุดมีความตั้งใจในการสอน
โดยใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ แต่ก็ได้สังเกตเห็นความสนใจเด็กน้อย แต่ต่อมาในระยะหลังการเปิด
ภาคเรียนการดำเนินกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ เริ่มลดน้อยลงไป เช่นเดียวกับกับจำนวน
เด็กนักเรียนในห้องเรียนของครูสายหยุดก็ลดลง และนอกจากนั้นเมื่อผู้วิจัยเว้นระยะการไปสังเกต
เหมือนว่าเก็บข้อมูลเสร็จแล้ว และกลับไปใหม่ก็พบว่า ครูสายหยุดจะไม่ดำเนินการสอนใด ๆ นอก
จากดูแลให้เด็กนั่งเล่นในห้องเรียนเท่านั้น ขณะที่เด็กนั่งเล่นในห้องเรียน บางครั้งครูสายหยุดก็
จะอ่านนิตยสาร

ส่วนการออกเสียงภาษาไทยกลางของครูนั้น ครูสายหยุดออกเสียงได้ชัด เจมโดยไม่มี
สำเนียงภาษาถิ่น เขมร เข้ามาปะปน ทั้งนี้จากการสอบถามครูสายหยุดจะพูดภาษาถิ่น เขมรกับคน
ภายนอกครอบครัวส่วนภายในครอบครัวใช้ภาษาไทยกลางและอีสานสื่อสารกัน

ครูสายหยุดเคยให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเด็กหญิงคนหนึ่ง ซึ่งไม่ยอมพูดคุยกับครูเลยว่า
" เขาก็เป็นอย่างนี้ทั้งตระกูล พี่ของเขาก็คือ เป็น กว่าที่จะเรียนหนังสือรู้เรื่องก็ช้ากว่าคนอื่น" พฤติกรรม
ของครูสายหยุดต่อเด็กคนนี้มีดังนี้คือ ครูสายหยุดจะรู้สึกมีดั่งที่กล่าวข้างต้นคือ เด็กคนนี้เสมอและไม่
ค่อยเอาใจใส่แต่พบว่าเป็นกิจกรรมการร้องเพลงนั้น เด็กหญิงคนนี้จะสนใจและสามารถร้องได้ถูกต้อง
ในช่วงระยะแรกที่ผู้วิจัยเข้าไปพูดคุยด้วย เด็กจะไม่ยอมพูดคุยด้วยแต่ก็ไม่ลุกหนีไปไหน ส่วนในช่วง
ระยะหลังที่ผู้วิจัยเข้าไปพูดคุยด้วย เด็กจะพูดคุยและเล่านิทาน จากภาพด้วยภาษาไทยกลางให้
ผู้วิจัยฟังอีกทั้งยังพูดภาษาไทยกลางกับเพื่อนซึ่งพูดภาษาถิ่น เขมรไม่ได้ ซึ่งครูสายหยุดไม่ได้ตระหนัก
และทราบเลยว่าเด็กคนนี้มีพูดภาษาไทยกลางได้ดี

นอกจากนั้นการสังเกต เมื่อได้รับมอบหมายงานเกี่ยวกับการทำอาหารต่าง ๆ หรือ
การประดิษฐ์หรืองานฝีมือต่าง ๆ ครูสายหยุดจะมีความตั้งใจทำงานเหล่านี้อย่างใจเย็นและประณีต
และรู้สึกว่าครูสายหยุดจะมีความสุขในการทำงานเหล่านี้มากกว่าการสอนเด็กเล็ก ๆ

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเพชร

นักเรียนชั้นอนุบาลโรงเรียนบ้านเพชร เมื่อเริ่มเปิดภาคเรียนมีทั้งหมด 18 คน เป็น
นักเรียนชาย 6 คน นักเรียนหญิง 12 คน นักเรียนทั้งหมดเดินมาโรงเรียน โดยบางคนก็เดินมา
กับที่ บางคนก็เดินมากับนักเรียนในห้องเรียนเดียวกัน

อย่างไรก็ตามในระหว่างภาคเรียน เด็กเริ่มลดน้อยลงเรื่อย ๆ จนถึงปลายภาคเรียนมีเด็กมาเรียนเพียง 5-6 คน เท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะเด็กกลัวครูทำให้ไม่ยอมมาโรงเรียน

อาชีพของพ่อแม่เด็กเรียนทั้งหมด คือ ทานา นักเรียนในชั้นนี้ส่วนใหญ่จะมีรูปร่างเล็ก ผอม ใบหน้าไม่ค่อยสดใส การแต่งกายของเด็กเรียนส่วนใหญ่สะอาดแต่ไม่เรียบร้อย

เด็กนำอาหารกลางวันมารับประทานเอง ภาชนะที่ใช้บรรจุนั้นเป็นตลับข้าวพลาสติกสวยงามสดใส กับข้าวส่วนใหญ่ คือ ปลา กบ ไข่ ไครงไก่ทอด ซึ่งกับข้าวที่ห่อจะเป็นไปตามฤดูกาล และเด็กจะนำภาชนะ เช่น ถ้วยมาช่วยเพื่อรับอาหารกลางวัน ซึ่งโรงเรียนจัดไว้เสริมสารอาหารแก่เด็ก

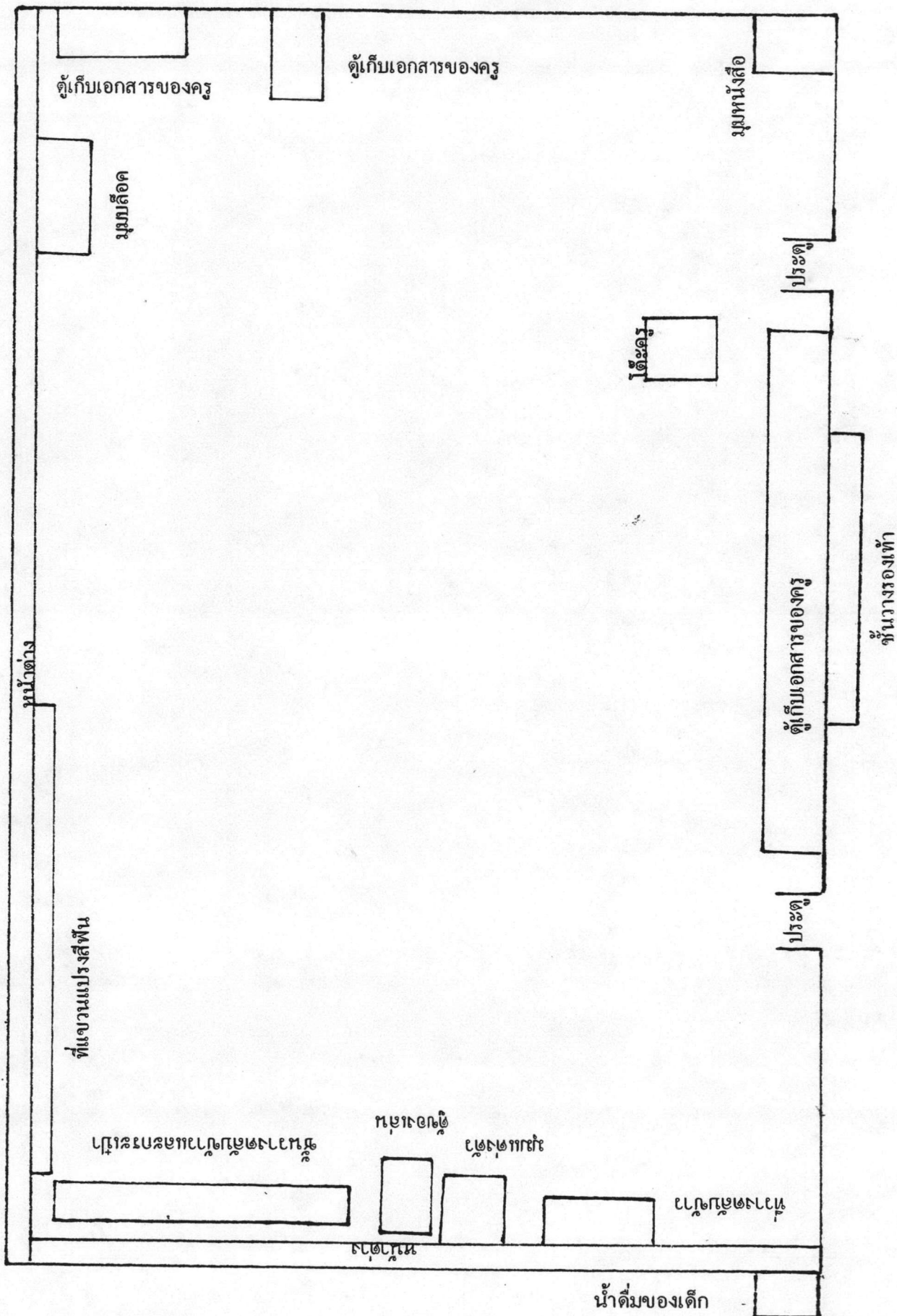
เด็กในห้องเรียนนี้สามารถใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารได้เกือบทุกคน แต่มีเด็กที่กล้าพูดและแสดงออกด้านการใช้ภาษาในกิจกรรมต่าง ๆ กับครูเพียง 4 - 5 คนเท่านั้น และจากการสังเกตเด็กคนหนึ่ง พบว่า ในช่วงสัปดาห์ที่ 1-7 ของการเปิดภาคเรียน เด็กหญิงคนนี้ไม่ใช้ภาษาใดๆ ในการสื่อสารกับครูเลย แม้ว่าครูจะพยายามพูดคุยกับเด็ก แต่ในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมการร้องเพลง เด็กก็สามารถร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี เมื่อผู้วิจัยเข้าไปคุยกับเด็กช่วงระยะสัปดาห์ที่ 1 - 3 ของการเปิดภาคเรียนนั้น เด็กไม่ยอมพูดคุยด้วยแต่ก็ไม่ได้เดินหนี แต่ในช่วงระยะหลัง เด็กจึงยอมพูดคุยกับผู้วิจัยด้วยภาษาไทยกลาง พร้อมทั้งเล่นเกมตามภาพให้ผู้วิจัยฟังด้วย

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเพชร

ห้องชั้นอนุบาลปีที่ 1 ตั้งอยู่ด้านล่างของอาคารที่อยู่ด้านหน้าเสาธง โดยห้องชั้นอนุบาลอยู่ใกล้กับห้องชั้นเด็กเล็ก ด้านนอกห้องเรียนมีชั้นวางรองเท้าอยู่ ส่วนใหญ่มีรองเท้าพองน้ำค่อนข้างเก่าวางไว้เต็มทั้ง 2 ชั้น และมุมหลังด้านนอกของห้องเรียนมีถังน้ำ-กะละมัง ใส่น้ำไว้เพื่อให้เด็กไว้ใช้และดื่ม

ห้องชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีประตู 2 ด้าน ในแต่ละช่องประตูติดรูปต่าง ๆ ซึ่งครูเป็นผู้ประดิษฐ์ขึ้นมา โดยมีข้อความต่าง ๆ เขียนประกอบด้วย เช่น "ขมคิดก่อนรับ" "สวัสดีค่ะ" "สวัสดีครับ" และเมื่อมองผ่านประตูไม่ไปยังห้องพบว่า ห้องมีแสงสว่างส่องลอดถึงและไม่ร้อนอบอ้าว ทั้งนี้เนื่องจากมีหน้าต่าง 2 ด้าน โดยหน้าต่างบางบานก็ติดแผ่นภาพประกอบพยัญชนะ ก - ข บางบานก็ติดภาพสัตว์ และดอกไม้ประกอบ และถัดลงมาจากขอบหน้าต่างมีกระบอกน้ำและผ้าขนหนูสีต่าง ๆ แขนงอยู่

แผนภาพที่ 10 ห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเพชร

พื้นห้องเรียนปูด้วยเสื่อน้ำมัน ห้องนี้มองไปไม่ค่อยโล่งนัก เนื่องจากมีฝ้าโยกตั้งอยู่เกือบกลางห้องและมีแตรตั้งอยู่ใกล้กับโต๊ะครู ซึ่งในช่วงระยะแรกของภาคเรียน ผู้ปกครองของนักเรียนจะมาดูแลลูกของตนที่เพิ่งเข้าเรียน และนำลูกคนเล็กซึ่งยังเป็นทารกมานอนบนแคร่สวน เพดานห้องเป็นไม้กระดานของพื้นชั้นบน มีหลอดไฟติดอยู่ 1 หลอด พัดลม 2 เครื่อง นอกจากนั้นก็พบแมลงตัวเล็ก ๆ เมื่อเปิดพัดลมก็จะบินตกลงมาบางส่วนนั้น คือ ผี

ผนังห้องทาสีขาวโดยด้านต่างๆ ของผนังห้องนั้นพบว่า ผนังด้านหน้าต่างติดรูปภาพประกอบด้วยตัวเลขอารบิก 0-9 แผ่นเนื้อเพลง ภาพปริศนาภาพถ่าย ภาพถ่ายของจังหวัด ส่วนผนังด้านตรงข้ามกับหน้าต่าง คือ ภาพวาดเหมือนจริงซึ่งวาดโดยใช้ชอล์ก มีคำประกอบภาพว่า "ใหญ่ - เล็ก" "สูง - ต่ำ" "ใกล้ - ไกล" "บน - ล่าง" ส่วนผนังด้านหน้าห้องเรียน ติดภาพสัญลักษณ์ที่ทุกห้องต้องติด คือ ธาติ ศาสน์ กษัตริย์ นอกจากนั้นก็มีการเขียนพยัญชนะ ก - ข ใสผนังไว้ และตกแต่งผนังด้วยรูปสัตว์ต่าง ๆ

ในห้องเรียนนอกจากมีตู้อุปกรณ์สำหรับเก็บสื่อการเรียนการสอนของครูแล้ว ก็มีชั้นวางของซึ่งทำจากเศษไม้สำหรับวางกระเป่า ดินสอ และหมอนสีต่าง ๆ ซึ่งเด็กแต่ละคนนำมาจากบ้าน นอกจากนั้นยังมีมุมอีก 3 มุม คือ มุมหนังสือ มุมบล็อก มุมแต่งตัว ซึ่งอุปกรณ์ไม่ค่อยสมบูรณ์และจัดไว้ไม่เป็นระเบียบนัก

ความเป็นไปในแต่ละวันและสภาพการจัดกิจกรรมประจำวันของห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเพชร

เวลา 07.20 น. เด็กเริ่มทยอยมาโรงเรียน เมื่อเด็กมาถึงห้องเรียนเด็กก็นำกระเป่าไปวางไว้บนชั้นวาง และนำดินสอไปวางไว้บนโต๊ะซึ่งตั้งอยู่อีกมุมหนึ่งของห้องเรียน ต่อจากนั้นเด็กบางคนก็นั่งเล่นของเล่นตามมุมในห้องเรียน เด็กบางคนก็ไปเล่นกับตนเอง เด็กบางคนก็ออกไปเล่นกับเพื่อน ๆ

เวลา 08.30 น. เด็กไปเข้าแถวหน้าเสาธงพร้อมกับพี่ ๆ ชั้นเรียนอื่น ๆ

เวลา 08.55 น. เด็กเดินแถวเพื่อไปห้องเรียน เมื่อถึงห้องเรียนเด็กบางส่วนไม่ได้เข้าห้องเรียนแต่ไปเข้าห้องน้ำก่อนเข้าห้อง ส่วนเด็กที่เข้าห้องก็มานั่งต่อเป็นแถวไปสักระยะ เมื่อครูยังไม่เข้าห้อง เด็กก็ลุกออกจากแถวเพื่อเล่นของเล่นในห้องเรียน เมื่อครูเข้าห้องเรียน เด็กบางส่วนมาเข้าแถว บางส่วนก็นั่งเล่น ครูประจำชั้นจึงต้องเรียกให้มาเข้าแถว

เวลา 09.10 น. เด็กเข้าแถวเรียงหน้ากระดานสลับชายหญิง โดยบางวันครูก็เตือนให้เด็กเข้าแถวเรียงตามลำดับไหล่ เมื่อเด็กเข้าแถวเรียบร้อยแล้วโดยบางครั้งครูก็เข้าช่วยเหลือ ต่อจากนั้นในบางวันครูก็เตือนให้นักเรียนทำความเคารพครู แต่บางวันเมื่อครูไม่ได้เตือนให้ทำ เด็กก็ไม่ได้ทำความเคารพครู

ต่อจากนั้นครูก็นำเด็กร้องเพลงหรือบอกร้อยเพลงให้เด็กร้องเพลงประกอบท่าทางหรือบางวันก็มีการสอนเพลงใหม่ โดยครูจะร้องเพลงประกอบท่าทางทีละวรรค

ในระยะแรกของการเปิดภาคเรียนภายหลังการร้องเพลง ก็เป็นกิจกรรมสนทนาเล่าเรื่อง แต่ในระยะหลัง เปลี่ยนมาดำเนินกิจกรรมการท่องคำคล้องจอง โดยครูท่องเป็นแบบอย่างทีละวรรคเพื่อให้เด็กท่องตาม เมื่อครูท่องคำคล้องจองเสร็จ ก็จะพูดคุยซักถามเด็กเกี่ยวกับเนื้อหาคำคล้องจองที่เด็กท่อง ซึ่งในการสนทนาซักถามส่วนใหญ่ครูใช้ภาษากันเขมรพูดคุยกับเด็ก เนื่องจากการพูดคุยระยะแรกที่ครูใช้ภาษาไทยกลางสื่อความหมายกับเด็ก เด็กไม่เข้าใจเพราะเนื้อหาหายากเจาะในรายละเอียด

เวลา 09.50 น. ครูหยิบบัญชีเรียกชื่อเด็ก เพื่อสำรวจการมาโรงเรียนของเด็กโดยการเรียกชื่อเพื่อให้เด็กลุกขึ้นขานรับว่า "มาคะ มาครับ"

เวลา 10.00 น. ในช่วงระยะแรกของการเปิดภาคเรียน กิจกรรมที่ครูให้เด็กทำคือ การปั้นดินน้ำมัน โดยครูอธิบายวิธีการปั้นดินน้ำมันด้วยภาษาไทยกลางปนภาษากันเขมร และให้เด็กจับคู่กันเพื่อปั้นดินน้ำมัน เด็กบางคนเดินมารับดินน้ำมันและแผ่นกระดาษสำหรับรองดินน้ำมันในการเล่น ส่วนบางคนครูต้องเดินไปแจกดินน้ำมันและแผ่นกระดาษให้แก่เด็ก ขณะที่เด็กเล่นปั้นดินน้ำมันนั้น ครูจะเดินและชี้แนะวิธีการปั้นดินน้ำมันแก่เด็กพักหนึ่ง ครูก็กลับไปนั่งทำงานธุรการที่โต๊ะต่อจากนั้นประมาณ 1 ชั่วโมงครูจะให้เด็กนำผลงานมาส่งที่โต๊ะ ครูก็พูดคุยสนทนาซักถามเด็กเกี่ยวกับผลงาน โดยครูพูดภาษาไทยกลางและภาษากันเขมรในการพูดคุยซักถามกับเด็กแต่ละคนแตกต่างกันจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า เด็กส่วนใหญ่มีการปั้นดินน้ำมันเป็นรูปที่ครูทำหรือชี้แนะให้แก่เด็ก

ในช่วงระยะหลังของภาคเรียน ช่วงนี้ครูจะเปลี่ยนจากกิจกรรมการปั้นดินน้ำมันมาเป็นเล่นตามมุม เด็กมีอิสระในการเล่นว่าจะเล่นมุมใดก็ได้ และเด็กคนไหนจะเล่นกับใครก็ได้ ซึ่งในช่วงเด็กบางคนก็อาจวิ่งไปเข้าห้องน้ำก็ได้

จากการสังเกตการเล่นของเด็ก เด็กจะนำของเล่นแต่ละประเภทมาเล่นร่วมกัน

เวลา 11.00 น. ครูบอกให้เด็ก ๆ เก็บของเล่น บางครั้งครูใช้การร้องเพลงเตือนเกี่ยวกับการเก็บของเล่น จากการสังเกตวิธีการเก็บของเล่นของเด็กนั้น พบว่าเด็กมัก

จะ เก็บไข่ เข้าที่ เต็มและไข่ เป็นหมวดหมู่ จากนั้นครูก็บอกให้ เด็กไปล้างมือ ซึ่งเด็กบางคนก็วิ่ง เดินออกไปล้างหน้าที่ตั้งน้ำวางอยู่บนโต๊ะหลังห้อง แล้วถือกลับเข้ามานั่งเป็นแถว แล้วครูก็ปล่อยเด็ก รับประทานอาหารที่โรงอาหาร

ในการรับประทานอาหารนั้น เด็กจะจับกลุ่มกันเองนั่งบนพื้นซีเมนต์กลุ่มละ 3-4 คน โดยครูจะเดินตามเด็กไปโรงอาหารทุกครั้ง เมื่อเด็กคนใดรับประทานอาหารเรียบร้อยแล้ว ก็จะเดินกลับห้อง เพื่อนำตลับข้าวไปเก็บและตักน้ำ เมื่อเด็กตักน้ำเสร็จแล้ว เด็ก ๆ ก็นอนกลางวัน โดยมีนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มานอนร่วมด้วย ทั้งนี้เนื่องจากชั้นเด็กเล็กไม่มีเสื่อน้ำม้นสำหรับปูนอน ในบางวันการนอนกลางวันของเด็กจะมีรุ่นพี่มาช่วยดูแลเด็ก ในกรณีที่ครูไปรับประทานอาหารกลางวัน

ภายหลังที่เด็กนอนกลางวันแล้ว ครูก็นั่งอ่านนิตยสารต่าง ๆ หรือบางวันก็นั่งทำงานธุรการ

เวลา 14.30 น. เมื่อเด็กตื่นนอนแล้ว เด็กก็จะเก็บหมอนไปวางที่ชั้นวางของ ซึ่งหมอนส่วนใหญ่มีสภาพเก่ามาก บางใบก็ขาด ต่อจากนั้นครูก็จะให้เด็กต่อแถวรับยาสีฟันจากครู เมื่อเด็กรับยาสีฟันแล้วก็ไปแปรงฟันที่ก๊อกน้ำต่าง ๆ ในโรงเรียน ซึ่งในการแปรงฟันของเด็กนั้น เด็กมีอิสระที่จะแปรงฟันที่ไหนก็ได้ โดยครูไม่ตามควบคุมดูแล

ต่อจากนั้น เด็กมาที่เขavnผ้าเช็ดหน้าเพื่อเช็ดหน้า แล้วเดินไปมุมหลังห้องเพื่อส่องกระจกทาแป้งหอม ต่อจากนั้นเด็กก็เดินมารับนมจากครู แล้วเดินไปตักนมนอกห้องเรียนแล้วแต่ใครจะนั่งหรือยืนตักนมตรงไหนก็ได้

เวลา 15.15 น. ในระยะแรกของภาคเรียนครูจะให้เด็กทำกิจกรรมระบายสีโดยครูจะแจกสมุดภาพที่ครูจัดทำขึ้นให้เด็กทำ ซึ่งครูจะกำหนดหน้าของสมุดให้เด็กกระทำ ในขณะที่เด็กระบายสีอยู่นั้น ครูก็เตรียมงานเพื่อเป็นการบ้านแก่เด็ก โดยงานที่ครูให้แก่เด็กเป็นการฝึกการลากเส้นพื้นฐาน

ในช่วงระยะหลังของภาคเรียน ครูไม่มีการดำเนินกิจกรรมระบายสีอีก แต่ปล่อยให้เด็กเล่นตามมุม ซึ่งเด็กก็จะเล่นตามมุมโดยจับกลุ่มกันเอง ช่วงที่เด็กเล่นอยู่นั้นบางวันครูก็นำหนังสือเกี่ยวกับการผลิตสื่อมาศึกษาและผลิตสื่อ บางวันครูก็นำนิตยสารต่าง ๆ มาอ่านเพื่อผ่อนคลาย

เวลา 15.50 น. ครูบอกให้เด็กยุติการเล่นหรือการทำงาน จากนั้นบางวันครูก็ปล่อยให้เด็กไปเข้าแถวหน้าเสาธง โดยเด็กจะทักกระเป๋ามาและตลับข้าวออกไปเพื่อเข้าแถวด้วย แต่ใน

บางวันครูก็พูดคุยสนทนา เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำ เพื่อ เป็นการทบทวนสิ่งที่ได้ เรียนมาแล้ว จึงปล่อยให้ เด็กไป เข้าแถวหน้าเสาธง

การควบคุมชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านเพชร

ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของครู พบว่า กิจกรรมการสนทนาเล่าเรื่องจากการ ท่องคำคล้องจองประสบปัญหาการควบคุมชั้นเรียนมากที่สุด โดยในขณะที่สนทนาเด็กก็ลุกขึ้นไป เล่น ของเล่น บางคนก็เล่นต่อหน้าครู จะมีเพียงเด็กจำนวน 3 - 4 คน เท่านั้นที่พูดคุยกับครูระยะแรก ของการเปิดภาคเรียนนั้น ครูจะพูดตักเตือนเด็ก ซึ่งปรากฏว่า เด็กก็ปฏิบัติตามที่ครูบอกได้สักระยะ หนึ่ง เด็กก็วิ่งกลับไปเล่น เช่นเดิม แต่ในช่วงระยะหลังปลายการเปิดภาคเรียน ครูก็ปล่อยให้ เด็กให้อิสระในการเล่นโดยไม่ทั่วถึง ในขณะที่เดียวกับครูก็ดำเนินกิจกรรมกับ เด็กกลุ่ม เดิมจำนวน 3 - 4 คนที่สนใจร่วมทำกิจกรรมกับครู ส่วนกิจกรรมการร้องเพลงนั้น นักเรียนส่วนใหญ่มีความ สนใจในการร่วมกิจกรรมส่งผลให้ครูสามารถควบคุมชั้นได้ เป็นอย่างดี แต่ในบางครั้งแม้ครูจะใช้ เพลงในการดำเนินกิจกรรมก็ประสบปัญหาในการควบคุมชั้น คือ กรณีซึ่งครูชักชวนทำทางประกอบ เพลงของเด็ก โดยเฉพาะทำประกอบที่ยาก เช่น การทำทำประกอบการร้องเพลง "นิ้วยูไหน"

กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละช่วงเวลาของครูโรงเรียนบ้านเพชร

1. ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 - 2 ของการเปิดภาคเรียน เป็นระยะแรกของการ เปิด ภาคเรียน เด็กต้องปรับตัวให้คุ้นเคยกับโรงเรียนซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ มีเด็กจำนวนมากร้องไห้ และเด็กบางคนก็มีพ่อแม่หรือญาติมาคอยดูแลในช่วงแรก เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับโรงเรียนก่อน ส่วนเด็ก ที่ไม่มีผู้ปกครองมาดูแลนั้น ในช่วงแรกถ้าเป็นเด็กที่มีดีเรียนอยู่ในโรงเรียนนี้ก็จะไปหาพี่ หรือพี่แะ มาหาบอย ๆ บางคนซึ่งไม่ร้องไห้ครูก็หาของเล่นให้ ส่วนเด็กคนไหนยังร้องไห้และไม่อยู่ในห้อง ครูก็ต้องคอยควบคุมดูแล เด็กและใช้ภาษากิน เขมรพูดคุยกับ เด็ก

ในช่วงนี้ครูมีการฝึกฝนให้เด็กรู้จักการปฏิบัติตนในห้องเรียน และฝึกให้เด็กได้รู้จักชื่อ ตนเองและชื่อครู มีการร้องเพลงเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีการมีกิจกรรมใด ๆ แทรกเข้ามา

2. ในช่วงสัปดาห์ที่ 3 - 6 ของการเปิดภาคเรียน การเปิดชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของ โรงเรียนนี้เป็นการเปิดเรียนปีที่ 2 ครูจึงมีคู่มือแนวทางการจัดประสบการณ์ แต่ครูก็ใช้แนวทางการ จัดประสบการณ์เพียงบางส่วนเท่านั้น คือ คำคล้องจอง โดยครูนำมาเป็นแนวทางสอนให้ เด็ก

เรียนรู้เกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ เพื่อนำไปเชื่อมโยงเข้ากับสิ่งที่เป็นประสบการณ์ในชีวิตของเด็ก

ในช่วงนี้ครูมีการ เป็นระเบียบในห้องเรียนบ้างพอสมควร เกี่ยวกับการเข้าแถวในห้องเรียนก่อนดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ

3. ในช่วงสัปดาห์ที่ 7 - 10 ของภาคเรียน ครูจัดกิจกรรมที่มีการพูดเน้นถึงเนื้อหาของบทเรียนมากขึ้น โดยอาศัยคำคล้องจองในหนังสือ แนวทางการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 เป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมเท่านั้น ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ปรากฏว่า ช่วงหลังนี้ไม่มีการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เลย แม้กระทั่งระเบียบวินัยก็ไม่มีการเน้น ทั้งนี้ไม่ใช่เพราะว่าเด็กกระทำปฏิบัติได้เอง แต่เนื่องจากครูไม่ให้ความสนใจหรือใส่ใจในเรื่องนี้

ความแตกต่างของการใช้ภาษาของครูโรงเรียนบ้านเพชรในแต่ละช่วงเวลา

1. ในช่วงสัปดาห์ที่ 1-5 ของการเปิดภาคเรียน ครูโรงเรียนบ้านเพชรใช้ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่น เขมรปะปนกัน แต่ในช่วงนี้ครูใช้ภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาถิ่นเขมร แม้ว่าในช่วงแรกของการเปิดภาคเรียน เด็กหลายคนจำเป็นต้องปรับตัวให้คุ้นเคยกับโรงเรียนและครู ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ ซึ่งผลการใช้ภาษาไทยกลางในช่วงแรกนั้น ส่วนใหญ่ในกรณีที่เป็นคำสั่งหรือข้อที่ให้เด็กปฏิบัติครูก็จะกระทำ เป็นแบบอย่างแก่เด็กหรือทำท่าประกอบ และในบางครั้งเมื่อครูใช้ภาษาไทยกลางไม่ได้ผล ครูก็เปลี่ยนมาใช้ภาษาถิ่นเขมร ซึ่งก็ปรากฏว่าเด็กสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง

นอกจากเหตุผลที่กล่าวข้างต้นแล้ว ครูยังใช้ภาษาถิ่นเขมรกับเด็กในเรื่องกิจกรรมการสอนเนื้อหาบ้างแต่น้อย

2. ในช่วงสัปดาห์ที่ 6 - 10 ของการเปิดภาคเรียน พบว่า ครูโรงเรียนบ้านเพชรใช้ภาษาถิ่นเขมรมากขึ้นกว่าช่วงระยะที่ผ่านมาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับเนื้อหาของกิจกรรมที่มีรายละเอียดคล่องไป ในช่วงกิจกรรมท่องคำคล้องจอง และกิจกรรมการร้องเพลงบางเพลง

จากการสังเกตในช่วงระยะนี้ การใช้ภาษาถิ่นเขมรของครูกับเด็กนักเรียนก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนสัปดาห์ ในขณะที่การใช้ภาษาไทยกลางในการดำเนินกิจกรรมด้านเนื้อหาการเรียนการสอนลดน้อยลง

แต่การใช้ภาษาไทยกลางเกี่ยวกับคำสั่งต่าง ๆ นั้นยังคงเดิม ยกเว้นในกรณีที่เป็นคำสั่งใหม่ ๆ ครูจะใช้คำสั่งภาษาไทยกลางปนภาษาถิ่น เขมรและท่าทางประกอบ เป็นแบบอย่าง

ประวัติโรงเรียนบ้านขม

โรงเรียนบ้านขมก่อตั้งขึ้น เมื่อปี 2480 โดยรองรับนักเรียนจำนวน 3 หมู่บ้าน ปัจจุบันทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมนักเรียนทั้งหมด 149 คน มีครูทั้งหมด 12 คน (รวมตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ด้วย) เป็นครูผู้หญิง 5 คน ครูผู้ชาย 7 คน ครูส่วนใหญ่จะมีวัยใกล้เคียงกัน คือ ในช่วง 31 - 40 ปี มีครูเพียง 2 คน ที่มีช่วงอายุ 48 - 57 ปี ซึ่งในจำนวนนี้เป็นอาจารย์ใหญ่ด้วย ด้านคุณภาพทางการศึกษาของครูในโรงเรียนมี ดังนี้ ศิเศษมีธยม 1 คน ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น 2 คน ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง 1 คน ปกศ. 1 คน และปริญญาตรี 7 คน.

ครูส่วนใหญ่เป็นคนภายในตำบลและตำบลใกล้เคียงกับที่ตั้งโรงเรียนจำนวน 10 คน เป็นคนต่างอำเภอจำนวน 1 คน และคนต่างจังหวัด 1 คน ครูส่วนใหญ่พักอาศัยในหมู่บ้าน โดยมีบ้านเป็นของตนเอง มีเพียง 2 คน ที่อาศัยอยู่บ้านพักครู ครูส่วนใหญ่เดินทางมาโรงเรียนโดยรถจักรยานยนต์ ครูบางส่วนรับประทานอาหารเช้ากลางวันที่โรงเรียนโดยหิ้วข้าวมารับประทานหรือรับประทานอาหารเช้ากลางวันของโรงเรียน บางส่วนก็กลับไปรับประทานที่บ้านหรือร้านค้าในหมู่บ้านที่มีประมาณ 4 - 5 แห่ง

ชั้นเรียนมีทั้งหมด 10 ชั้น มีครูประจำชั้นต่าง ๆ จำนวน 10 คน จึงมีครู 2 คนที่ไม่ได้ประจำชั้นใด แต่จะคอยช่วยเหลือเข้าห้องสอนแทนในกรณีที่ครูประจำชั้นนั้นติดเวรทำอาหารกลางวันของโรงเรียนหรือไม่สบาย

ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนมีโครงการจำนวน 17 โครงการ รวมทั้งโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อช่วยเหลือเด็กให้ได้รับสารอาหารครบทุกหมู่ นอกจากนี้โรงเรียนยังมีโครงการที่แตกต่างจากโรงเรียนอื่น คือ โครงการห้องสมุดโรงเรียน ส่วนโครงการอื่น ๆ ก็มีแนวคิดคล้ายคลึงกับโรงเรียนอื่น ๆ

นอกจากนี้กิจการของสหกรณ์ของโรงเรียนก็เปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีหุ้นด้วย ซึ่งก็ได้รับความสนใจจากชาวบ้านเป็นอย่างดี และชาวบ้านก็จะนำเงินปันผลไปซื้ออุปกรณ์เครื่องเขียนให้แก่บุตรหลาน และโรงเรียนยังเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในหมู่บ้านที่ขาดทุนกู้เงิน โดยคิดดอกเบี้ยเงินย้ตราถูก ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

โรงเรียนบ้านขมได้รับเงินสนับสนุนช่วยเหลือด้านการศึกษา ปรับปรุงอาคารเรียนจากภิกษุรูปหนึ่งตลอดมา

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนบ้านขม

บริเวณโรงเรียนบ้านขม เป็นพื้นที่ราบมีเนื้อที่ประมาณ 12 ไร่ มีรั้วลวดหนามขึ้นสนิมหนา คดงอสูงประมาณ 1.50 เมตร แบ่งบริเวณโรงเรียนอย่างชัดเจนจากด้านหน้าซึ่งเป็นถนนลูกรัง เข้าหมู่บ้านขม ด้านข้างและด้านหลังโรงเรียน เป็นทุ่งนาเขียวสดสีสนิมหน้าฝน อีกด้านหนึ่งเป็นที่ตั้งหมู่บ้านขม

สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปนับว่าดี รอบ ๆ บริเวณรั้วของโรงเรียนปลูกต้นไม้ประปรายไม่ถึงร่มเงา และตามรายทางเดินโรงเรียนจะปลูกต้นกระถินณรงค์ มะพร้าว ห่างกันพอสมควร ซึ่งพอจะให้ร่มเงาได้บ้าง

พื้นที่ทั่วไปมีพืชร่มชาติขึ้นแต่ตัดไว้เรียบร้อยดี เป็นสนามฟุตบอล และที่ตั้งเสาธงและใกล้กับบริเวณเสาธงนั้นมีพื้นที่ทรายเรียบซึ่งมีเสาปักอยู่ 2 ข้างเป็นหลักยึดค้ำกับตาข่ายเพื่อยิงให้ตั้งสำหรับเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียน

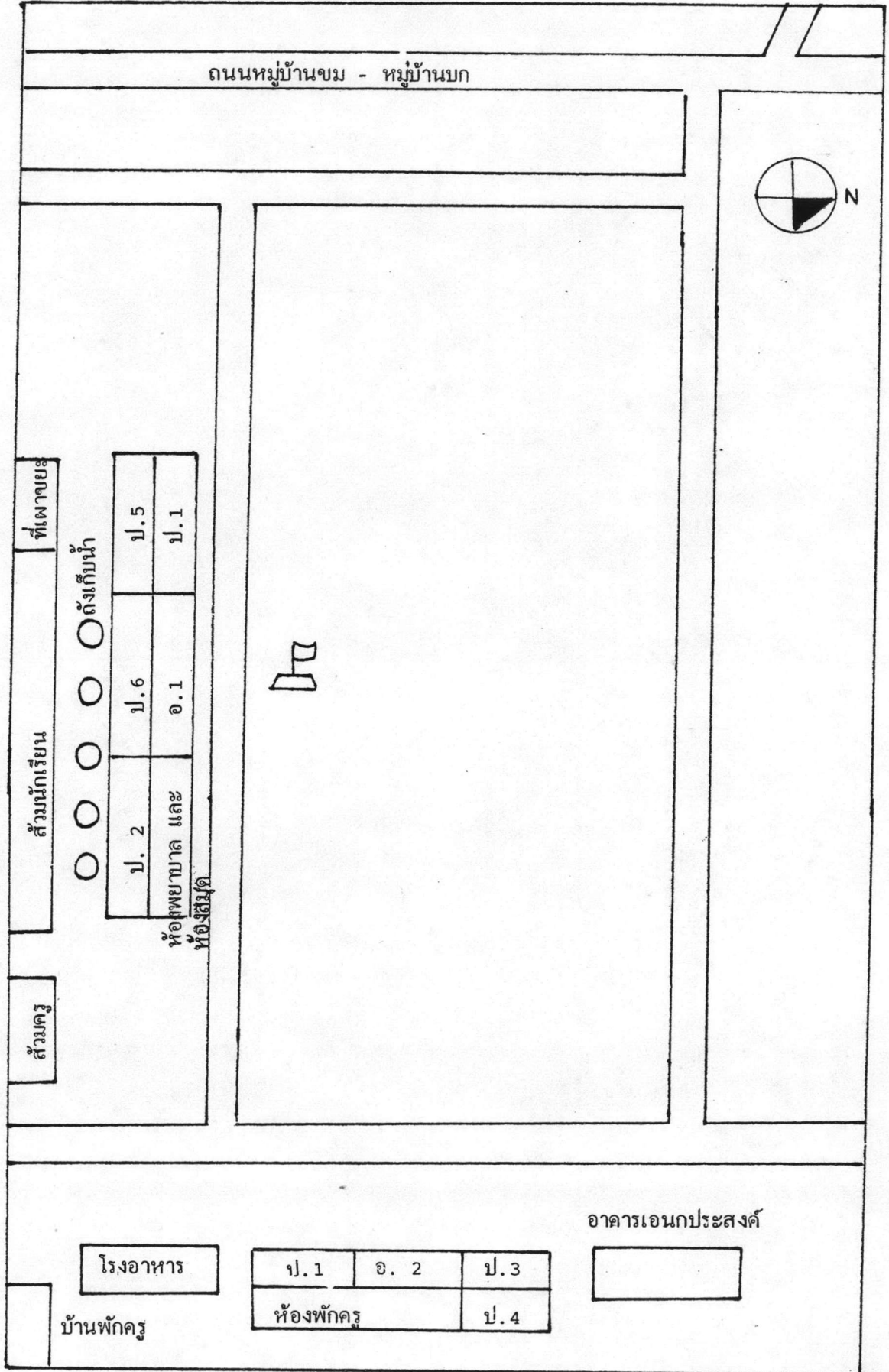
ทางเข้าประตูด้านซ้ายมีจักรยานประมาณ 30 คัน จอดอยู่ใต้ต้นกระถินณรงค์ซึ่งเป็นร่มเงาให้แก่รถพอสมควร และใกล้กันนั้นมีบ่อน้ำบาดาลลึกประมาณ 14 ฟุต 1 บ่อ ซึ่งได้รับการบริจาคจากโครงการน้ำพระทัยจากในหลวง

อาคารในบริเวณโรงเรียนมี 5 หลัง ห้องบ้านนอกอาคาร 2 ที่ และศาลา 1 หลัง โดยอาคารหลังที่ 1 เป็นอาคารเอนกประสงค์ ลานพื้นเป็นซีเมนต์และมีการยกกระดานพื้นขึ้นใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ หลังคามุงสังกะสี

อาคารหลังที่ 2 อาคารหลังนี้เป็นที่เรียน ห้องอาจารย์ใหญ่ เป็นอาคาร 2 ชั้น ครึ่งตึกครึ่งไม้ โดยชั้นล่างเป็นพื้นซีเมนต์ ข้างฝาก่ออิฐบล็อก ชั้นบนเป็นพื้นไม้ข้างฝาเป็นฝาไม้ มีบันไดไม้ขึ้นลง 2 ผัง หลังคามุงสังกะสี

แผนภาพที่ 11 โรงเรียนบ้านขม

อาคารหลังที่ 3 เป็นโรงอาหารพื้นซีเมนต์ลานโสัง สำหรับเป็นที่วางโต๊ะเก้าอี้ไม่สำหรับนั่งรับประทานอาหารส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งกันเป็นห้องครัว ด้านข้างอาคารมีกะละมังอลูมิเนียม 3 ใบ สำหรับให้เด็กล้างจาน และมีแทงค์น้ำดื่ม 1 ถัง

อาคารหลังที่ 4 อาคารหลังนี้เป็นห้องเรียน รวมทั้งชั้นอนุบาลปีที่ 1 ด้วย ห้องสมุด ห้องพยาบาล เป็นอาคารก่ออิฐฉาบปูนทาสีครีม 2 ชั้น หลังคามุงกระเบื้อง มีบันไดขึ้นลง 2 ผัง เดิมอาคารนี้เป็นอาคารเฝ้าดูโสังแต่โรงเรียนได้จัดหาทุนสนับสนุนการก่อสร้างชั้นล่างเพิ่มเติม อาคารหลังนี้มีห้องน้ำ 2 ห้อง แต่ใช้การไม่ได้ ด้านหลังอาคารนี้เป็นถังเก็บน้ำฝน 2 ถัง ซึ่งได้รับการบริจาคจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นแปลงที่ฝึกทำการเกษตรและที่เผาขยะของโรงเรียน ซึ่งสร้างจากอิฐบล็อกก่อขึ้นให้สูง เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม

ส่วนห้องน้่านอกอาคารมี 2 ที่ สำหรับครู 1 ที่ และนักเรียน 1 ที่ สำหรับสภาพห้องน้ำของครูนั้นสภาพไม่คงทนถาวร ส่วนห้องน้ำเด็กมีสภาพคงทนถาวร

ข้อมูลพื้นฐานของครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านขม

ครูเอ็นดู เป็นครูผู้หญิงอายุ 33 ปี เกิดที่หมู่บ้านขม และปัจจุบันก็อาศัยอยู่ในหมู่บ้านขม ครูเอ็นดูแต่งงานแล้ว ในการเดินทางมาโรงเรียนนั้นสามีครูเอ็นดูจะมารับมาส่งทั้งเช้าและเย็น ในช่วงกลางวันครูเอ็นดูจะซื้ออาหารกลางวันของโรงเรียนมารับประทานที่ห้องเรียน ด้านสุขภาพอนามัยของครูเอ็นดู กล่าวว่า "ไม่มีปัญหาอะไร" ครูเอ็นดูจบการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาการบริหารการศึกษา รัชการการครูครั้งแรกเมื่อปี 2524 ปัจจุบันรับราชการมาเป็นเวลา 13 ปีแล้ว ในการสอนครั้งแรกที่ได้รับการบรรจุสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อมาก็สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่โรงเรียนบ้านดง แล้วต่อมาก็ย้ายมาสอนที่โรงเรียนบ้านขม โดยเริ่มสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เช่นกันในปี 2530 และในปี 2534 ได้ประจำชั้นเด็กเล็กและสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 เป็นต้นมา การสอนชั้นเด็กเล็กหรือชั้นอนุบาลในครั้งแรกนั้น ครูเอ็นดูกล่าวว่าไม่เต็มใจในการสอนชั้นเหล่านี้เลย อาจารย์ใหญ่บอกให้สอนชั้นนี้ก็มาสอน เพราะไม่มีใครยอมลงมาสอน ในขณะที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เคยได้รับการอบรมก่อนเปิดชั้นเด็กเล็ก การอบรมใช้เวลา 3 วัน อบรมเกี่ยวกับ วิธีการสอน เทคนิคการสอน เนื้อหาของการสอน และหลักสูตรว่ามีอะไรบ้าง เมื่ออบรมเสร็จแล้วก็ยังไม่เข้าใจสิ่งต่างๆ ที่ได้รับจากการอบรม เพราะยังสอน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ แต่เมื่อได้สอนชั้นเด็กเล็กแล้ว ต่อมาก็ได้รับการอบรมอีก ก็รู้สึกว่าจะมองเห็นแนวทางการสอนได้ชัดเจนขึ้น ต่อจากนั้นก็ได้รับการอบรมอีก 2 ครั้ง เป็นการอบรมเกี่ยวกับการวัดประเมินผล กับการผลิตสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์ให้แกเด็ก ซึ่งผู้ที่จัดการอบรม คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

นอกจากหน้าที่เป็นครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 แล้ว ครูเอ็นดูยังมีหน้าที่อีกหลายอย่าง คือ ครูเวรประจำวัน ครูเวรประจำวันทำอาหารกลางวัน และความรับผิดชอบดูแลงานรักษาพยาบาลอนามัยต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งในบางวันที่เป็นเวรทำอาหารกลางวัน ครูเอ็นดูก็จะเข้าสอนถึงเวลา 10.00 น. แล้วส่งงานให้เด็กปั้นดินน้ำมันหรือวาดภาพระบายสี โดยไม่ได้ให้ครูซึ่งไม่มีชั่วโมงสอนมาช่วยเหลือแต่อย่างใด เพราะเด็ก ๆ สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามคำสั่งได้ เช่นเดียวกับ เมื่อครูต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับงานอนามัยประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอ ครูก็ใช้วิธีการดังกล่าวข้างต้นใช้กับนักเรียน เป็นการชั่วคราว และในกรณีที่ครูไปรับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ ก็จะปิดเรียนให้เด็กในชั้นอนุบาลปีที่ 1 เท่านั้น

ในปีการศึกษา 2537 ครูเอ็นดูได้รับการเสนอชื่อเข้าส่งประกวดครูดีเด่นด้านการสอนชั้นอนุบาลจังหวัด ซึ่งในเดือนพฤศจิกายนปรากฏว่า ครูเอ็นดูได้รับเลือกเป็นครูดีเด่นด้านการสอนระดับชั้นอนุบาลจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

ครูเอ็นดูออกเสียงภาษาไทยกลางค่อนข้างชัดเจนและจากการสังเกตครูเอ็นดูจะติดตามผลการสอนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่นในการสอนมารยาทการพูดต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การใช้คำว่า "ขอบคุณ" "ขอโทษ" หรือการก้มตัวของเด็กเมื่อผ่านผู้ใหญ่ จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าในระยะหลังของการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น เด็กทุกคนสามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์อย่างสม่ำเสมอ จากการสังเกตครูเอ็นดูจะเป็นผู้ติดตามปัญหา และเมื่อเกิดปัญหาของเด็กก็จะดำเนินการแก้ไขในเวลาต่อมา ตัวอย่างเช่น ในการนอนพักกลางวันของเด็ก ช่วงระยะแรกเด็กจะเกิดปัญหาคือ เมื่อเด็กนอนหลับผ้าห่มของเด็กจะหลุดออกจากตัวเด็กและเด็กโรงเรียนบ้านขมจะไม่มีเบาะหรือเสื่อสำหรับนอน ครูเอ็นดูจึงแก้ไขปัญหาคือให้เด็กนำผ้าห่มไปตัดเย็บเป็นถุงนอน

นอกจากนั้นครูเอ็นดูยังมีการดำเนินการเก็บเงินเด็กทุกคนคนละ 5 บาท/อาทิตย์ เพื่อจัดซื้อขนมมาให้เด็กรับประทานร่วมกับการตีมนมทุกวัน

ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านขม

นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านขมมีทั้งหมด 22 คน เป็นนักเรียนชาย 10 คน นักเรียนหญิง 12 คน นักเรียนทั้งหมดเดินมาโรงเรียน มีเด็กชายเพียง 2 คนที่มีผู้ปกครอง ขับรถจักรยานยนต์มาส่ง เด็ก 2 คนนี้มีพ่อแม่ประกอบทำอาชีพรับราชการและช่างยนต์ เด็กทั้งหมด ที่เหลือในท้องพ่อแม่มีอาชีพทำนา

เด็กทุกคนนำอาหารกลางวันมารับประทานเอง ภาชนะที่นำมาบรรจุอาหารนั้น ส่วนใหญ่ เป็นปิ่นโตสแตนเลส มีเพียงบางคนที่ เป็นตลับข้าวพลาสติกสีดิส อาหารที่เด็กนำมา รับประทานนั้นมีทั้งอาหารแห้ง เช่น ไข่เจียว ไข่ดาว ไข่ต้ม กุนเชียง ปลาทอด อาหารประเภท ผักต่างๆ

การแต่งกายของนักเรียนทุกคนสะอาดและ เรียบร้อย แต่งกายด้วยชุดนักเรียนทุกคน จากการสอบถามครูได้ความว่า ถึงแม้ว่าครูจะไม่สามารถซัก เสื้อผ้าของนักเรียนได้ เมื่อ เห็นว่า เสื้อ ของนักเรียนสกปรก แต่ก็สามารถสอดส่องดูว่า เด็กคนใดมี เสื้อผ้าสกปรกครูก็จะมีจดหมายไปถึง ผู้ปกครองและ เนื่องจากครูก็เป็นคนในหมู่บ้านจึงสามารถพูดคุยกับผู้ปกครองให้ช่วยเหลือทำความสะอาด นอกจากนั้นก็ชี้แนะให้ผู้ปกครองจัดหาชุดนักเรียนให้นักเรียนอย่างต่ำคนละ 2 ชุด เพื่อหมุนเวียนในการใช้งาน

เด็กเกือบทุกคนในห้องเรียนมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีส่วนสูงและน้ำหนักเหมาะสม กับวัย ใบหน้าสดใส เนื้อตัวสะอาด ในห้องเรียนมีเด็กเพียง 1 คน ที่ผอมตัวเล็กกว่าวัยแต่จากการสอบถามได้ความว่า เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวมีรูปร่างเล็กทุกคน

เด็กนักเรียนจำนวน 20 คนสามารถพูดภาษาถิ่น เขมรได้ดี และอีก 2 คนไม่สามารถพูดภาษาถิ่น เขมรได้ดี แต่สามารถพูดภาษาถิ่นอีสานได้ ทั้งนี้เนื่องจากพ่อแม่ของเด็กทั้ง 2 คนเป็นคนที่พูดภาษาถิ่นอีสานที่ต่งย้ายเข้ามาทำมาหากินในหมู่บ้านนี้ ส่วนเด็กอีก 20 คนที่สามารถพูดภาษาถิ่น เขมรได้ดี เพราะพ่อแม่ เด็ก เป็นคนในท้องถิ่นและทั้ง เด็กและพ่อแม่อาศัยในท้องถิ่นนี้ เป็น เวลานาน แม้ว่าในบางครอบครัวที่พ่อแม่รับราชการหรือมีฐานะดีจะใช้ภาษาไทยกลางในการพูดคุยกับลูก แต่ เด็กก็สามารถพูดภาษาถิ่น เขมรได้ดี

เด็กนักเรียนจำนวนประมาณ 7 คน สามารถพูดภาษาไทยกลางได้ดีและสามารถเข้าใจ สื่อสารกับครูได้ดีกว่าเด็กคนอื่น ๆ แม้ว่าจะ เป็นช่วงระยะแรกของการเปิดภาคเรียน ซึ่งจากการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เหล่านี้ ก็พบว่า เด็กมีพ่อแม่อาชีพรับราชการ หรือมีฐานะ และใช้ ภาษาไทยกลางในการพูดคุยที่บ้านด้วย

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านชม

ห้องชั้นอนุบาลปีที่ 1 ตั้งอยู่ชั้นล่างของอาคารที่อยู่ด้านหน้าเสาธง โดยห้องชั้นอนุบาลปีที่ 1 อยู่ระหว่างห้องสมุดกับห้องพยาบาลและห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พื้นหน้าห้องเป็นพื้นซีเมนต์ หน้าห้องมีโต๊ะสำหรับวางอ่างล้างมือของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 นอกจากนั้นก็มีชั้นวางของซึ่งชั้นบนวางค้ำบข้าวของเด็ก อีก 2 ชั้นด้านล่างสำหรับวางรองเท้าเด็ก โดยส่วนใหญ่เป็นรองเท้าพองน้ำ ด้านหน้าห้องก่อนเข้าห้องเรียนติดป้ายนิเทศ์เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ในระยะแรก ห้องนี้มีประตู 2 ด้าน ประตูด้านหลังและด้านหน้ามีภาพข้อมูลเกี่ยวกับจำนวน เด็กและรูปภาพการ์ตูนซึ่งมีข้อความต่าง ๆ ประกอบภาพ เช่น "สวัสดีครับคุณครู" "สวัสดีค่ะ" "สวัสดีนักเรียน" และประตูทั้ง 2 ด้านมีม่านสีฟ้าติดอยู่ด้วย

เมื่อมองจากประตู เข้าไปยังห้องจะพบกับห้องสี่เหลี่ยมผืนผ้าทาสีฟ้าอ่อนสดใส เพดานห้องทาสีเหลืองมีพัดลมติดอยู่ 2 เครื่อง และหลอดไฟ 2 หลอด ซึ่งมีสภาพใช้งานได้ และเมื่อเหลือบมองดูที่พื้นห้องจะพบว่า เป็นพื้นซีเมนต์ปูด้วยเสื่อน้ำมันสีน้ำเงิน เข้มมีสภาพใหม่ ห้องนี้มีหน้าต่างเพียง 1 ด้าน มีม่านสีฟ้าติดอยู่ เมื่อมองออกไปนอกหน้าต่างจะเห็นถึงเก็บน้ำฝนขนาดใหญ่ ซึ่งยังแสงแดดที่ส่องเข้ามายังห้องพอสมควร และหน้าต่างแต่ละบานติดภาพ ผลไม้ ซึ่งบางภาพมีข้อความเขียนประกอบ เมื่อมองลงไปแถบขอบหน้าต่างก็เห็นตะปุดอกไว้สำหรับแขวนผ้าขนหนู ผ่ากันเป็นอัน ซึ่งสีเดียวกันหมด และกระบอกน้ำกับแปรงสีฟัน เหนือตะปุดอกไปเล็กน้อย เป็นรูปสมิทาจากกระดาษ และมีพยัญชนะ ก- ข ประกอบเป็นสัญลักษณ์ช่วยให้เด็กเก็บของตนเองได้ถูกต้อง และตามมุมต่าง ๆ ของห้องมีกระถางต้นไม้ประดับอยู่ให้ความเขียวติดแก่ห้อง

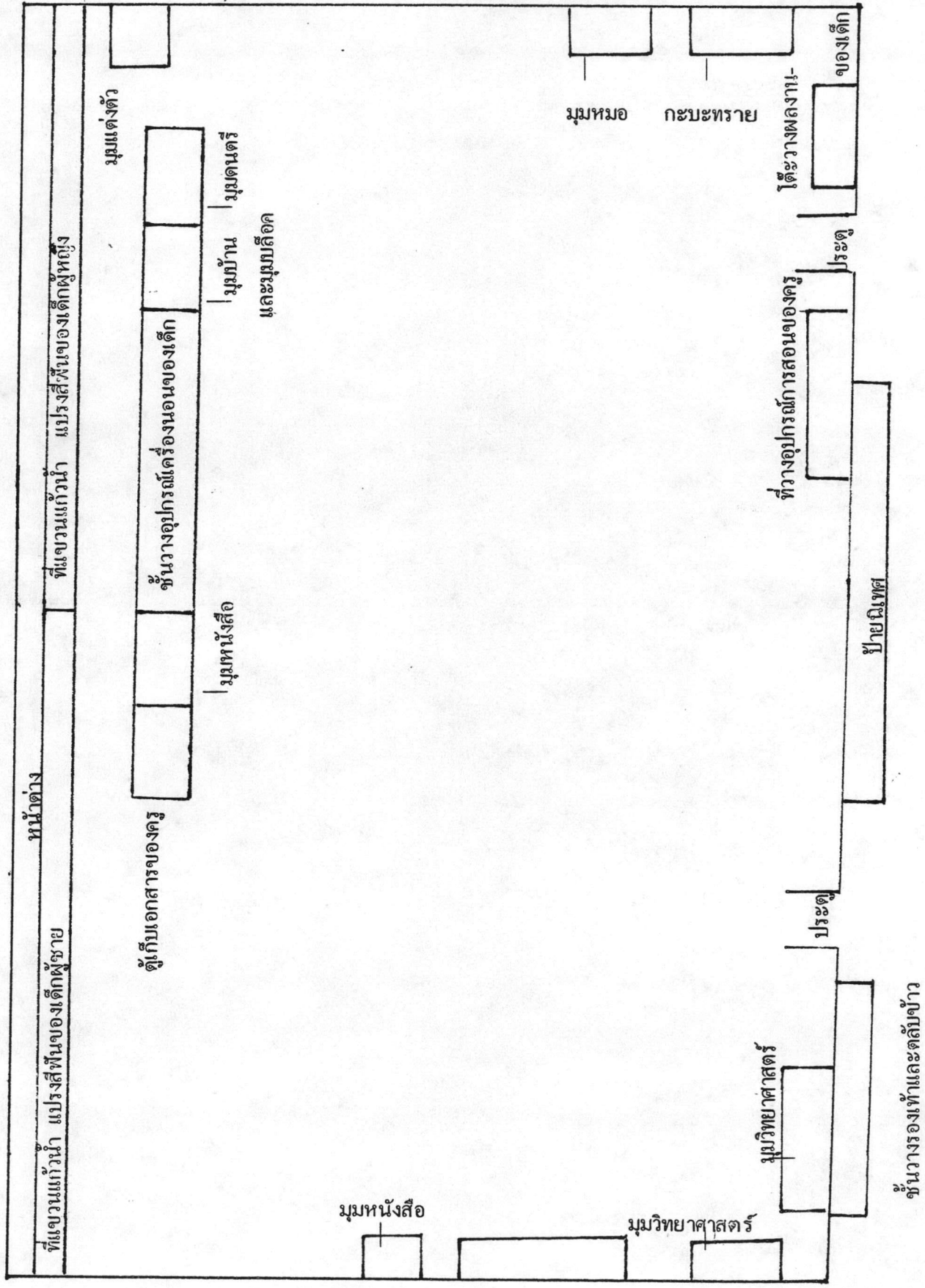
เมื่อเหลือบมองไปยังผนังของห้อง ก็พบว่า ผนังตรงข้ามหน้าต่างติดแผ่นป้ายนิเทศ์ แสดงผลงานเด็ก ป้ายนิเทศ์เกี่ยวกับผลไม้ชนิดต่าง ๆ ภาพสัตว์ประกอบพยัญชนะไทย ตารางกิจกรรมประจำวัน แผ่นภาพรูปเวรประจำวันของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ส่วนผนังด้านหน้าห้องติดแผ่นภาพประกอบพยัญชนะไทย ก - ข แผ่นป้ายภาพวาดสีเมจิก เรื่อง ฝนจำ แผ่นภาพตัวเลขไทย 1-100 แผ่นภาพผลไม้ รูปวิว และนาฬิกาที่สามารถบอกเวลาได้

ส่วนผนังด้านหลังห้องติดแผ่นภาพรูปสัตว์โดยมีเลขอารบิกประกอบ แผ่นภาพวัน เดือน ปี ซึ่งตกแต่งเป็นรูปสัตว์ด้วยกระดาษสีสดใส แผ่นภาพดอกไม้ รูปสัญลักษณ์ประจำแต่ละห้อง คือ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ในห้องเรียนมีตู้ชั้นวางอุปกรณ์การเรียนการสอนของครู และอุปกรณ์เครื่องนอนของเด็ก ซึ่งเด็กมีสภาพใหม่และสีเดียวกันทั้งหมด และตามผนังทั้ง 4 ด้านของห้องมีมุมต่าง ๆ กระจายอยู่

แผนภาพที่ 12 ห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านขม

ได้แก่ มุมดนตรี มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ มุมหมอ มุมแต่งตัว มุมบ้าน มุมบลิ๊อค และกะบะทราย
 านแต่ละมุมนั้นมีอุปกรณ์มากมายสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ และอุปกรณ์ของเล่นต่าง ๆ จัดไว้อย่างเป็น
 ระเบียบสะอาดตาตลอดเวลา

ความเป็นไปวันแต่ละวันและสภาพการจัดกิจกรรมประจำวันของห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียน
 ป่าขม

ในเวลาประมาณ 7.20 น. เด็กเริ่มทยอยมาโรงเรียน เมื่อมาถึงห้องเรียนเด็กก็จะ
 จะนำด้ายขาวไปวางที่ชั้นวางของหน้าห้อง และในกรณีที่ในวันจันทร์เด็กก็จะนำถุงยามมาแขวนและ
 นำปลอกหมอนมาสวมหมอนและนำผ้าห่มมาพับเข้าตู้ ต่อจากนั้นในเวลา 7.40 น. - 8.00 น. เด็ก
 3 กลุ่ม ทำหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากครู คือ รองน้ำสำหรับล้างมือ กวาดห้อง จัดของเล่นส่วน
 ครูก็มาจัดห้องดูแลเด็กในการทำหน้าที่ แต่ในกรณีที่ เป็นครูเวรประจำวันของโรงเรียน หรือเวร
 ทำอาหารครูก็จะทำหน้าที่ของตนเอง สำหรับเด็กเมื่อทำหน้าที่ของตนเสร็จ เด็กบางคนก็เล่นใน
 ห้องบางส่วนก็เล่น เครื่องเล่นสนาม

เวลา 8.40 น. เด็กตั้งแถวจากหน้าอาคารเรียนเพื่อเดินไปเข้าแถวหน้าเสาธง

เวลา 9.00 น. เด็กเดินเข้าห้องเรียน โดยเมื่อถึงหน้าห้องเรียนเด็กก็ถอดรองเท้า
 ที่ชั้นวางของและเดินไปนั่งเป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม ตามที่ครูเคยจัดให้แต่ละกลุ่มมีชื่อประจำกลุ่มของตน
 เองเป็นสัตว์ชนิดต่าง ๆ คือ หมู แมว เป็ด ไก่ เมื่อครูเข้ามาในห้องเรียน หัวหน้าห้อง
 บอกให้นักเรียนสวัสดีคุณครู พร้อมกับก้มลงกราบด้วย ครูกล่าวสวัสดีและพูดคุยทักทายเด็กใน
 เรื่องราวที่ได้รับฟังจากหน้าเสาธง ต่อจากนั้นครูก็หยิบบัญชีเรียกชื่อเด็ก เพื่อสำรวจการมา
 โรงเรียนของเด็กโดยการเรียกชื่อเด็ก ให้เด็กขานรับว่า "มาคะ มาครับ" พร้อมกับยกมือ าน
 บางวันที่มีการเรียกชื่อนั้นครูจะมีการตรวจฟันประกอบเป็นรายบุคคลด้วย แต่โดยทั่วไปเมื่อครูสำรวจ
 การมาโรงเรียนของเด็กแล้ว ครูจะเดินตรวจสอบสภาพอนามัยของเด็กตามกลุ่มด้วย

เวลา 9.10 น. ครูนำเด็กร้องเพลงหรือบอกรักให้เด็กร้องเพลงประกอบทำทาง
 หลังจากนั้นก็เป็นกิจกรรมการอ่านปฏิทินประจำวัน โดยในระยะแรกของครูอ่าน เป็นแบบอย่างให้
 เด็กอ่านตาม ต่อมาในระยะหลังครูซักถามเด็กเพื่อตรวจสอบความเข้าใจจากสิ่งที่ เรียนมาเกี่ยวกับ
 ปฏิทินประจำวัน โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกภาพปฏิทินให้ถูกต้องโดยอาจจะทำ เป็นกลุ่มหรือ
 บุคคล

เมื่ออ่านปฏิทินประจำวันเรียบร้อยแล้ว ครูสนทนาเล่าเรื่องโดยบางครั้งครูก็ให้เด็กออกมาเล่าเรื่องที่เด็กพบหรือกระทำในวันเสาร์อาทิตย์หรือชกถามพร้อมกันทั้งชั้น ในบางครั้งครูก็นำแผ่นภาพประกอบต่าง ๆ หรือสื่อของจริงในการเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กรับฟังและแสดงความคิดเห็น ซึ่งเด็กได้ตั้งใจฟังครูพูดและมองแผ่นภาพที่ครูเสนอ และในวันบางวันครูก็เล่านิทานให้เด็กฟังต่อจากการเล่าเรื่องประกอบภาพ โดยการเล่านิทานทุกครั้งครูใช้ภาพประกอบหรือหุ่นประกอบการเล่าเรื่องทุกครั้ง และครูมีการพูดคุยชกถามเด็กเกี่ยวกับภาพและเนื้อเรื่องต่าง ๆ ที่ครูนำเสนอให้เด็ก ซึ่งเด็กก็ตอบคำถามได้และสนใจฟังและดูภาพที่ครูนำเสนอ

เวลา 10.30 น. ครูให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น การปั้นดินน้ำมัน การวาดภาพ และระบายสีด้วยสีเทียน ซึ่งการวาดภาพนั้นบางครั้งก็เป็นการวาดภาพตามจินตนาการของเด็กและบางครั้งครูก็กำหนดเรื่องในการวาดภาพให้เด็ก ก่อนการปฏิบัติงานครูจะอธิบายเกี่ยวกับการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในกรณีที่เป็นการปั้นดินน้ำมัน เด็กชายบางคนมีหน้าที่ในการนำเล็อน้ำมันมาเตรียมในการปั้นดินน้ำมันมาวางซ้อนกันกับเล็อน้ำมันที่ปูอยู่ก่อนแล้ว ต่อจากนั้นเด็กชายเหล่านี้ก็กลับเข้ามาแถวต่อจากเพื่อนที่ตั้งแถว 2 แถว หน้าที่ซึ่งวางดินน้ำมันและอุปกรณ์ในการเล่นดินน้ำมัน เพื่อรอเพื่อนทุกคนให้เข้ามาครบจึงหยิบดินน้ำมันมาเล่นที่เล็อน้ำมัน จากการสังเกต เด็กชายมักจะเล่นด้วยกัน เช่นเดียวกับเด็กหญิง ส่วนในกรณีกิจกรรมการวาดภาพภายหลังที่ครูอธิบายวิธีการแล้ว หัวหน้าแต่ละกลุ่มเดินมารับแผนงานจากครูไปแจกเพื่อนในกลุ่มตนโดยมีสมาชิกบางคนไปหยิบดาดสีเทียนมานั่งรอไว้ในแต่ละกลุ่มแล้ว

ในขณะที่เด็กปั้นดินน้ำมัน หรือการวาดภาพ ระบายสี ครูจะเดินดูเด็กทำงานพร้อมกับชี้แนะเด็กให้สังเกต ครูก็ไปยังที่เบาะรองนั่งเพื่อทำงานธุรการของห้องเรียนหรืองานของโรงเรียนที่ได้รับมอบหมาย ในช่วงระยะนี้มีรถบดดินจำนวน 6 - 7 คัน ขับผ่านหน้าโรงเรียนทุกวัน เด็ก ๆ โดยเฉพาะเด็กผู้ชายจะวิ่งไปดูรถบดดินและพูดเกี่ยวกับรถบดดิน ในบางครั้งเด็กจะวาดภาพหรือปั้นดินน้ำมัน เป็นรถบดดิน

เวลา 11.30 น. ครูบอกเด็กที่ทำงานเสร็จเข้าแถวนั่งรอส่งงานครู ครูก็ตรวจผลงานเด็กเป็นรายบุคคลทีละทีพร้อมชกถามเกี่ยวกับผลงานเด็ก ในกรณีที่เป็นการวาดภาพของเด็กนอกเหนือจากการชกถามแล้ว ครูก็เขียนสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กตอบและเก็บผลงานการวาดภาพไว้กับครู ส่วนการปั้นดินน้ำมัน เด็กนำผลงานไปเก็บไว้หลังตู้เก็บผลงาน

ต่อจากนั้นครูก็บอกให้ เด็กออกไปล้างมือที่โต๊ะซึ่งมีกะละมังใส่ผ้าวางไว้ 2 ใบ โดยใบแรก เป็นน้ำผสมผงซักฟอก ใบที่สอง เป็นน้ำเปล่า พร้อมกับผ้าเช็ดมือที่แขวนไว้ เด็ก เข้าแถวล้างมือแล้ว เด็กก็เดิน เข้าห้อง เพื่อใส่ผ้ากันเปื้อนและนั่ง เป็นกลุ่มรอครู ครูก็ปล่อยให้เด็กออกไปทะเลาะกลุ่มโดยในการเดินผ่านไปของบางกลุ่มต้องเดินผ่านครู ครูก็ยิ้มมารยาทในการเดินผ่านผู้ใหญ่มาก่อนทุกครั้ง เกือบทุกกิจกรรม เด็กก็ เดินไป เป็นแถวแล้วหยิบตลับข้าวที่ชั้นวางพร้อมกับสวมรองเท้า และตั้งแถวรอเพื่อนและครูหน้าอาคารเรียน เมื่อเด็กเข้าแถวเสร็จแล้วครูก็เดินนำเด็กไปรับประทานอาหารที่โรงอาหาร

เวลา 12.00 น. เด็ก ๆ นั่งบนเก้าอี้ยาว 2 ตัว โดยมีโต๊ะไม้ยาวคอนข้างเก๋าวางอยู่ตรงกลาง เด็กวางข้าวไว้ข้างหน้าตนเอง ครูเดินไปตักอาหาร เสริมกลางวันของโรงเรียนมาให้แก่ เด็กต่อจากนั้นครูจึงบอกให้หัวหน้าส่งลูกน้องให้เปิดตลับข้าวและกล่าวคำขอบคุณพระแม่โพสพก่อนลงมือรับประทานอาหาร โดยหัวหน้าก็จะ เป็นผู้ส่งเช่นกัน แล้วเด็ก ๆ ก็ลงมือรับประทานอาหารกลางวัน จากการสังเกตสิ่งที่เด็กใช้เสื่ออาหารนั้น ส่วนใหญ่เป็นปืนโตสแตนเลส มีบางส่วนที่ใส่ตลับข้าวพลาสติกสีดำ กับข้าวของเด็กที่นำมามีทั้งแกง ผัก ของแห้งจำพวก กุนเชียง ไช้ลูกชิ้น ปลาหู เมื่อเด็กคนใดรับประทานอาหารเสร็จก็จะก้มลงเก็บ เมล็ดข้าวและเศษอาหารใส่ตลับข้าว และเด็กคนใดที่รับประทานอาหารเสร็จทีหลังจะ เช็ดโต๊ะ แล้วเด็กก็ไปตักน้ำที่ถังใส่ของโรงเรียน

ต่อจากนั้น เด็กก็นำตลับข้าวไปเก็บ แล้วเด็ก 1 กลุ่ม ซึ่งรับผิดชอบในการรองน้ำสำหรับแปรงฟันก็นำกะละมังพลาสติกไปรองน้ำไว้รอเพื่อน สำหรับเด็กคนอื่นก็ไปหยิบแปรงสีฟันและกระบอกน้ำ เข้าแถวรอรับยาสีฟันจากครูในระยะแรกของการ เปิด เทอมและจากหัวหน้าในระยะหลังของการ เปิด เทอม ในการรับยาสีฟันจากครูและหัวหน้านั้นเด็กต้องกล่าวว่า "ขอบคุณ ขอบใจ" ทุกครั้ง เนื่องจากครูคอยกำกับให้ปฏิบัติ เมื่อเด็กรับยาสีฟันแล้วก็เข้าแถวตักน้ำ และเดินแถวเป็น 2 แถว ไปตรงตู้ไม้รอเพื่อนให้ตักน้ำให้ครบ หัวหน้าก็ดูว่าเด็กมาครบหรือยัง เมื่อครบแล้วหัวหน้าก็บอกให้ เพื่อนลงมือแปรงฟันได้ โดยการปฏิบัติกิจกรรมนี้ในช่วงระยะหลังการ เปิดภาคเรียน ครูไม่ได้ติดตามเด็กในการปฏิบัติ เมื่อเด็กแปรงฟัน เรียบร้อยแล้วก็เข้าห้องถอดผ้ากันเปื้อนสำหรับเด็กกลุ่มที่รองน้ำในการแปรงฟันก็เก็บกะละมังไป เก็บไว้หลังห้อง ส่วนครูก็กวาดห้องไว้รอและนำถุงนอน เด็กมาวางไว้คอยท่าจากนั้น เด็กก็หยิบหมอนมาวางลงแล้วนั่ง เป็นแถวรอเพื่อนจนครบทุกคน โดยนั่งเป็น 2 แถวยาวหันหน้าเข้าหากันระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง ในช่วงระยะแรกของครูจะ

เป็นผู้นำเด็กในการพูดและปฏิบัติเกี่ยวกับการสวดมนต์ นิ่งสมาธิ แต่ในช่วงหลังครูให้หัวหน้า เป็นผู้
ดำเนินการทุกอย่าง โดยครูคอย เป็นผู้ดูแลการปฏิบัติและตักเตือนในการปฏิบัติของเด็ก

ภายหลังที่เด็กนอนแล้ว ครูก็รับประทานอาหารในห้องเรียน ต่อจากนั้นครูก็นั่งทำงาน
หรือเตรียมการสอนในช่วงบ่าย

เวลา 14.30 น. เด็กตื่นนอนแล้วเก็บหมอนพับผ้าห่มตัวเองไป เก็บที่ช่อง แล้วเดินไป
หยิบผ้าขนหนูเดินเข้าแถวไป เป็นกลุ่ม เข้าห้องน้ำและล้างหน้า ต่อจากนั้นเด็กก็เข้าแถวทาแป้งและ
ทวิผม คนใดทวิผมทาแป้งเรียบร้อยแล้วก็นั่ง เป็นกลุ่มรอครู เมื่อเด็กนั่งครบทุกคนแล้วก็บอกให้
เด็กเดินไป เป็นกลุ่มหยิบกล่องนมและขนม ซึ่งขนมนี้มาได้จากการเก็บเงินจากผู้ปกครองของเด็ก
แต่ละคน สัปดาห์ละ 5 บาท เมื่อเด็กรับขนมครบทุกคน ครูก็นำเด็กร้องเพลงตีมนมหรือบอกให้
เด็กร้องเพลงด้วยตนเอง ต่อจากนั้นครูก็อนุญาตให้เด็กตีมนมและทานขนม เด็กกล่าวว่า
"ขอบคุณครับ" พร้อมกับไหว้คุณครูและลงมือรับประทานขนมและตีมนม ต่อจากนั้นเด็กก็เข้าแถว เอา
กล่องนมไปที่ถังขยะแล้วล้างมือ ระหว่างนั้นครูจะเตรียมเกมหรือกิจกรรมที่จะปฏิบัติต่อไป

เวลา 15.05 น. เด็กนั่งเป็นกลุ่มครบทุกกลุ่ม บางวันครูก็ให้เด็กเล่นเกมการศึกษา
ในบางวันก็ร้องเพลงประกอบเครื่องดนตรี บางวันก็เล่นตามมุมต่างๆ โดยในการเล่นเกมตาม
มุมและเกมการศึกษาแต่ละครั้ง ครูอธิบายวิธีการเล่นและชักชวนการเล่นของเด็กส่วนการร้องเพลง
นั้นครูเปิดโอกาสให้เด็กร้องเพลงที่สนใจและสมัครใจ โดยบางครั้งครูให้เพื่อนร่วมร้องเพลงหรือ
เต้นประกอบพร้อมกับเล่นเครื่องดนตรีประกอบ แต่ระยะหลังครูใช้เวลาช่วงนี้เป็นกิจกรรมการสอน
คำศัพท์ เป็นกิจกรรมหลัก

เวลา 15.50 น. ครูเตือนให้เด็กเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเล่นโดยใช้การร้องเพลง
หรือบอกกล่าวซึ่งเด็กก็สามารถเก็บของไว้ได้อย่างเป็นระเบียบ เช่น เต็ม แล้วมานั่งเป็นกลุ่ม แต่ใน
กรณีวันศุกร์เด็กก็จะเก็บผ้าห่ม ปลอกหมอน และผ้าขนหนูใส่ถุงยามเพื่อ นำกลับไปซักที่บ้านต่อจาก
นั้นครูก็พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับความสะอาดของเสื้อผ้า และสิ่งที่คุณควรปฏิบัติ เมื่อกลับไปบ้าน หลัง
จากนั้นหัวหน้าก็บอกให้นักเรียนในห้องทำความสะอาด เคารพครูก่อนกลับบ้าน

เวลา 16.30 น. นักเรียนสวมรองเท้าถือคียบข้าวตั้งแถวหน้าอาคารเรียนไปเข้าแถว
หน้าเสาธงรับฟังการอบรมชี้แจงเรื่องต่าง ๆ โดยมีครูประจำชั้นเดินตามไปด้วยในบางครั้ง ต่อ
จากนั้นเด็กเล็กก็เดินแถวกลับบ้าน แต่ในวันฝนตกครูประจำชั้นก็ปล่อยเด็กกลับบ้านทันที โดยไม่
ต้องเข้าแถวหน้าเสาธง

หมายเหตุ ในกิจกรรมเกือบทุกกิจกรรมครูได้ให้กำลังใจ ให้การกระตุ้น เด็ก ๆ อย่างสม่ำเสมอและในบางวันที่ครูมีหน้าที่ เป็นผู้ทำอาหารกลางวันแก่ เด็ก หรือต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอ ครูก็ส่งงานให้เด็กปั้นดินน้ำมันหรือวาดภาพระบายสี โดยไม่ได้ให้ครูซึ่งไม่มีชั่วโมงสอนมาช่วยเหลือแต่อย่างใด ซึ่งก็ปรากฏว่าเด็กรู้บทบาทหน้าที่ของตนได้ดี และในกรณีที่ครูได้รับการอบรมเรื่องต่างๆ ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 ก็แจ้งผลการเรียนการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1

การควบคุมชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านชม

ในช่วงระยะ 1 - 2 สัปดาห์แรกในการดำเนินกิจกรรมการสอน ครูยังต้องคอยพูดและคอยตักเตือนเด็ก โดยการชี้สายตามองหรือหยุดการเล่าเรื่องต่าง ๆ เพื่อหยุดพฤติกรรมเด็กจำนวน 2 - 3 คน ซึ่งพูดคุยกันหรือนั่งเล่นอยู่คนเดียวโดยไม่สนใจในกิจกรรมของครู เมื่อครูมีการสอนงตอบต่อปฏิกริยาเด็กดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่า เด็กหยุดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทันที

ส่วนการควบคุมระเบียบในการเข้าแถว หรือเกี่ยวกับระเบียบในการดำเนินกิจกรรมในช่วงแรกครูจะเป็นผู้นำปฏิบัติ ซึ่งก็ปรากฏว่า เด็กให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี

ภายหลังการเปิดภาคเรียนได้ประมาณ 2 สัปดาห์ สังเกตได้ว่า ในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนนั้น เด็กจะตั้งใจฟังและสนใจในสิ่งที่ครูนำเสนอ โดยไม่มีการพูดคุยนสนทนาในเรื่องอื่น นอกจากนั้นบางครั้งที่ครูซักถามเชื่อมโยงลำดับประสบการณ์เด็ก เด็กก็จะหันหน้ามาคุยถึงเรื่องนั้น ๆ และเมื่อครูพูดคุยถึงเรื่องต่อไป หรือเมื่อครูตักเตือนให้เด็กฟัง เด็กก็หันมาสนใจครูทันที

ส่วนการปฏิบัติกิจกรรมของเด็กในกิจกรรมต่างๆ นั้น เช่น การเข้าแถวล้างมือ แปรงฟัน ตีมนม เข้าห้องน้ำ เด็กสามารถปฏิบัติได้โดยที่ครูไม่ต้องควบคุมหรือช่วยเหลือแต่อย่างใด ครูเพียงแต่พูดอย่างเดียว เด็กก็สามารถปฏิบัติตนได้อย่างที่ครูเคยชี้แนะมาแล้ว เช่น ครูพูดว่า "เอ้าไปเอาดินน้ำมันมาปั้น" เด็กก็จะเข้าแถว 2 แถว เป็นแถวหญิง-ชาย โดยมีเด็กบางส่วนนำเสื่อน้ำมันมาปูเพื่อวางดินน้ำมันสำหรับเล่นต่อจากนั้นก็ไปเข้าแถวคอเพื่อนซึ่งเข้าแถวรอเพื่อหยิบดินน้ำมันไปปั้น

ในกรณีที่ครูไม่อยู่ห้องเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ โดยส่วนใหญ่นักเด็กก็จะปฏิบัติหน้าที่ที่ครูมอบหมายให้กระทำเป็นอย่างดี และในตอนเช้าภายหลังการเข้าแถวหน้าเสาธงแล้วเด็กก็จะวิ่งมารอคุณครูเป็นกลุ่มโดยไม่แตกแถวแม้ว่าครูจะเข้าห้องช้า

กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละช่วงเวลาของครูโรงเรียนบ้านขม

1. ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 ของการเปิดภาคเรียน เป็นช่วงที่เด็กเข้าโรงเรียนเป็นครั้งแรก ขาดความคุ้นเคยกับโรงเรียน ต้องอาศัยเวลาในการปรับตัวสักระยะหนึ่ง เพื่อให้คุ้นเคยกับเพื่อน ครู และสภาพต่าง ๆ ของห้องเรียน เพราะเด็กเพิ่งออกจากบ้านเป็นครั้งแรกและโรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมใหม่สำหรับเด็ก ครูจึงไม่ดำเนินกิจกรรมที่เคร่งครัดกับเด็ก ครูจะนำเด็กไปรู้จัก อาจารย์ใหญ่ สถานที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน เล่านิทาน และฝึกการพูดแบบต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

2. ในช่วงสัปดาห์ที่ 2 - 3 ของการเปิดภาคเรียน จากการสัมภาษณ์ครูได้ความว่า เมื่อเด็กเกิดความคุ้นเคยกับโรงเรียนแล้ว ครูก็ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัย ทั้งนี้เพราะเด็กมีเป็นจำนวนมากและเด็กแต่ละคนก็มีพื้นฐานครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันระเบียบวินัยจึงจำเป็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้ลุล่วง ซึ่งการฝึกระเบียบวินัยภายหลังที่เด็กคุ้นเคยกับโรงเรียน เป็นสิ่งที่ไม่ยากแก่การฝึกหัด

3. ในช่วงสัปดาห์ที่ 3 - 8 ของการเปิดภาคเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนช่วงนี้อาศัยแบบแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมแต่ละช่วงเวลา แต่เนื้อหาที่ครูนำมาเสนอ เป็นสิ่งที่ครูคิดขึ้นมาใช้เอง นอกจากนั้นก็มีส่วนคำศัพท์ ออกเสียง แทรกลงไปในกิจกรรมต่าง ๆ

4. ในช่วงสัปดาห์ที่ 9 - 10 ของการเปิดภาคเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ยังคงดำเนินเช่นเดิม แต่มีการเพิ่มกิจกรรมการออกเสียงและคำศัพท์ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ครูกล่าวว่า "การดำเนินกิจกรรมนี้ในช่วงระยะนี้ เนื่องจากเด็กใช้ภาษาถิ่น เขมรเป็นภาษาในการสื่อสารภายในหมู่บ้าน เมื่อเข้ามาโรงเรียน ซึ่งใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสารกัน เด็กจึงประสบปัญหาในการใช้คำและออกเสียงภาษาไทยกลาง แต่การที่จะแก้ไขปัญหาด้านภาษาทันทีเมื่อเด็กเข้าโรงเรียน อาจก่อให้เกิดปัญหา เด็กอาจจะไม่ยอมมาโรงเรียน ทั้งนี้เด็กเพิ่งเริ่มปรับตัวให้เข้ากับโรงเรียน"

ความแตกต่างของการใช้ภาษาของครูโรงเรียนบ้านขมในแต่ละช่วงเวลา

ในช่วงระยะเวลาสัปดาห์ที่ 1 - 10 ของการเปิดภาคเรียน ครูโรงเรียนบ้านขมใช้ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่น เขมรปะปนกันในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ในการใช้ภาษาถิ่น เขมรเข้ามาตลอดระยะเวลา 10 สัปดาห์นั้นแตกต่างกันไปใน 2 ช่วง คือ

1.1 ช่วงระยะสัปดาห์ที่ 1 - 2 ของการเปิดภาคเรียน ครูโรงเรียนบ้านขมจะใช้ภาษาถิ่นเขมรในการพูดคุยกับ เด็ก เมื่อเด็กพูดคุยกับครูด้วยภาษาถิ่นเขมร และครูใช้วิธีการนี้ในการพูดคุยหรือชี้แนะ เด็ก เป็นประโยคที่เด็กไม่ เคยได้ยินมาก่อนในห้องเรียน ในการสั่งทำให้เด็กปฏิบัติที่ไม่เกี่ยวข้องกับระเบียบการจัดแถว ในการ เตือนและชี้แนะ เกี่ยวกับมารยาทการพูดที่เหมาะสม การที่ครูไม่ใช้ภาษาถิ่นเขมรในการสั่งเกี่ยวกับการจัดแถว ทั้งนี้คงเนื่องจากคำสั่งเหล่านี้ เป็นที่คุ้นเคยในการได้ยินและปฏิบัติขณะ เข้าแถวหน้าเสาธงซึ่งเป็นกิจวัตรประจำวันที่ต้องปฏิบัติ ซึ่ง เมื่ออยู่ในห้องเรียนครูใช้เพียงภาษาไทยกลาง

1.2 ช่วงระยะสัปดาห์ที่ 2 - 10 ของการเปิดภาคเรียน ช่วงนี้ครูโรงเรียนบ้านขมจะใช้ภาษาถิ่นเขมรในการอธิบายคำหรือความหมายของคำบางคำที่ครูคิดว่ายากและ เด็กไม่คุ้น เคยเท่านั้น ในช่วงนี้ครูไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาถิ่นเขมร เพียงใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสารกับ เด็ก เด็กก็สามารถเข้าใจและปฏิบัติตามที่ครูแนะได้ถูกต้อง ส่วนการใช้ภาษาไทยกลางนั้นตลอดระยะเวลา 10 สัปดาห์ของการเปิดภาคเรียนนั้นพบว่า ครูใช้เป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมการเรียน การสอน

สถานภาพของโรงเรียน

โรงเรียน ประเด็น	บ้านยาง	บ้านเพชร	บ้านสำราญ	บ้านขม
1. จำนวนเด็กใน โรงเรียน	318 คน	161 คน	271 คน	197 คน
2. จำนวนครู	15 คน	10 คน	13 คน	12 คน
	ชาย 7 คน	ชาย 3 คน	ชาย 9 คน	ชาย 9 คน
	หญิง 8 คน	หญิง 8 คน	หญิง 6 คน	หญิง 5 คน
3. ระยะเวลา	ปีแรก	ปีที่ 2	ปีแรก	ปีที่ 3
4. ฐานะทางเศรษฐกิจ ของผู้ปกครอง	ค่อนข้างยากจน	ค่อนข้างยากจน	ค่อนข้างยากจน	ปานกลาง
5. ความร่วมมือของ ผู้ปกครอง	-ร่วมกิจกรรมพิเศษ ของโรงเรียน -จัดกิจกรรม เนื่องจาก เงินสนับสนุนการ ศึกษาของเด็ก	-ร่วมกิจกรรมพิเศษ ของโรงเรียน -จัดกิจกรรม เพื่อหา เงินสนับสนุนการ ศึกษาของเด็ก	-ร่วมกิจกรรมพิเศษ ของโรงเรียน -จัดกิจกรรม เพื่อหา เงินสนับสนุนการ ศึกษาของเด็ก	-ร่วมกิจกรรมพิเศษ ของโรงเรียน -จัดกิจกรรม เพื่อหา เงินสนับสนุนการ ศึกษาของเด็ก
6. การเดินทางมา โรงเรียนของเด็ก	-ส่วนใหญ่เด็ก เรียน จะ เดินมาโรงเรียน	ส่วนใหญ่เด็ก เรียนจะ เดินมาโรงเรียน	ส่วนใหญ่เด็ก เรียนจะ เดินมาโรงเรียน	ส่วนใหญ่เด็ก เรียนจะ เดินมาโรงเรียน
7. จำนวนหมู่บ้านที่ รองรับ	2 หมู่บ้าน	3 หมู่บ้าน	5 หมู่บ้าน	3 หมู่บ้าน
8. บริการอาหาร กลางวัน เสริม	มีบริการอาหารกลางวัน ราคาจวนละ 1บาทซึ่ง ได้รับ เงินทุนสนับสนุน	เงินทุนอาหารกลางวัน วันจากสำนักงานคณะ กรรมการการประถม	เงินทุนอาหารกลางวัน ได้รับจากสำนักงาน คณะกรรมการการ	เงินทุนอาหารกลางวัน รับจากสำนักงานคณะ กรรมการการประถมศึกษา

โรงเรียน ประ เด็น	บ้านยาง	บ้านเพชร	บ้านสำราญ	บ้านขม
8. (ต่อ)	จากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีจุดมุ่งหมายจะใช้สนับสนุนเฉพาะ เด็กที่ขาดสารอาหาร แต่ครูได้นำทุนส่วนที่ทำอาหารราคาถูกเพื่อให้ เด็กทุกคนมีโอกาสได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ -กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้หมแม่ เด็กที่ขาดสารอาหารตั้งแต่ชั้น ป.1-ป.6 -นักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 1 และชั้น เด็กเล็ก ได้ตีมนมคนละ 1กสอง ต่อวัน	แห่งชาติ โดยให้การสนับสนุน เฉพาะ เด็กที่ขาดสารอาหาร แต่โรงเรียนมีโครงการที่จะให้ เด็กทุกคนได้รับสารอาหารครบหมู่ จึงได้นำเงินส่วนนี้และเงินที่ครูทุกคนบริจาค ให้เดือนละ 100 บาท มาเป็นคนทำโครงการอาหารกลางวันให้ บริการอาหารคาวหวานแก่ เด็กทุกคนโดยไม่ เสียเงิน -กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้หมแม่ เด็กที่ขาดสารอาหารตั้งแต่ชั้น ป.1-ป.6 -นักเรียนชั้นอนุบาล ปี.1 และชั้น เด็กเล็ก ได้ตีมนมคนละ 1กสอง ต่อวัน	ประถมศึกษาแห่งชาติ โดยให้การสนับสนุน เฉพาะ เด็กที่ขาดสารอาหาร แต่โรงเรียนมีโครงการที่จะให้ เด็กทุกคนได้รับสารอาหารครบหมู่ จึงได้นำเงินส่วนนี้มา เป็นทุนทำโครงการอาหารกลางวันให้บริการอาหารคาวหวานแก่ เด็กทุกคนโดยไม่ เสียเงิน -กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้หมแม่ เด็กที่ขาดสารอาหารตั้งแต่ชั้น ป.1-ป.6 -นักเรียนชั้นอนุบาล ปี.1 และชั้น เด็กเล็ก ได้ตีมนมคนละ 1กสอง ต่อวัน	แห่งชาติ โดยให้การสนับสนุน เฉพาะ เด็กที่ขาดสารอาหาร แต่โรงเรียนมีโครงการที่จะให้ เด็กทุกคนได้รับสารอาหารครบหมู่ จึงได้นำเงินส่วนนี้มา เป็นทุนทำโครงการอาหารกลางวันให้บริการอาหารคาวหวานแก่ เด็กทุกคนโดยไม่ เสียเงิน -กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้หมแม่ เด็กที่ขาดสารอาหารตั้งแต่ชั้น ป.1-ป.6 -นักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 1 และ 2 ได้ตีมนมคนละ 1 กสอง ต่อวัน

สถานภาพของห้องเรียน

โรงเรียน ประเด็น	บ้านยาง	บ้านเพชร	บ้านสำราญ	บ้านขม
1. จำนวนเด็กในห้อง ชาย/หญิง	29 คน ชาย 15 คน หญิง 14 คน	18 คน ชาย 6 คน หญิง 12 คน	54 คน ชาย 23 คน หญิง 31 คน	22 คน ชาย 10 คน หญิง 12 คน
2. ทางถ่ายเทของ อากาศ	อากาศถ่ายเทได้ เพียงพอ	อากาศถ่ายเทได้ เพียงพอ	อากาศถ่ายเทได้ เพียงพอ	อากาศถ่ายเทได้ เพียงพอ
3. แสงสว่าง	แสงสว่างไม่เพียงพอ	แสงสว่างไม่เพียงพอ	แสงสว่างไม่เพียงพอ	แสงสว่างไม่เพียงพอ
4. ประสิทธิภาพ	ไม่มีมม ไม่มีมม	มี 2 มม คือ -มมหนังสือ -มมบลิ๊อค -มมแต่งตัว	ไม่มีมม	มี 6 มม คือ -มมบลิ๊อค -มมหมอบ -มมคนตรี -มมวิทยาศาสตร์ -มมบ้าน -มมแต่งตัว
5. ของเล่น	ไม่มี	ตัวต่อพลาสติก ไม้บลิ๊อค หุ่นมือ ตุ๊กตาผ้า -ของเล่นจัดไว้ ไม่เรียบร้อย	ไม้บลิ๊อค ตัวต่อ พลาสติก -ของเล่นจัดไว้ ไม่เรียบร้อย	เครื่องดนตรีพลาสติก -ไม้ ตัวต่อพลาสติก เครื่องครัว เครื่องใช้ พลาสติก ขวดใส่ดิน หิน ทราย เกล็ด ชุดนางพยาบาล ฯลฯ -ของเล่นจัดไว้เป็น ระบบระเบียบ

โรงเรียน ประ เด็น	บ้านยาง	บ้านเพชร	บ้านสำราญ	บ้านขม
6. ลักษณะ เด็ก	- เด็กส่วนใหญ่มี ส่วนสูง และน้ำหนัก เหมาะสมกับวัย มีบางส่วนที่ตัว เล็ก ผอม แต่ เด็กส่วนใหญ่ มีใบหน้าสคิส - เด็กส่วนใหญ่แต่ง กายสะอาด เรียบร้อย โดย เฉพาะนี้ก เรียนหญิง	- เด็กส่วนใหญ่ มี รูปร่างเล็ก ผอม ใบหน้าไม่ค่อยสคิส - เด็กส่วนใหญ่แต่ง กายสะอาด แต่ไม่ เรียบร้อย	- เด็กส่วนใหญ่มี รูปร่างเล็ก แต่มี ใบหน้าสคิส - เด็กส่วนใหญ่แต่ง กายไม่สะอาดและ ไม่ เรียบร้อย	- เด็กทุกคนมีร่างกาย แข็งแรงสมบูรณ์ มี ส่วนสูงและน้ำหนัก เหมาะสมกับวัย มี ใบหน้าสคิส
7. อาหารกลางวัน	เด็กนำอาหารกลางวัน มารับประทานเอง อาหารส่วนใหญ่ที่นำมา คือ ปลา ไข่ กบ และ อาหารที่มีในฤดูกาล นอกจากนั้นก็ เป็น อาหารที่ร้านค้าใน หมู่บ้านชาย	เด็กนำอาหารกลางวัน มารับประทานเอง อาหารส่วนใหญ่ที่นำมา คือ ปลา กบ ไข่ และ อาหารที่มีในฤดูกาล หรืออาหารที่ร้านค้า ในหมู่บ้านชาย นอกจากนั้น เด็กยังได้ รับอาหาร เสริมจาก โรงเรียนที่จัดไว้ บริการเด็กด้วยโดยมี อาหารคาวและหวาน	เด็กนำอาหารกลางวัน มารับประทานเอง อาหารส่วนใหญ่ที่นำมา คือ ปลา กบ ไข่ และ ร้านค้าประจำหมู่บ้าน ชาย นอกจากนั้น เด็กยังได้ รับอาหาร เสริมจาก โรงเรียนที่จัดไว้ บริการเด็กด้วย โดยมี ทั้งอาหารคาวและ หวาน	เด็กนำอาหารกลางวัน มารับประทานเอง อาหารส่วนใหญ่ที่นำมา คือ ไข่ ปลา ผัก แกง กุนเชียง ไข่กรอกและ อาหารที่มีในฤดูกาล หรือร้านค้าประจำหมู่ บ้านชาย นอกจากนั้น เด็กยังได้ รับอาหาร เสริมจาก โรงเรียนที่จัดไว้ บริการเด็กด้วย โดยมี ทั้งอาหารคาวและ หวาน

โรงเรียน ประเด็น	บ้านยาง	บ้านเพชร	บ้านสำราญ	บ้านขม
8. ทางไม่มีเสียง รบกวน	ไม่มีเสียงรบกวนจาก รถ เนื่องจากอยู่ห่าง จากถนน	มีเสียงรบกวนของ รถพอสุมควร เนื่อง จากอาคารเรียนไม่ ห่างจากถนนใหญ่ มากนัก	ไม่มีเสียงรบกวน เนื่อง จากอาคารเรียนและ โรงเรียนอยู่ห่างจาก ถนน	มีเสียงรบกวนจากรถ บรรทุกดินเกือบตลอด เวลา

ข้อสังเกต แม้สภาพทางกายภาพของห้องเรียนและโรงเรียนจะสัมพันธ์กับลักษณะพฤติกรรม โดยเฉพาะด้านวุฒิภาวะของเด็กกล่าวคือ เด็กโรงเรียนบ้านขมมีความเป็นอยู่ดีที่สุดในแง่การเรียนสูงที่สุด ขณะที่เด็กโรงเรียนบ้านเพชรและโรงเรียนบ้านสำราญค่อนข้างยากจนและมีความพร้อมต่ำ แต่สภาพดังกล่าวตลอดจนลักษณะความพร้อมจากทางบ้านของเด็กไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครู นอกจากนี้วิถีทางการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนยังไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูด้วย

สภานภาพของครู

โรงเรียน ประเคิ้น	บ้านยาง	บ้านเพชร	บ้านสำราญ	บ้านขม
1. เพศ	หญิง	หญิง	ชาย	หญิง
2. อายุของครู	36 ปี	42 ปี	40 ปี	33 ปี
3. สถานภาพ	สมรส	สมรส	สมรส	สมรส
4. ระดับการศึกษา	ค.บ	ค.บ	ค.บ	ค.บ
	สาขาวิชาบริหารการ ศึกษา	สาขาวิชาภาษาไทย	สาขาวิชาการประถม ศึกษา	สาขาวิชาบริหารการ ศึกษา
5. ประสบการณ์ เป็นครู	13 ปี	18 ปี	15 ปี	13 ปี
6. ประสบการณ์การ เป็นครู เด็ก เล็ก อนุบาลจนถึง ปีการศึกษา 2536	ไม่มีประสบการณ์	มีประสบการณ์ในการ สอนชั้นเด็กเล็ก 5 ปี ชั้นอนุบาล 1 ปี รวม 6 ปี แต่ไม่ต่อเนื่อง	มีประสบการณ์ในการ สอนชั้นเด็กเล็ก 2 ปี แต่ไม่ต่อเนื่อง	มีประสบการณ์ในการ สอนต่อเนื่องกัน เป็น เวลา 3 ปี
7. สุขภาพ	ปกติ	ป่วยเป็นโรคต่อม ไธรอยด์ เป็นพิษ	ปกติ	ปกติ
8. การ เป็นคนใน จังหวัดศรีสะเกษ	เป็นคนในจังหวัด ศรีสะเกษ	เป็นคนในจังหวัด ศรีสะเกษ	เป็นคนในจังหวัด ศรีสะเกษ	เป็นคนในจังหวัด ศรีสะเกษ

โรงเรียน ประ เด็น	บ้านยาง	บ้าน เพชร	บ้านสำราญ	บ้านขม
9. การได้รับการ อบรมมีอะไรบ้าง	ในปี พ.ศ.2539 เพิ่ง ได้รับการอบรม เกี่ยว กับ เทคนิควิธีการสอน เพียง 1 ครั้งภายหลัง ที่สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 เป็นปีแรก	เคยได้รับการอบรม เกี่ยวกับ เทคนิควิธีการ สอน การทำกิจกรรม การถ่ายทอดเพลง 1 วัน เพียง 1 ครั้ง	เคยได้รับการอบรม 2 ครั้ง คืออบรม เกี่ยว กับการผลิตสื่อ และใน ปี พ.ศ.2539 เพิ่งได้ รับการอบรม เกี่ยวกับ เทคนิควิธีการสอน ภายหลังที่สอนชั้น อนุบาลปีที่ 1 เป็น ปีแรก	เคยได้รับการอบรม 3 ครั้ง ดังนี้ คืออบรม เกี่ยวกับ เทคนิคการ สอน กิจกรรมต่าง ๆ อบรม เกี่ยวกับการวัด ผลประเมินผลการผลิต สื่อ อบรม เกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ให้แก เด็ก - ได้เคย เป็นวิทยากร ของสำนักงานการ ประถมศึกษา จังหวัด ศรีสะเกษ ในการ อบรมครูอนุบาล
10. สาเหตุของการ สอนชั้น เด็ก เล็ก หรือชั้นอนุบาล	ไม่มีครูในโรงเรียน ยอมสอนชั้นนี้	ไม่มีครูในโรงเรียน ยอมสอนชั้นนี้	ไม่มีครูในโรงเรียน ยอมสอนชั้นนี้	ไม่มีครูในโรงเรียน ยอมสอนชั้นนี้